				9	EUR
NAT.	Datum neerlegging	Nr.0476.388.378	Blz.	E.	D.

CONSO 1

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN ANDERE OVEREENKOMSTIG HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN NEER TE LEGGEN DOCUMENTEN

IDENTIFICATIEGEGEVENS

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE VENNOOTSCHAP OF VAN HET CONSORTIUM (1) (2) : .....

ELIA SYSTEM OPERATOR .....

Rechtsvorm: **NV** .....

Adres: **Keizerslaan** ..... Nr.: **20** ..... Bus: .....

Postnummer: **1000** ..... Gemeente: **Brussel** .....

Land: **België** .....

Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van **Brussel, franstalige** .....

Internetadres (3): http://www.elia.be . .....

Ondernemingsnummer **0476.388.378**

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING IN DUIZENDEN EURO(4)

Voorgelegd aan de algemene vergadering van **15/05/2018**

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van **01/01/2017** tot **31/12/2017**

Vorig boekjaar van **01/01/2016** tot **31/12/2016**

De bedragen van het vorige boekjaar **zijn / ~~zijn niet~~** (1) identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening:
- het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de geconsolideerde jaarrekening

ZO DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VAN EEN BUITENLANDSE VENNOOTSCHAP DOOR EEN BELGISCHE DOCHTER WORDT NEERGELEGD

Naam van de Belgische dochter die de neerlegging verricht *(artikel 113, § 2, 4°a van het Wetboek van vennootschappen)*

.....

.....

Ondernemingsnummer van de Belgische dochter die de neerlegging verricht

Totaal aantal neergelegde bladen: 1 ..... Secties van het standaardformulier die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn: .....

Handtekening
(naam en hoedanigheid)
GUSTIN BERNARD
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Handtekening
(naam en hoedanigheid)
OFFERGELD DOMINIQUE
Bestuurder

(1) Schrappen wat niet van toepassing is.
(2) Een consortium dient de sectie CONSO 5.4 in te vullen.
(3) Facultatieve vermelding.
(4) Indien nodig, aanpassen van de eenheid en munt waarin de bedragen zijn uitgedrukt.

VERKLARING VAN DE VERANTWOORDELIJKE PERSONEN

De ondergetekenden, Chris Peeters, voorzitter van het directiecomité en Chief Executive Officer, en Catherine Vandenborre, Chief Financial Officer, verklaren, voor zover hen bekend, dat:

a. de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar beëindigd per 31 december 2017, die is opgesteld overeenkomstig de International Financial Reporting Standards ('IFRS') zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie, een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de Elia groep en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;

b. het jaarverslag over het boekjaar beëindigd per 31 december 2017, in alle materiële opzichten, een getrouw beeld geeft van de evolutie van de activiteiten, de resultaten en de positie van de Elia groep en van zijn dochterondernemingen opgenomen in deze consolidatie, alsook een omschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de Elia groep geconfronteerd wordt.

Brussel, 22 maart 2018

Catherine Vandenborre
Chief Financial Officer

Chris Peeters
Chief Executive Officer

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(In miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	Toelichting	2017	2016
Voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Opbrengsten	(6.1)	828,5	800,1
Grond- en hulpstoffen	(6.3)	(9,6)	(18,8)
Overige bedrijfsopbrengsten	(6.2)	59,0	68,0
Diensten en overige goederen	(6.3)	(344,4)	(336,6)
Personeelskosten	(6.3)	(147,2)	(143,9)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(6.3)	(131,2)	(124,8)
Wijziging in voorzieningen	(6.3)	0,4	(5,3)
Overige bedrijfskosten	(6.3)	(19,6)	(22,1)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten		**235,9**	**216,6**
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na belastingen)	(5.1- 5.2)	108,7	78,4
EBIT *		**344,6**	**295,0**
Nettofinancieringslasten	(6.4)	**(76,5)**	**(82,8)**
Financieringsbaten		5,5	7,0
Financieringslasten		(81,9)	(89,9)
Winst vóór winstbelastingen		**268,2**	**212,2**
Winstbelastingen	(6.5)	(39,1)	(32,0)
Winst op voorgezette bedrijfsactiviteiten		**229,1**	**180,2**
Winst over de verslagperiode		**229,1**	**180,2**
Winst toe te rekenen aan			
Eigenaars van de Vennootschap		229,1	179,9
Minderheidsbelang		0,0	0,3
Winst over de verslagperiode		**229,1**	**180,2**
Winst per aandeel (in EUR)			
Gewone winst per aandeel	(6.6)	3,76	2,95
Verwaterde winst per aandeel	(6.6)	3,76	2,95

* EBIT (Earnings Before Interest and Taxes) = resultaat voor interesten en belastingen, inclusief aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na belastingen)

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	Toelichting	2017	2016
Winst over de verslagperiode		**229,1**	**180,2**
Niet-gerealiseerde resultaten			
Elementen die zijn, of kunnen overgeboekt worden naar de winst- en verliesrekening:			
Effectief deel van aanpassingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(6.7)	9,4	8,7
Belastingimpact op deze elementen		(3,2)	(2,9)
Elementen die nooit naar de winst- en verliesrekening worden overgeboekt:			
Herwaarderingen van verplichtingen voor vergoedingen na uitdiensttreding	(7.12)	(13,7)	1,2
Investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode - deel van niet-gerealiseerde resultaten		1,1	(0,6)
Belastingimpact op deze elementen	(7.12)	2,3	(0,4)
Niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar, na belastingen		**(4,1)**	**6,0**
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		**225,0**	**186,2**
Winst toe te rekenen aan:			
Eigenaars van de Vennootschap		225,0	185,9
Minderheidsbelang		0,0	0,3
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		**225,0**	**186,2**

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde balans

(In miljoen EUR)	Toelichting	31 december 2017	31 december 2016
ACTIVA			
VASTE ACTIVA		**6.093,3**	**5.653,9**
Materiële vaste activa	(7.1)	3.202,4	2.956,5
Immateriële activa en goodwill	(7.2)	1.738,6	1.735,8
Handels- en overige vorderingen	(7.4)	147,8	63,0
Investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(5.1+5.2)	942,7	832,4
Overige financiële vaste activa (incl. derivaten)	(7.3)	60,8	65,4
Uitgestelde belastingvorderingen	(7.5)	1,0	0,8
VLOTTENDE ACTIVA		**503,2**	**587,7**
Voorraden	(7.6)	13,6	22,6
Handels- en overige vorderingen	(7.7)	281,1	379,6
Actuele belastingvorderingen	(7.8)	3,8	2,8
Geldmiddelen en kasequivalenten	(7.9)	195,2	176,6
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	(7.7)	9,5	6,1
Totaal activa		**6.596,5**	**6.241,6**
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN			
EIGEN VERMOGEN		**2.641,8**	**2.512,6**
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de Vennootschap	(7.10)	2.640,7	2.511,4
Aandelenkapitaal		1.517,6	1.517,2
Uitgiftepremie		11,9	11,8
Reserves		173,0	173,0
Afdekkingsreserves		0,0	(6,2)
Ingehouden winsten		938,2	815,6
Minderheidsbelang		1,1	1,2
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN		**2.984,5**	**2.728,0**
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	(7.11)	2.834,7	2.586,4
Personeelsbeloningen	(7.12)	84,3	75,1
Derivaten	(8.2)	0,0	9,4
Voorzieningen	(7.13)	20,8	23,3
Uitgestelde belastingverplichtingen	(7.5)	40,9	28,7
Overige verplichtingen	(7.14)	3,8	5,1
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN		**970,2**	**1.001,0**
Leningen en overige financieringsverplichtingen	(7.11)	49,5	147,5
Voorzieningen	(7.13)	4,5	2,4
Handelsschulden en overige schulden	(7.15)	378,6	390,8
Actuele belastingverplichtingen		2,9	0,5
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	(7.16)	534,7	459,8
Totaal Eigen vermogen en verplichtingen		**6.596,5**	**6.241,6**

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen

(in EUR miljoen)	Toelichting	Aandelen-kapitaal	Uitgifte-premie	Afdekking s-reserves	Omrekenin gs-verschillen	Reserves	Ingehoude n winst	Totaal	Minderheid s-belang	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2016		1.512,8	10,0	(11,9)	0,1	138,8	763,8	2.413,6	0,8	2.414,4
Winst over de verslagperiode							179,8	179,8	0,3	180,2
Niet-gerealiseerde resultaten	(6.7)			5,8			0,2	6,0		6,0
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten				**5,8**			**180,0**	**185,8**	**0,3**	**186,2**
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars										
Uitgifte gewone aandelen	(7.10)	3,5	1,8					5,3		5,3
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	(6.3)	0,9						0,9		0,9
Toevoeging wettelijke reserve	(7.10)					34,3	(34,3)			
Dividenden	(7.10)						(94,1)	(94,1)		(94,1)
Totaal bijdragen en uitkeringen		4,4	1,8			34,3	(128,4)	(88,0)		(88,0)
Totaal transacties met eigenaars		4,4	1,8			34,3	(128,4)	(88,0)		(88,0)
Stand per 31 december 2016		**1.517,2**	**11,8**	**(6,1)**	**0,0**	**173,0**	**815,5**	**2.511,4**	**1,2**	**2.512,6**
Stand per 1 januari 2017		**1.517,2**	**11,8**	**(6,1)**	**0,0**	**173,0**	**815,5**	**2.511,4**	**1,2**	**2.512,6**
Winst over de verslagperiode	(6.7)						229,1	229,1	0,0	229,1
Niet-gerealiseerde resultaten	(6.7)			6,2			(10,3)	(4,1)		(4,1)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten				**6,2**			**218,8**	**225,0**	**0,0**	**225,0**
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars										
Uitgifte gewone aandelen	(7.10)	0,2	0,1					0,3		0,3
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	(6.3)	0,1						0,1		0,1
Toevoeging wettelijke reserve	(7.10)									
Dividenden	(7.10)						(96,2)	(96,2)		(96,2)
Totaal bijdragen en uitkeringen		0,3	0,1				(96,2)	(95,8)		(95,8)
Totaal transacties met eigenaars		0,3	0,1				(96,2)	(95,8)		(95,8)
Stand per 31 december 2017		**1.517,6**	**11,9**	**0,0**	**0,0**	**173,0**	**938,2**	**2.640,7**	**1,1**	**2.641,8**

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(In miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	Toelichting	2017	2016
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten			
Winst over de verslagperiode		**229,1**	**179,9**
Aanpassing voor:			
Nettofinancieringslasten	(6.4)	76,5	82,9
Overige niet-kaskosten		0,1	1,0
Winstbelastingen	(6.5)	29,2	12,5
Aandeel in resultaat van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, na belasting	(5.1 – 5.2)	(108,7)	(78,5)
Afschrijvingen materiële en amortisatie immateriële activa	(7.1 - 7.2)	131,4	124,4
Boekwinst op verkoop van materiële en immateriële activa	(7.1 - 7.2)	6,5	8,8
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op vlottende activa	(6.3)	0,0	0,6
Mutatie voorzieningen	(6.3)	(5,3)	(1,2)
Mutatie aanpassing naar reële waarde van derivaten	(8.2)	1,1	1,0
Mutatie uitgestelde belastingen	(7.5)	9,9	19,4
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		**369,8**	**350,9**
Mutatie voorraden	(7.6)	9,3	1,3
Mutatie handels- en overige vorderingen	(7.7)	98,2	(61,4)
Mutatie overige vlottende activa	(7.7)	4,8	3,9
Mutatie handelsschulden en overige schulden	(7.15)	(12,3)	80,5
Mutatie overige kortlopende verplichtingen	(7.14 - 7.16)	74,9	91,2
Wijzigingen in werkkapitaal		**174,8**	**115,5**
Betaalde rente	(6.4)	(88,4)	(115,6)
Ontvangen rente	(6.4)	1,7	56,5
Betaalde winstbelastingen	(6.5)	(27,6)	80,3
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten		**430,3**	**487,6**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Verwerving van immateriële activa	(7.2)	(10,6)	(9,6)
Verwerving van materiële activa	(7.1)	(369,1)	(388,6)
Verwerving van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(5.1)	(57,2)	(25,8)
Opbrengst uit de verkoop van materiële vaste activa		1,5	3,2
Opbrengst uit de verkoop van investeringen	(7.3 - 8.1)	0,0	6,3
Opbrengst uit kapitaalvermindering van onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	(5.1)	0,1	7,2
Ontvangen dividend van onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	(5.1 – 5.2)	56,8	57,3
Leningen en lange termijn vorderingen aan joint ventures	(7.4)	(84,6)	(38,7)
Nettokasstroom gebruikt bij investeringsactiviteiten		**(463,1)**	**(388,7)**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Opbrengst uit de uitgiften van aandelenkapitaal	(7.10)	0,4	5,3
Kosten verbonden aan uitgifte van aandelenkapitaal		0,0	(0,1)
Betaald dividend (-)	(7.10)	(96,2)	(94,2)
Aflossing van opgenomen leningen (-)	(6.4)	(100,0)	(540,0)
Ontvangsten van opgenomen leningen (+)	(7.11)	247,2	80,0
Minderheidsbelangen		0,0	0,3
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) financieringsactiviteiten		**51,4**	**(548,7)**
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		**18,6**	**(449,8)**
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari		176,6	626,4
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december		195,2	176,6
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		**18,6**	**(449,8)**

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. Verslaggevende entiteit ... 8
2. Basis voor presentatie ... 8
2.1. Conformiteitsverklaring ... 8
2.2. Functionele en presentatievaluta ... 12
2.3. Waarderingsbasis ... 12
2.4. Gebruik van schattingen en oordelen ... 12
2.5. Goedkeuring door de Raad van Bestuur ... 13
3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving ... 14
3.1. Grondslagen voor consolidatie ... 14
3.2. Omrekeningsverschillen ... 15
3.3. Financiële instrumenten ... 15
3.4. Balansposten ... 15
3.5. Posten in de resultatenrekening ... 20
3.6. Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en mutatieoverzicht van het eigen vermogen ... 21
4. Gesegmenteerde rapportering ... 22
4.1. Grondslagen voor segmentering ... 22
4.2. Elia Transmission (België) ... 22
4.3. 50Hertz Transmission (Germany) ... 24
4.4. Aansluiting van de informatie over te rapporteren segmenten met IFRS-bedragen ... 26
5. Investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode ... 27
5.1. Joint ventures ... 27
5.2. Geassocieerde deelnemingen ... 28
6. Elementen van de geconsolideerde winst- en verliesrekening en niet-gerealiseerde resultaten ... 29
6.1. Opbrengsten ... 29
6.2. Overige bedrijfsopbrengsten ... 29
6.3. Bedrijfskosten ... 29
6.4. Nettofinancieringslasten ... 30
6.5. Inkomstenbelastingen ... 30
6.6. Winst per aandeel (WPA) ... 31
6.7. Niet-gerealiseerde resultaten ... 31
7. Elementen van de geconsolideerde balans ... 32
7.1. Materiële vaste activa ... 32
7.2. Immateriële activa en goodwill ... 32
7.3. Overige financiële vaste activa ... 34
7.4. Langetermijnvorderingen ... 34
7.5. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen ... 35
7.6. Voorraden ... 36
7.7. Kortlopende handels- en overige vorderingen, over te dragen kosten en verkregen opbrengsten ... 36
7.8. Actuele belastingsvorderingen ... 37
7.9. Geldmiddelen en kasequivalenten ... 37
7.10. Eigen vermogen ... 37
7.11. Rentedragende leningen en financieringsverplichtingen ... 38
7.12. Personeelsbeloningen ... 39
7.13. Voorzieningen ... 45
7.14. Overige langlopende verplichtingen ... 45
7.15. Handelsschulden en overige schulden ... 46
7.16. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten ... 46
7.17. Financiële instrumenten – reële waarden ... 47
7.18. Wijzigingen in rentedragende leningen en financieringsverplichtingen ... 48
8. Diversen ... 49
8.1. Effect van nieuwe overnames/aandelenverkopen ... 49
8.2. Beheer van financiële risico's en derivaten ... 50
8.3. Voorwaardelijke verplichtingen en toezeggingen ... 52
8.4. Verbonden partijen ... 53
8.5. Dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen ... 54
8.6. Gebeurtenissen na balansdatum ... 55
8.7. Diversen ... 55
8.8. Diensten verleend door de commissarissen ... 55
9. REGELGEVEND KADER EN TARIEVEN ... 57
9.1 Regelgevend kader in België ... 57
9.1.1 Federale wetgeving ... 57
9.1.2 Gewestelijke wetgeving ... 57
9.1.3 Regelgevende instanties ... 57
9.1.4 Tariefbepaling ... 57
9.2 Regelgevend kader in Duitsland ... 60
9.2.1 Toepasselijke wettelijke bepalingen ... 60
9.2.2 Regelgevende instanties in Duitsland ... 60
9.2.3 Tarieven in Duitsland ... 60
VERSLAG VAN HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING ... 62
INFORMATIE MET BETREKKING TOT DE MOEDERVENNOOTSCHAP ... 63
Balans na winstverdeling ... 64
Resultatenrekening ... 65

TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. Verslaggevende entiteit

Elia System Operator SA (hierna 'de Vennootschap' of 'Elia') is gevestigd in België, met maatschappelijke zetel gelegen aan de Keizerslaan 20, B-1000 Brussel. De geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap voor het boekjaar 2017 omvat de jaarrekening van de Vennootschap en haar dochterondernemingen (hierna aangeduid als de 'Groep' of 'Elia groep') en het belang van de Groep in joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

De Vennootschap is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, met aandelen genoteerd op Euronext Brussels, onder het symbool ELI.

De Elia groep is opgebouwd rond twee transmissienetbeheerders voor elektriciteit: Elia Transmission in België en (in samenwerking met IFM, Industry Funds Management) 50Hertz Transmission, een van de vier Duitse transmissienetbeheerders (actief in het noorden en het oosten van Duitsland). Met ongeveer 2300 medewerkers en een netwerk van zo'n 18.600 km hoogspanningsverbindingen ten dienste van 30 miljoen eindconsumenten behoort de groep tot de top 5 van de Europese netbeheerders. Ze staat in voor de efficiënte, betrouwbare en zekere transmissie van elektriciteit van producenten naar distributienetbeheerders en grote industriële gebruikers, alsook voor de import en export van elektriciteit van en naar de buurlanden. De groep is een drijvende kracht in de ontwikkeling van de Europese elektriciteitsmarkt en de integratie van hernieuwbare energie. Naast zijn activiteiten als netbeheerder in België en Duitsland biedt de Elia groep aan bedrijven een waaier van consultancy- en engineeringactiviteiten aan. De Groep treedt op onder de wettelijke entiteit Elia System Operator, een beursgenoteerd bedrijf met Publi-T, een gemeentelijke holding, als referentieaandeelhouder.

2. Basis voor presentatie

2.1. Conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de international financial reporting standards (IFRS), zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie. De Groep heeft alle door de IASB gepubliceerde nieuwe en herziene standaarden en interpretaties toegepast die toepasselijk zijn voor de activiteiten van de groep en die gelden voor boekjaren die beginnen op 1 januari 2017.

Nieuwe en herziene standaarden en interpretaties

Indien een standaard of aanpassing een invloed heeft voor de Groep, is deze uitgelegd hieronder, samen met de impact:

- **Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen** (wijzigingen aan IAS 12 – van kracht vanaf 1 januari 2017)
  De aanpassingen verduidelijken de verwerking van uitgestelde belastingvorderingen en schulden voor niet-gerealiseerde verliezen op schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde. De wijzigingen verduidelijken verder hoe de waarschijnlijke toekomstige belastbare winsten moeten worden ingeschat voor de beoordeling van de uitgestelde belastingvorderingen en schulden en dit wanneer er onvoldoende belastbare tijdelijke verschillen zijn met betrekking tot dezelfde belastingautoriteit en dezelfde belastbare entiteit. De Groep werd niet beïnvloed door deze nieuwe behandeling.

- **Het initiatief omtrent informatieverschaffing** (wijzigingen aan IAS 7 – van kracht vanaf 1 januari 2017)
  De wijzigingen vereisen dat entiteiten informatie verstrekken over wijzigingen in hun verplichtingen die voortvloeien uit financieringsactiviteiten. Dit omvat zowel wijzigingen die voortvloeien uit kasstroombewegingen als deze die voortkomen uit niet-kasstromenbewegingen (zoals wisselkoersresultaten). De Groep heeft de informatie voor zowel de huidige als de vergelijkende periode verstrekt in Toelichting 7.18.

- **Wijzigingen aan IFRS 12** Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten (van kracht vanaf 1 januari 2017)
  Verduidelijking van het toepassingsgebied van bekendmakingsvereisten in IFRS 12, die voortvloeien uit de 'Annual improvement Cycle 2014-2016'. De wijzigingen verduidelijken dat de bekendmakingsvereisten in IFRS 12, anders dan deze in paragrafen B10-B16, gelden voor het belang aangehouden door een entiteit in een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming (of een deel van haar belang in een joint venture of geassocieerde deelneming) dat geclassificeerd is (of is opgenomen in een groep activa die geclassificeerd is) als aangehouden voor verkoop. In lijn met het businessmodel van de Groep worden geen van de deelnemingen van de Groep aangehouden voor verkoop en beïnvloeden deze wijzigingen de jaarrekening van de Groep dus niet.

Standaarden, aanpassingen en interpretaties die nog niet van kracht waren in 2017.

De Groep paste onderstaande standaarden, interpretaties of aanpassingen, die op de datum van de bekrachtiging van deze geconsolideerde jaarrekening gepubliceerd maar nog niet van kracht waren, niet voortijdig toe:

- **IFRS 9 Financiële instrumenten** (van kracht vanaf 1 januari 2018) omvat alle etappes die betrekking hebben op financiële instrumenten en vervangt IAS 39 Financiële Instrumenten: Erkenning en waardering, en, alle vorige versies van IFRS 9. De standaard introduceert nieuwe vereisten voor classificatie en waardering, waardevermindering en hedge accounting voor financiële instrumenten.

  De Groep heeft het voornemen om de nieuwe standaard op de vereiste ingangsdatum toe te passen en zal geen vergelijkende informatie aanpassen. De Groep heeft de mogelijke invloed van de drie aspecten van IFRS 9 in detail onderzocht. Deze beoordeling is gebaseerd op de momenteel beschikbare informatie en kan onderhevig zijn aan wijzigingen als gevolg van verdere redelijke en aanvaardbare informatie die in 2018 aan de Groep beschikbaar wordt gesteld wanneer de Groep IFRS 9 zal toepassen.

  (a) Classificatie en waardering

Handelsvorderingen worden aangehouden om contractuele kasstromen te innen en zullen naar verwachting leiden tot kasstromen die uitsluitend betalingen van hoofdsom en rente vertegenwoordigen. De Groep analyseerde de kenmerken van de contractuele kasstromen van deze instrumenten en besloot dat deze voldoen aan de criteria voor de waardering van geamortiseerde kosten onder IFRS 9. Herclassificatie van deze instrumenten is bijgevolg niet vereist.

Vermogensaandelen in niet-beursgenoteerde bedrijven zijn bedoeld om tot in de nabije toekomst te worden aangehouden. Gedurende voorgaande periodes werden geen waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening opgenomen voor deze investeringen. De Groep zal de optie toepassen om wijzigingen in de reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten op te nemen. De Groep stelde vast dat de toepassing van IFRS 9 op deze vermogensaandelen voor het Belgische segment een resultaat zou hebben van minder dan € 0,1 miljoen. Voor het Duitse segment zal zich naar verwachting een positief resultaat van ongeveer € 5,4 miljoen voordoen, wat zal worden erkend via niet-gerealiseerde resultaten.

Er zal geen impact zijn op de financiële passiva van de Groep, aangezien de nieuwe vereisten alleen invloed hebben op financiële passiva die zijn opgenomen tegen de reële waarde met wijzigingen die opgenomen via de resultatenrekening. De Groep heeft geen dergelijke passiva. IFRS 9 heeft geen invloed op de grondslagen voor financiële verslaggeving voor de verwijdering van financiële activa en verplichtingen uit de balans.

(b) Waardevermindering
IFRS 9 vereist dat verwachte kredietverliezen op al de obligaties, leningen en handelsvorderingen van de Groep opneemt, ofwel op 12-maandelijkse basis, ofwel voor de verdere looptijd van het instrument. De Groep zal de vereenvoudigde benadering toepassen en verwachte verliezen over de totale resterende looptijd van de vordering reeds opnemen.

Een voorlopige beoordeling voor het Belgische segment wees uit dat de toepassing van de methode van de verwachte kredietverliezen op 31 december 2017 zou leiden tot een toename van de voorziening voor dubieuze debiteuren met € 0,3 miljoen op die datum in vergelijking met de voorziening voor handelsvorderingen opgenomen volgens IAS 39. De uitgestelde belastingvorderingen zouden stijgen met een bedrag van € 0,1 miljoen en de nettowinst voor de periode zou dalen met een bedrag van € 0,2 miljoen.

Een vergelijkbare beoordeling voor het Duitse segment wees uit dat de toepassing van de methode van de verwachte kredietverliezen op 31 december 2017 zou leiden tot een toename van de voorziening voor dubieuze debiteuren voor handelsvorderingen met € 0,4 miljoen op die datum in vergelijking met de voorziening voor handelsvorderingen opgenomen volgens IAS 39. De uitgestelde belastingvorderingen zouden stijgen met een bedrag van € 0,1 miljoen en de nettowinst voor de periode zou dalen met een bedrag van € 0,3 miljoen.

(c) Hedge accounting
Uit hoofde van de gewijzigde voorschriften voor hedge accounting kunnen meer afdekkingsrelaties in aanmerking komen voor toepassing van hedge accounting, aangezien de nieuwe standaard een benadering introduceert die meer op principes gebaseerd is. Op dit ogenblik verwacht de Groep echter niet dat nieuwe afdekkingsrelaties zullen worden geïdentificeerd. De bestaande afdekkingsrelaties van de Groep lijken na de toepassing van IFRS 9 nog steeds te kwalificeren als afdekkingen. Bijgevolg verwacht de Groep geen aanzienlijke impact op zijn afdekkingsrelaties.

- **IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten** (van kracht vanaf 1 januari 2018) voorziet in een nieuw, uitgebreid kader om te bepalen of, hoeveel en wanneer opbrengsten moeten worden opgenomen. De standaard vervangt de bestaande richtlijnen voor de opname van opbrengsten, met inbegrip van IAS 18 Opbrengsten, IAS 11 Onderhanden projecten in opdracht van derden, IFRIC 18 Overdracht van activa van klanten en IFRIC 13 Loyaliteitsprogramma's.

  De Groep heeft een inschatting gemaakt van de gevolgen van de toepassing van IFRS 15 voor haar geconsolideerde jaarrekening. Ze verwacht dat alleen de huidige toepassing van IFRIC 18 gevolgen zal hebben.

  Volgens IFRS 15 moeten opgenomen opbrengsten de vergoeding weerspiegelen die een entiteit ontvangt in ruil voor de overdracht van de zeggenschap over beloofde goederen of diensten aan klanten. De Groep heeft een benadering in vijf stappen toegepast om te bepalen of een contract onder het toepassingsgebied van IFRS 15 valt en hoe de opbrengst moet worden opgenomen:
    1. Identificeren van het contract (de contracten) met een klant
    2. Identificeren van de prestatieverplichtingen in het contract(-en)
    3. Bepalen van de transactieprijs
    4. Toewijzen van de transactieprijs over de prestatieverplichtingen
    5. Opnemen van de desbetreffende opbrengsten wanneer de prestatieverplichtingen zijn vervuld, wanneer de zeggenschap over de goederen of diensten wordt overgedragen aan de klant

  De Groep heeft een aantal standaardcontracten voor haar klanten, die het grootste deel van haar opbrengsten vertegenwoordigen. Deze contracten zijn specifiek voor elk segment. De analyse van de potentiële impact van IFRS 15 gebeurt bijgevolg door middel van een doorlichting van die standaardcontracten. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de verschillende opbrengstenklassen, de bijbehorende contracten en het resultaat van de potentiële impact bij toepassing van IFRS 15.

Klasse van opbrengsten (per segment)	Klasse van opbrengsten (Groep)	Contracten	Status analyse	Toepassing IFRS 15	Verandering boekhoudregel	Verandering bedrag opbrengsten	Verandering moment van opbrengst	Impact op eigen vermogen bij heropening 01/01/2018 (voor belastingen)
Elia Transmission (België) opbrengsten								
Aansluitingen	Opbrengsten	Aansluitingscontract	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Beheer en ontwikkeling van de netwerkinfrastructuur	Opbrengsten	Toegangscontract	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Beheer van het elektrisch systeem	Opbrengsten	Toegangscontract	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Compensatie van onevenwichten	Opbrengsten	ARP contract	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Marktintegratie	Opbrengsten	ARP contract	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Internationale inkomsten	Opbrengsten	Congestie opbrengsten	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Overige bedrijfsopbrengsten	Overdracht van activa van klanten	Tussenkomst klanten	compleet	ja	ja	nee	ja	(63,3)
Overige bedrijfsopbrengsten	Opbrengsten	EGI contracten	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Overige bedrijfsopbrengsten	Optimaal gebruik van activa	Telecom contracten	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
50Hertz Transmission (Duitsland) opbrengsten (aan 100%)								
Verticale netwerktarieven	n/a	Contract gebruik netwerk	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Ondersteunende diensten	n/a	Contract voor balanceringsgroepen	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Overige bedrijfsopbrengsten	n/a	Tussenkomst klanten	compleet	ja	ja	nee	ja	(33,2)

Ontvangen tussenkomsten van klanten (IFRIC 18) worden vandaag en onmiddellijk integraal opgenomen als opbrengsten, terwijl volgens IFRS 15 dergelijke vergoedingen moeten worden opgenomen als uitgestelde opbrengst en gespreid worden over de levensduur van het onderliggende actief.

Onderstaande tabellen tonen de impact van de omschakeling naar IFRS 15 op de opbrengsten van de segmenten Elia Transmission (België) en 50Hertz Transmission (Duitsland):

Elia Transmission (België) opbrengsten	31 december 2017 zoals gerapporteerd	31 december 2017 volgens IFRS 15	31 december 2017 verschil
Aansluitingen	42,2	42,2	0,0
Beheer en ontwikkeling van de netwerkinfrastructuur	479,2	479,2	0,0
Beheer van het elektrisch systeem	118,5	118,5	0,0
Compensatie van onevenwichten	170,7	170,7	0,0
Marktintegratie	24,3	24,3	0,0
Internationale inkomsten	47,3	47,3	0,0
Overige bedrijfsopbrengsten	97,5	77,2	(20,4)
Subtotaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**979,8**	**959,4**	**(20,4)**
Afrekeningsmechanisme: afwijkingen goedgekeurd budget	(92,3)	(92,3)	0,0
Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**887,5**	**867,1**	**(20,4)**

50Hertz Transmission (Duitsland) opbrengsten	31 december 2017 zoals gerapporteerd	31 december 2017 volgens IFRS 15	31 december 2017 verschil
Verticale netwerktarieven	1.241,4	1.241,4	0,0
Horizontale netwerktarieven	210,2	210,2	0,0
Ondersteunende diensten	94,0	94,0	0,0
Overige bedrijfsopbrengsten	73,5	72,7	(0,8)
Subtotaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**1.619,1**	**1.618,3**	**(0,8)**
Afrekeningsmechanisme: terug te geven in huidige tarifaire periode	(288,9)	(288,9)	0,0
Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**1.330,2**	**1.329,4**	**(0,8)**

De gecombineerde impact op de opbrengsten van de Groep is als volgt:

(in miljoen EUR) - Periode eindigend per	31 december 2017 zoals gerapporteerd	31 december 2017 volgens IFRS 15	31 december 2017 verschil
Opbrengsten	806,4	806,4	0,0
Overdracht van activa van klanten	22,1	1,7	(20,4)
Totaal opbrengsten	**828,5**	**808,2**	**(20,4)**
Overige bedrijfsopbrengsten			
Diensten en technische expertise	(0,3)	(0,3)	0,0
Intern geproduceerde vaste activa	25,5	25,5	0,0
Optimaal gebruik van activa	14,3	14,3	0,0
Andere	18,5	18,5	0,0
Meerwaarde op realisatie MVA	1,0	1,0	0,0
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	**59,0**	**59,0**	**0,0**

Onderstaande tabel toont de impact op de resultaten van de Groep; zowel voor de periode eindigend op 31 december 2017 als de verwachte impact op het eigen vermogen bij aanvang van het boekjaar per 1 januari 2018.

De entiteiten die zijn opgenomen in segment 50Hertz Transmission Duitsland worden opgenomen door middel de equity-methode (tegen 60 %). Bijgevolg wordt de impact van IFRS 15 in de resultatenrekening getoond op de lijn 'Aandeel in resultaat van investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (na belastingen)'.

De gecombineerde impact op de Groep is als volgt:

Kerncijfers (in miljoen EUR)	31 december 2017 zoals gerapporteerd	31 december 2017 volgens IFRS 15	31 december 2017 verschil
Totaal opbrengsten	887,5	867,1	(20,4)
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na winstbelastingen)	108,7	107,9	(0,4)
Winstbelastingen	(39,1)	(39,6)	(0,5)
Nettowinst	**229,1**	**207,4**	**(21,4)**
Balanstotaal	6.596,5	6.576,5	(20,0)
Eigen vermogen	2.640,7	2.557,5	(83,2)
Kerncijfers per aandeel			
Gewone winst per aandeel (EUR)	3,76	3,41	(0,35)
Eigen vermogen per aandeel (EUR)	43,4	42,0	(1,4)

De kosten inzake inkomstenbelasting, zoals weergegeven in de bovenstaande tabel, omvat het gecombineerde effect van bijkomende tijdelijke verschillen die gedurende het boekjaar 2017 zijn gecumuleerd, wat heeft geleid tot een verhoogde uitgestelde belastingverplichting van €6,9 miljoen, alsook een compenserend effect dat het gevolg is van de herwaardering van de gecumuleerde tijdelijke verschillen tegen de lagere belastingtarieven, zoals vastgesteld in het kader van de belastinghervorming, met een effect van €7,4 miljoen.

Overgangsmethode

De Groep is van plan om IFRS 15 toe te passen in zijn geconsolideerde jaarrekening voor het jaar eindigend op 31 december 2018 met behulp van de volledig retrospectieve methode. Dienovereenkomstig zal de Groep alle voorschriften van IFRS 15 toepassen op alle gepresenteerde vergelijkende perioden en zal ze haar geconsolideerde jaarrekening aanpassen.

De Groep is ook van plan om, waar van toepassing en vooral voor uitgevoerde contracten, de praktische oplossingen te hanteren waar de standaard versoepelingen voorziet, wat betekent dat uitgevoerde contracten die aanvingen en eindigden in dezelfde vergelijkende periode, evenals contracten die waren uitgevoerd bij aanvang van de vroegste gepresenteerde periode, niet zullen worden aangepast.

- **IFRS 16** werd uitgegeven in januari 2016 en vervangt IAS 17 Leaseovereenkomsten, IFRIC 4 Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat, SIC-15 Operationele leases – Incentives en SIC-27 Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst. IFRS 16 beschrijft de principes voor de erkenning, waardering, presentatie en bekendmaking van leaseovereenkomsten en vereist dat de lessees alle leaseovereenkomsten voor hun rekening nemen onder één enkel balansmodel dat vergelijkbaar is met IAS 17. De standaard omvat twee vrijstellingen voor lessees – leaseovereenkomsten van activa met een 'geringe waarde' (bijv. pc's) en kortlopende leaseovereenkomsten (d.w.z. leaseovereenkomsten met een leaseperiode van 12 maanden of minder). Bij de begindatum van een leaseovereenkomst zal een lessee zijn verplichting om leasegelden te betalen (d.w.z. de leaseverplichting) erkennen, alsook een actief dat zijn recht vertegenwoordigt om het onderliggende actief te gebruiken gedurende de leaseperiode (d.w.z. het 'recht op gebruik'). Lessees worden verplicht om de rentekosten op de leaseverplichting en de afschrijvingskosten op het 'recht op gebruik'-actief afzonderlijk te erkennen.

  Lessees moeten ook de leaseverplichting herwaarderen wanneer zich bepaalde gebeurtenissen voordoen (bijv. wijziging in de leaseperiode, wijziging in toekomstige leasebetalingen die het gevolg zijn van een wijziging in een index of koers die werd gebruikt om deze betalingen te bepalen). De lessee zal doorgaans het bedrag van de herwaardering van de leaseverplichting erkennen als een aanpassing aan het 'recht op gebruik'-actief.

  De boekhouding van de lessor volgens IFRS 16 is grotendeels ongewijzigd gebleven van de boekhouding vandaag volgens IAS 17. Lessors zullen alle leaseovereenkomsten blijven classificeren volgens hetzelfde classificatieprincipe als in IAS 17 en een onderscheid maken tussen twee types leaseovereenkomsten: operationele en financiële leaseovereenkomsten.

  IFRS 16 vraagt ook van lessees en lessors dat ze meer informatie verschaffen dan volgens IAS 17.

  IFRS 16 is van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019. Vroegtijdige toepassing is toegestaan, maar niet voordat een entiteit IFRS 15 toepast. Een lessee kan ervoor kiezen de standaard toe te passen op basis van een volledige retrospectieve of gewijzigde retrospectieve benadering. De overgangsbepalingen van de standaard staan bepaalde vrijstellingen toe.

  De Groep werkt momenteel aan het kwantificeren van het effect van IFRS16 op de geconsolideerde jaarrekening. Potentiële effecten zullen gedurende het boekjaar 2018 worden gecommuniceerd.

- De volgende **standaarden, wijzigingen en interpretaties** zijn nog niet van kracht in 2017. De wijzigingen in de onderstaande standaarden, wijzigingen en interpretaties **zullen naar verwachting geen materiële impact hebben op de jaarlijkse rekeningen** en worden daarom niet verder beschreven:
  - Wijzigingen aan IFRS 10 en IAS 28: Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en zijn geassocieerde deelneming of joint venture;
  - IFRS 14: Gereglementeerde uitgestelde rekeningen;
  - IFRS 2: Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties – Wijzigingen aan IFRS 2;
  - IFRS 17: Verzekeringscontracten;
  - Overdrachten van vastgoedbelegging — Wijzigingen aan IAS 40;
  - Jaarlijkse verbeteringen van IFRS-standaarden van Cyclus 2014-2016; vooral gericht op IFRS 1 en IAS 28;
  - Jaarlijkse verbeteringen van IFRS-standaarden van Cyclus 2015-2017; vooral gericht op IFRS 3, IFRS 11, IAS12 en IAS 23;
  - Wijzigingen aan IFRS 9: Vooruitbetalingsfuncties met negatieve compensatie;
  - Toepassing van IFRS 9: Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten - Wijzigingen aan IFRS 4;
  - Wijzigingen aan IAS 28: Langetermijnbelangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures;
  - IFRIC 22: Deviezentransacties en vergoeding vooraf; en
  - IFRIC Interpretatie 23: Onzekerheid over de behandeling van inkomstenbelasting.

2.2. Functionele en presentatievaluta

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in miljoen euro (de functionele valuta van de Vennootschap), afgerond op het dichtstbijzijnde honderdduizendtal, tenzij anders vermeld.

2.3. Waarderingsbasis

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, uitgezonderd de afgeleide financiële instrumenten, die tegen reële waarde worden gewaardeerd. Vaste activa en activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd aan het laagste van boekwaarde of reële waarde verminderd met de verkoopkost. Personeelsbeloningen worden gewaardeerd tegen de huidige waarde van de beloofde personeelsverplichtingen, minus de reële waarde van de fondsbeleggingen. Wijzigingen in de reële waarde van financiële activa worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

2.4. Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, schattingen en veronderstellingen maakt die een impact kunnen hebben op de gerapporteerde bedragen van activa en passiva en

baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en diverse andere factoren die gezien de omstandigheden redelijk geacht worden en waarvan de resultaten de basis vormen voor de beoordeling van de boekwaarde van activa en passiva. De uiteindelijke resultaten kunnen verschillen van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening enkel die periode beïnvloedt, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes beïnvloedt.

Informatie over belangrijke punten van schattingsonzekerheden en kritische oordelen bij de toepassing van de grondslagen die het meest van invloed zijn op de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt in de volgende rubrieken:

- Het nettoresultaat van het Belgische en het Duitse segment wordt bepaald door berekeningsmethodes die zijn vastgesteld door respectievelijk de Belgische federale regulator, m.n. de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas ("CREG"), en de Duitse federale regulator, m.n. het Bundesnetzagentur("BNetzA"). Voor bepaalde berekeningen is een oordeel nodig. Meer informatie hierover is te vinden in toelichtingen 7.16, 9.1.4 en 9.2.3.

- Consolidatie van entiteiten waarin de Groep minder dan 20 % van de stemrechten bezit, maar een invloed van betekenis heeft: volgens IFRS 10 beoordeelt de Groep of zij aanzienlijke invloed heeft op haar geassocieerde deelnemingen en moet zij deze bijgevolg consolideren. Dit wordt opnieuw beoordeelt bij elke verslagperiode (zie ook toelichting 5);

- Uitgestelde belastingvorderingen worden slechts opgenomen voor het overdragen van ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte belastingvoordelen in de mate dat het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen deze ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte belastingvoordelen kunnen worden aangewend. Bij de beoordeling houdt het management rekening met elementen zoals de bedrijfsstrategie op lange termijn en mogelijkheden van belastingplanning op lange termijn (zie Toelichting 6.5);

- Kredietrisico ten opzichte van klanten: het management controleert nauwgezet de uitstaande handelsvorderingen en houdt hierbij ook rekening met de ouderdom van de vordering, de betalingshistoriek en de dekking van kredietrisico's (zie Toelichting 8.2);

- Personeelsbeloningen inclusief restitutierechten: de Groep beschikt over toegezegde pensioenregelingen en bijdrageregelingen, die behandeld worden in Toelichting 7.12. De berekening van de activa en verplichtingen met betrekking tot deze regelingen is gebaseerd op actuariële en statistische veronderstellingen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de huidige waarde van toekomstige pensioenverplichtingen. De huidige waarde wordt onder andere beïnvloed door veranderingen in verdisconteringsvoeten en financiële veronderstellingen zoals toekomstige loonstijgingen. Daarnaast wordt de huidige waarde van toekomstige pensioenverplichtingen ook beïnvloed door demografische veronderstellingen, zoals de gemiddelde veronderstelde pensioenleeftijd. Bij het bepalen van de gepaste verdisconteringsvoet gebruikt het management de rentevoeten van bedrijfsobligaties in dezelfde valuta als deze gebruikt voor de verplichtingen voor vergoedingen na uitdiensttreding, d.w.z. de euro, met een minimale rating AA, zoals bepaald door minstens één groot ratingbureau, en geëxtrapoleerd volgens de rendementscurve om in lijn te zijn met de verwachte termijn van de brutoverplichting. Obligaties met een hogere en lagere rentevoet worden uitgesloten bij het bepalen van de gepaste rendementscurve. Om de overeenkomstige huidige waarde te berekenen, worden de rentevoeten van de rendementscurve toegepast op de geraamde kasstroom van elke regeling. Vervolgens wordt één verdisconteringsvoet vastgesteld die dezelfde huidige waarde oplevert. De uiteindelijke verdisconteringsvoet weerspiegelt dus zowel het huidige renteklimaat als de specifieke kenmerken van de verplichtingen;

- Voorzieningen voor milieusaneringskosten: op het einde van elk jaar wordt een schatting gemaakt van de toekomstige kosten met betrekking tot bodemsanering op basis van het advies van een externe deskundige. De omvang van deze saneringskosten hangt af van een beperkt aantal onzekerheden, zoals onder andere de identificatie van nieuwe bodemverontreinigingen (zie Toelichting 7.13);

- Overige voorzieningen zijn bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risicoblootstelling. De verwachte timing van de bijbehorende uitgaande kasstromen is afhankelijk van de voortgang en de duur van de bijbehorende processen of procedures (zie Toelichting 7.13);

- Onderzoek op waardevermindering op goodwill: de Groep analyseert de waardevermindering op goodwill en kasstroomgenererende eenheden (KGE) op de verslagdatum, en wanneer er indicaties zijn dat de boekwaarde mogelijk hoger is dan de realiseerbare waarde. Deze analyse is gebaseerd op veronderstellingen over onder andere de evolutie van de markt, het marktaandeel, de evolutie van de marge en verdisconteringvoeten (zie Toelichting 7.2);

- Waardering tegen reële waarde van financiële instrumenten: wanneer de reële waarde van financiële activa en financiële passiva in de balans niet kan worden bepaald op basis van genoteerde prijzen op actieve markten, wordt hun reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken. Voor deze waarderingstechnieken wordt, waar mogelijk, gebruikgemaakt van gegevens uit waarneembare markten. Wanneer dit niet mogelijk is, is enige mate van oordeelsvorming noodzakelijk om de reële waarde te bepalen. Veranderingen in de reële waarde van een afgeleid afdekkingsinstrument dat is aangemerkt als een kasstroomafdekking, worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen (zie Toelichting 8.2).

2.5. Goedkeuring door de Raad van Bestuur

Op 22 maart 2018 heeft de Raad van Bestuur deze geconsolideerde jaarrekening goedgekeurd voor publicatie.

3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

3.1. Grondslagen voor consolidatie

DOCHTERONDERNEMINGEN

Een dochteronderneming is een entiteit die door de Vennootschap wordt gecontroleerd. De Groep controleert een entiteit wanneer hij blootgesteld is aan, of rechten heeft op variabele winsten omwille van zijn betrokkenheid bij de entiteit en hij de bevoegdheid heeft om via zijn zeggenschap over de entiteit die opbrengsten te beïnvloeden. De financiële overzichten van dochterondernemingen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening vanaf de datum dat de zeggenschap aanvangt tot de datum dat de zeggenschap ophoudt. De grondslagen voor dochterondernemingen worden, waar nodig, gewijzigd om ze overeen te laten komen met de grondslagen die de Groep toepast. Verliezen die toepasbaar zijn op de minderheidsbelangen in een dochteronderneming worden aan de minderheidsbelangen toegeschreven, zelfs als de minderheidsbelangen hierdoor een negatief saldo op de balans krijgen.

GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Een geassocieerde deelneming is een entiteit waarin de Vennootschap een invloed van betekenis maar geen zeggenschap heeft over de financiële en operationele beleidslijnen. De geconsolideerde jaarrekening omvat het aandeel van de Groep in de totale opgenomen winsten en verliezen van geassocieerde deelnemingen volgens de vermogensmutatiemethode, vanaf de datum dat de invloed van betekenis aanvangt tot de datum waarop de invloed van betekenis ophoudt. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen zijn participatie in een geassocieerde deelneming overschrijdt, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de Groep verminderd tot nul en worden verdere verliezen niet langer opgenomen, behalve in de mate dat de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van een geassocieerde deelneming.

BELANGEN IN JOINT VENTURES

Een joint venture is een overeenkomst waarbij de Groep gedeelde controle uitoefent en rechten heeft op de nettoactiva van de overeenkomst, dit in tegenstelling tot gezamenlijke activiteiten waarbij de Groep rechten heeft op de activa en verplichtingen voor de passiva. Belangen in joint ventures worden geboekt volgens de vermogensmutatiemethode. Ze worden initieel verwerkt tegen kostprijs. Na de eerste opname wordt het aandeel van de Groep in de totale opgenomen winsten en verliezen van joint ventures volgens de vermogensmutatiemethode geboekt in de geconsolideerde jaarrekening, vanaf de datum dat de gezamenlijke zeggenschap aanvangt tot de datum waarop de gezamenlijke zeggenschap ophoudt. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen zijn participatie in een joint venture overschrijdt, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de Groep verminderd tot nul en worden verdere verliezen niet langer opgenomen, behalve in de mate dat de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van een joint venture.

MINDERHEIDSBELANGEN

Minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen hun evenredige deel van de identificeerbare nettoactiva van de overgenomen partij op de aankoopdatum. Wijzigingen in het belang van de Groep in een niet 100%-dochteronderneming die niet leiden tot een verlies van zeggenschap, worden geboekt als transacties van eigen vermogen.

VERLIES VAN ZEGGENSCHAP

Bij het verlies van zeggenschap verwijdert de Groep de activa en passiva van de dochteronderneming, alle minderheidsbelangen en andere componenten van de niet-gerealiseerde resultaten van de dochteronderneming uit de balans. Een eventuele meer- of minwaarde die voortvloeit uit het verlies van zeggenschap wordt opgenomen als winst of verlies. Als de Groep een belang behoudt in een vroegere dochteronderneming, dan wordt dit belang aan de reële waarde gewaardeerd op de dag waarop de Groep de zeggenschap verliest. Vervolgens wordt het geboekt als een investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode of als een voor verkoop beschikbaar financieel actief, afhankelijk van de invloed die de Groep behoudt.

ELIMINATIE VAN INTRAGROEPTRANSACTIES

Intragroepssaldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen of baten en lasten die voortvloeien uit intragroepstransacties, worden geëlimineerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Niet-gerealiseerde winsten die voortvloeien uit transacties met geassocieerde deelnemingen, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de entiteit heeft. Niet-gerealiseerde verliezen worden geëlimineerd op dezelfde wijze als niet-gerealiseerde winsten, maar enkel in de mate dat er geen bewijs voorhanden is van een bijzondere waardevermindering.

BEDRIJFSCOMBINATIES EN GOODWILL

Goodwill ontstaat bij de overname van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, en vertegenwoordigt het positieve verschil tussen de overgedragen vergoeding en het belang van de Groep in de netto reële waarde van de netto identificeerbare activa, verplichtingen en de voorwaardelijke verplichtingen van de overgenomen partij.

De Groep waardeert goodwill op de aankoopdatum als:

de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
het opgenomen bedrag van een minderheidsbelang in de overgenomen partij; plus
als de bedrijfscombinatie in fasen verloopt, de reële waarde van het vooraf bestaande vermogensbelang in de overgenomen partij; minus
de reële waarde van de identificeerbare overgenomen activa en de aangegane verplichtingen op de aankoopdatum.

Wanneer het verschil negatief is, wordt onmiddellijk een winst op voordelige acquisitie opgenomen in de resultatenrekening.

De overgedragen vergoeding is exclusief bedragen voor de afwikkeling van eerder bestaande relaties. Deze bedragen worden in het algemeen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Transactiekosten die niet verbonden zijn aan de uitgifte van schuld- of eigenvermogensinstrumenten en die de Groep maakt in het kader van een bedrijfscombinatie, worden in de kosten opgenomen wanneer ze worden gemaakt.

Eventuele voorwaardelijke vergoedingen die moeten worden betaald, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op de aankoopdatum. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geklasseerd, dan wordt deze niet opnieuw gewaardeerd

en wordt de afwikkeling in het eigen vermogen opgenomen. In andere gevallen worden wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.2. Omrekeningsverschillen

TRANSACTIES EN SALDI IN VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta van de Vennootschap tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Monetaire activa en passiva aangeduid in vreemde valuta op balansdatum worden omgerekend tegen de wisselkoers die geldt op die datum. Verschillen die ontstaan bij de omrekening van vreemde valuta worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Niet-monetaire activa en passiva die in vreemde valuta op basis van historische kosten worden gewaardeerd, worden omgerekend tegen de wisselkoers op datum van de transactie.

BUITENLANDSE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Een buitenlandse activiteit is een entiteit die een dochteronderneming, geassocieerde deelneming, joint venture of filiaal van de verslaggevende entiteit is en waarvan de activiteiten zijn gebaseerd of worden uitgevoerd in een ander land dan het land van de verslaggevende entiteit of in een andere valuta dan de valuta van de verslaggevende entiteit.

De financiële verslaggeving van alle entiteiten van de Groep met een functionele valuta die verschilt van de presentatievaluta van de Groep wordt als volgt omgerekend naar de presentatievaluta:

Activa en passiva worden omgerekend tegen de wisselkoers op de verslagdatum;
Inkomsten en uitgaven worden omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het jaar.

Verschillen die ontstaan bij de omrekening van de netto-investering in buitenlandse dochterondernemingen, belangen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen tegen de wisselkoersen bij de sluiting van het boekjaar, worden opgenomen in het eigen vermogen onder 'omrekeningsverschillen' onder 'Niet-gerealiseerde resultaten: omrekeningsverschillen' als onderdeel van de Niet-gerealiseerde resultaten. Bij de (gedeeltelijke) verkoop van buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden de gecumuleerde omrekeningsverschillen (gedeeltelijk) opgenomen in de winst of het verlies als onderdeel van winst/verlies uit de verkoop.

3.3. Financiële instrumenten

AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De Groep maakt soms gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de valuta- en renterisico's af te dekken die voortvloeien uit bedrijfs-, financierings- en investeringsactiviteiten. In overeenstemming met het thesauriebeleid houdt de Groep geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en geeft de Groep deze ook niet uit. Derivaten die echter niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Indien derivaten voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt.

De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en met de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en van de Groep. De reële waarde van valutatermijncontracten is de contante waarde van de genoteerde termijnkoers per balansdatum.

VOOR AFDEKKING GEBRUIKTE DERIVATEN

Kasstroomafdekkingen

Veranderingen in de reële waarde van een afgeleid afdekkingsinstrument dat is aangemerkt als een kasstroomafdekking worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Indien een afdekkingsinstrument niet langer voldoet aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, wordt de afdekking prospectief beëindigd. De cumulatieve winst (of het cumulatieve verlies) dat eerder in de niet-gerealiseerde resultaten was opgenomen, blijft daar onderdeel van uitmaken tot de verwachte transactie heeft plaatsgevonden. Als het afgedekte element een niet-financieel actief betreft, wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de boekwaarde van het actief wanneer dit verantwoord is. In andere gevallen wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode waarin het afgedekte element van invloed is op de winst- en verliesrekening.

Cumulatieve winsten en verliezen met betrekking tot reeds afgelopen derivaten of beëindigde afdekkingsrelaties blijven verwerkt als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten zolang het waarschijnlijk is dat de afgedekte transactie zich zal voordoen. Indien de afgedekte transactie niet langer waarschijnlijk is, worden de gecumuleerde winsten of verliezen onmiddellijk vanuit de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening overgebracht.

Afdekking van monetaire activa en passiva

Hedge accounting wordt niet toegepast op afgeleide instrumenten die in economische zin worden gebruikt als afdekking van in vreemde valuta's luidende activa en verplichtingen. Veranderingen in de reële waarde van dergelijke derivaten worden als onderdeel van de valutakoerswinsten en –verliezen, in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.4. Balansposten

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Activa in eigendom

Materiële vaste activa worden uitgedrukt aan kostprijs (met inbegrip van rechtstreeks toerekenbare kosten, waaronder de financieringskosten) verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk 'Waardevermindering'). De kosten van zelf vervaardigde activa omvatten de kosten van materialen, van direct toewijsbare personeelskosten en, waar relevant, van de initiële schatting van de kosten van het ontmantelen en verwijderen van de activa en het herstellen van de site waarop zij gelegen zijn. Wanneer onderdelen van materiële vaste activa een verschillende gebruiksduur hebben, worden zij geboekt als afzonderlijke materiële vaste activa.

Kosten na eerste opname

De Groep neemt in de boekwaarde van een materieel vast actief de kosten op van het vervangen van een deel van dat actief wanneer die kosten worden gemaakt, enkel wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zullen toekomen, en indien de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden gewaardeerd. Alle overige kosten, zoals herstellings- en onderhoudskosten, worden als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening zodra zij worden gemaakt.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur van elk bestanddeel van een materieel vast actief. De terreinen worden niet afgeschreven. De gebruikte afschrijvingspercentages zijn opgenomen in de tabel hierna.

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de materiële vaste activa worden op het einde van elk boekjaar geëvalueerd en, in voorkomend geval, prospectief aangepast.

Administratieve gebouwen	2,00%
Industriële gebouwen	2,00 – 4,00%
Luchtlijnen	2,00 – 4,00%
Ondergrondse kabels	2,00 – 5,00%
Onderstations (faciliteiten en machines)	2,50 – 6,67%
Afstandsbediening	3,00 – 12,50%
Dispatching	4,00 – 10,00%
Andere TGU (uitrusting van gehuurde gebouwen)	contractuele periode
Voertuigen	6,67 – 20,00%
Gereedschap en kantoormeubilair	6,67 – 20,00%
Hardwareapparatuur	25,00 – 33,00%

Verplichting tot ontmanteling

Er wordt een provisie aangelegd voor buitendienststellings- en milieukosten op basis van de geschatte toekomstige uitgaven, verdisconteerd tot hun actuele waarde. Een initiële schatting voor de buitendienststellings- en milieukosten van materiële vaste activa is verwerkt in de oorspronkelijke kosten van de materiële vaste activa in kwestie.

Wijzigingen in de voorzieningen als gevolg van herziene schattingen of verdisconteringsvoeten of wijzigingen in de verwachte timing van uitgaven voor materiële vaste activa worden verwerkt als wijzigingen in hun boekwaarde en worden prospectief afgeschreven over hun resterende geschatte economische levensduur; in andere gevallen worden deze wijzigingen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

De toename in de voorzieningen als gevolg van de verdiscontering is als financieringskost opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Verwijdering uit de balans

Een actief wordt niet meer op de balans opgenomen in geval van verkoop of indien er geen toekomstige economische voordelen van het gebruik of de verkoop ervan worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiend uit de verwijdering van het actief (hetgeen wordt berekend als het verschil tussen de netto-opbrengst bij verkoop of buitendienststelling en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening onder overige bedrijfsopbrengsten/overige bedrijfskosten, gedurende het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans.

IMMATERIËLE ACTIVA

Goodwill

Goodwill wordt opgenomen aan kost minus gecumuleerde waardeverminderingen. Goodwill is toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden en wordt niet afgeschreven, maar jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk 'Waardevermindering'). In geval van geassocieerde deelnemingen wordt de boekwaarde van de goodwill inbegrepen in de boekwaarde van de investering in de geassocieerde deelneming.

Computersoftware

Softwarelicenties die verworven worden door de Groep worden uitgedrukt aan kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk 'Waardevermindering').

Uitgaven in verband met onderzoeksactiviteiten ondernomen om intern software te ontwikkelen, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij gedaan worden. Uitgaven met betrekking tot de ontwikkelingsfase van intern ontwikkelde software worden gekapitaliseerd indien:

de ontwikkelingskosten betrouwbaar kunnen worden bepaald;
de software technisch en commercieel haalbaar is en de toekomstige economische voordelen waarschijnlijk zijn;
de Groep van plan is – en over voldoende middelen beschikt – om de ontwikkeling te voltooien;
de Groep van plan is om de software actief te gebruiken.

De geactiveerde uitgaven omvatten materiaalkosten, de directe personeelskosten en de indirecte kosten die direct toerekenbaar zijn aan het gebruiksklaar maken van de software. De overige kosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat deze zich voordoen.

Licenties, patenten en vergelijkbare rechten

Uitgaven voor aangekochte licenties, patenten, handelsmerken of vergelijkbare rechten worden geactiveerd en lineair afgeschreven over de eventuele contractperiode of over de geschatte gebruiksduur.

Kosten na eerste opname

Uitgaven na eerste opname voor geactiveerde immateriële activa worden slechts geactiveerd wanneer hierdoor de toekomstige economische voordelen toenemen die zijn besloten in het specifieke actief waarop zij betrekking hebben. Alle andere uitgaven worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat zij zich voordoen.

Afschrijvingen

Afschrijvingen gebeuren lineair ten laste van de winst- en verliesrekening over de geschatte gebruiksduur van immateriële activa, tenzij deze onbepaald is. Voor goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur wordt systematisch op elke balansdatum nagegaan of er sprake is van bijzondere waardevermindering. Software wordt afgeschreven vanaf de datum waarop ze beschikbaar is voor gebruik. De geschatte gebruiksduur is als volgt:

Licenties	20,00%
Concessies	contractuele periode
Computersoftware	20,00 - 25,00%

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de immateriële activa worden jaarlijks geëvalueerd en in voorkomend geval prospectief aangepast.

BELEGGINGEN

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de Groep noch zeggenschap, noch een invloed van betekenis heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de Groep minder dan 20 % van de stemrechten bezit. Zulke beleggingen worden aangemerkt als financiële activa die beschikbaar zijn voor verkoop en worden gewaardeerd tegen reële waarde. Eventueel hieruit voortvloeiende veranderingen in reële waarde, behoudens bijzondere waardeverminderingen, worden rechtstreeks opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. Wanneer een belegging wordt verkocht, wordt de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, voordien rechtstreeks in de niet-gerealiseerde resultaten was opgenomen, opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode worden gewaardeerd tegen kostprijs indien er geen genoteerde prijs op een actieve markt is en de reële waarde niet op een betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

Beleggingen in schuldinstrumenten

Beleggingen in schuldinstrumenten die zijn geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden of als beschikbaar voor verkoop, worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de daaruit voortvloeiende winsten of verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening of rechtstreeks in het eigen vermogen. De reële waarde van deze beleggingen is hun genoteerde biedprijs op het einde van de verslagperiode. Waardeverminderingen alsook winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Beleggingen in schuldinstrumenten die tot hun vervaldatum worden aangehouden, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Andere beleggingen

Andere beleggingen aangehouden door de Groep worden geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop en worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij eventuele daaruit voortvloeiende winsten of verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen. Waardeverminderingen worden bij niet-gerealiseerde resultaten opgenomen (zie hoofdstuk 'Waardevermindering').

HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN

Onderhanden projecten in opdracht van derden

Onderhanden projecten in opdracht van derden worden uitgedrukt aan kostprijs vermeerderd met winst naar rato van de voortgang van de werken, verminderd met een voorziening voor voorzienbare verliezen en verminderd met gefactureerde voorschotten naar rato van de voortgang van het project. De kostprijs omvat alle uitgaven die rechtstreeks verband houden met specifieke projecten en een toerekening van de gemaakte vaste en variabele indirecte kosten in verband met de contractuele activiteiten van de Groep gebaseerd op normale operationele capaciteit.

Handels- en overige vorderingen

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, minus de nodige voorzieningen voor bedragen die als niet-invorderbaar worden beschouwd.

VOORRADEN

Voorraden (reserveonderdelen) worden uitgedrukt aan hun kost, of hun netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, verminderd met de geschatte kosten van voltooiing en verkoopkosten. De kostprijs van voorraden is gebaseerd op de waarderingsregel van de gewogen gemiddelde kostprijs. De kostprijs van voorraden omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschaffingskosten gerelateerd aan de levering en het operationeel maken.

Waardeverminderingen van voorraden aan netto-opbrengstwaarde worden geboekt in de periode waarin de waardevermindering zich voordoet.

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten kassaldi, banksaldi, handelspapieren en direct opvraagbare deposito's. Kaskredieten die direct opeisbaar zijn en die een integraal deel uitmaken van het thesauriebeheer van de Groep, maken in het kasstroomoverzicht deel uit van kasequivalenten en geldmiddelen.

WAARDEVERMINDERING – NIET-FINANCIËLE ACTIVA

De boekwaarde van de activa van de Groep, met uitzondering van voorraden en uitgestelde belastingen, worden op elke balansdatum herzien om vast te stellen of er enige aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Indien zulke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat.

Voor goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur en immateriële activa die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt de realiseerbare waarde geschat aan het einde van elke verslagperiode.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen telkens als de boekwaarde van een actief of kasstroomgenererende eenheid de realiseerbare waarde ervan overschrijdt. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst toegerekend om de boekwaarde te verminderen van aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen goodwill en dan om de boekwaarde te verminderen van de andere activa in de eenheden op een pro-ratabasis.

Na de opname van een bijzondere waardevermindering, zullen de afschrijvingskosten voor het actief aangepast worden voor toekomstige periodes.

Berekening van de realiseerbare waarde

De realiseerbare waarde van immateriële activa en materiële vaste activa is gelijk aan de reële waarde verminderd met de verkoopkosten, of de bedrijfswaarde indien deze hoger is. Bij het beoordelen van de bedrijfswaarde worden de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tot hun actuele waarde aan de hand van een verdisconteringvoet vóór belasting die een weerspiegeling is van de huidige marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld en de risico's eigen aan het actief.

De activa van de Groep genereren geen kasstromen die onafhankelijk zijn van andere activa. De realiseerbare waarde is bijgevolg bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid (d.w.z. het gehele hoogspanningsnet) waartoe de activa behoren. Dit is tevens het niveau waarop de Groep zijn goodwill beheert en economische voordelen bekomt van de verworven goodwill.

Terugname van bijzondere waardeverminderingen

Er gebeuren geen terugnemingen van bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill. Met betrekking tot andere activa wordt een bijzondere waardevermindering teruggenomen indien er een wijziging is geweest in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde vast te stellen.

Een bijzondere waardevermindering wordt slechts teruggenomen in de mate dat de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of waardevermindering, die zou zijn vastgesteld indien geen bijzondere waardevermindering was opgenomen.

WAARDEVERMINDERING – FINANCIËLE ACTIVA

Een bijzondere waardevermindering met betrekking tot een financieel actief wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs als het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van de verwachte toekomstige kasstromen die zijn verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet voor het actief. Verliezen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een voorziening voor leningen en vorderingen of beleggingsinstrumenten die tot vervaldatum worden aangehouden. De rente op het actief waarvan de waarde vermindert, wordt steeds opgenomen. Wanneer een gebeurtenis die optreedt na de opgenomen bijzondere waardevermindering het bedrag van de waardevermindering doet dalen, wordt deze daling teruggenomen in de winst- en verliesrekening.

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen door overboeking van het opgebouwde verlies in de reële-waardereserve in het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening. Het cumulatieve verlies dat verdwijnt uit het eigen vermogen en in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, is het verschil tussen de aanschafprijs, minus aftrek van eventuele aflossing van de hoofdsom en amortisatie, en de huidige reële waarde, verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering die eerder in de winst- en verliesrekening is opgenomen. Veranderingen in voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen die toerekenbaar zijn aan de toepassing van de effectieve-rentemethode worden opgenomen in de post baten uit interesten. Als, in een latere periode, de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar instrument dat onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van de bijzondere waardevermindering in de winst- en verliesrekening, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen. Bij een herstel in een latere periode van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar eigenvermogensinstrument dat onderhevig is aan bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten.

AANDELENKAPITAAL

Transactiekosten

Transactiekosten met betrekking tot de uitgifte van kapitaal worden afgetrokken van ontvangen kapitalen.

Dividenden

Dividenden worden opgenomen als een schuld in de periode waarin zij vastgesteld zijn.

RENTEDRAGENDE LENINGEN

Rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve-rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

PERSONEELSBELONINGEN

Toegezegde-bijdrageregelingen

Alle Belgische op bijdragen gebaseerde pensioenvoorzieningen, die in de Belgische pensioenwetgeving als toegezegde-bijdrageregelingen worden aangeduid, worden voor boekhoudkundige doeleinden geclassificeerd als toegezegd-pensioenregelingen vanwege het minimumrendement dat de werkgever wettelijk moet waarborgen.

Aangezien de Belgische op bijdragen gebaseerde pensioenvoorzieningen niet 'back-loaded' zijn, werd de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten bepaald volgens de 'Projected Unit Credit'-methode (PUC) zonder projectie van toekomstige bijdragen. De reële waarde van de fondsbeleggingen komt voor elke regeling overeen met de som van de (eventuele) opgebouwde individuele reserves en de waarde van de (eventuele) collectieve fondsen. Wij verwijzen ook naar onderstaande rubriek 'Toegezegd-pensioenregelingen'.

Toegezegd-pensioenregelingen

Voor toegezegd-pensioenregelingen worden jaarlijks de pensioenkosten voor elke regeling afzonderlijk geschat op basis van de 'Projected Unit Credit'-methode door erkende actuarissen. Er wordt een schatting gemaakt van de pensioenrechten die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in het boekjaar en voorafgaande periodes; deze pensioenrechten worden verdisconteerd om de huidige waarde ervan vast te stellen en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hiervan afgetrokken. De verdisconteringvoet is de rentevoet op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldata hebben die de termijnen van de verplichtingen van de Groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald.

Wanneer de pensioenrechten van een regeling verbeterd worden, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenrechten dat betrekking heeft op diensten door werknemers verricht in het verleden, als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening op de vroegste van deze twee data:

wanneer de aanpassing of beperking van de regeling gebeurt; of
wanneer de entiteit de gerelateerde herstructureringskosten onder IAS 37 of de ontslagvergoedingen opneemt.

Waar de berekening in een voordeel voor de Groep resulteert, wordt het opgenomen actief beperkt tot de huidige waarde van toekomstige terugbetalingen van de regeling of kortingen in toekomstige bijdragen tot de regeling.

Herwaarderingen bestaande uit actuariële winsten en verliezen, het effect van het activaplafond, met uitsluiting van bedragen die opgenomen zijn in de netto rentekosten op de netto toegezegd-pensioenverplichting, en de opbrengst van fondsbeleggingen (met uitsluiting van bedragen die opgenomen zijn in de netto rentekosten op de netto toegezegd-pensioenverplichting) worden onmiddellijk opgenomen in de balans met een overeenkomend debet of credit op de ingehouden winsten via de niet-gerealiseerde resultaten in de periode waarin ze verschijnen. Herwaarderingen worden niet geherklasseerd als winst of verlies in latere periodes.

Restitutierechten

Restitutierechten worden opgenomen als aparte activa als en alleen als het bijna absoluut zeker is dat een andere partij (een deel van) de uitgaven zal betalen om de betreffende brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten te vereffenen. De restitutierechten worden voorgesteld als vast actief, onder andere financiële activa en worden gewaardeerd tegen verwachte waarde. De restitutierechten volgen dezelfde behandeling als de daarmee overeenstemmende brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten. Wanneer het wijzigen van de periode resulteert in wijzigingen in de financiële veronderstellingen, wijzigingen ten gevolge van ervaringsaanpassingen of wijzigingen in de demografische veronderstellingen, wordt het actief aangepast via de niet-gerealiseerde resultaten. De componenten van de kosten uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen zonder de bedragen die verband houden met veranderingen in de boekwaarde van de restitutierechten.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De nettoverplichting van de Groep met betrekking tot andere personeelsbeloningen op lange termijn dan pensioenregelingen wordt jaarlijks berekend door erkende actuarissen. De nettoverplichting wordt berekend via de 'Projected Unit Credit'-methode en is het bedrag van de toekomstige beloning dat werknemers verdiend hebben in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorafgaande periodes. De verplichting wordt verdisconteerd tot de huidige waarde ervan en de reële waarde van eventuele daarop betrekking hebbende activa wordt in mindering gebracht. De verdisconteringvoet is het rendement op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldata hebben die de termijnen van de verplichtingen van de Groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden op een niet-verdisconteerde basis gewaardeerd en opgenomen wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht. Er wordt een verplichting in de balans opgenomen voor het bedrag dat naar verwachting ten gevolge van een kortetermijnbonus in contanten of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald indien de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van verstreken diensttijd van werknemers en indien deze verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van economische voordelen – waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt – vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen. Indien het effect wezenlijk is, worden voorzieningen vastgesteld door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan een verdisconteringvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de huidige marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld en, waar aangewezen, de risico's eigen aan de verplichting.

Indien de Groep verwacht dat een (deel van de) voorziening kan worden verhaald op een derde, wordt deze vergoeding alleen opgenomen als een afzonderlijk actief indien deze vergoeding vrijwel zeker is. De last die met een voorziening samenhangt, wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening na aftrek van een eventuele vergoeding.

De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief worden, indien relevant, opgenomen als materiële activa en afgeschreven over de volledige gebruiksduur van het actief. De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief, verdisconteerd tot de huidige waarde ervan, worden geboekt als voorzieningen. Indien het bedrag verdisconteerd wordt, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd verantwoord als financieringslasten.

HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN
Handels- en overige schulden worden uitgedrukt tegen geamortiseerde kostprijs.

OVERHEIDSSUBSIDIES
Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer het redelijkerwijs zeker is dat de Groep de subsidie zal ontvangen en dat aan alle onderliggende voorwaarden is voldaan. Subsidies die aan een actief zijn verbonden, worden onder overige verplichtingen opgenomen en worden systematisch in de resultatenrekening opgenomen tijdens de verwachte gebruiksduur van het bijbehorend actief. Subsidies die aan uitgavenposten zijn verbonden, worden in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als de uitgave waarvoor de subsidie werd ontvangen. Overheidssubsidies worden als overige bedrijfsopbrengsten opgenomen in de resultatenrekening.

3.5. Posten in de resultatenrekening

OPBRENGSTEN
Opbrengsten worden geboekt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen verbonden aan de transactie naar de entiteit zullen vloeien en op voorwaarde dat deze voordelen op een betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd en de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is.

De opbrengsten omvatten de wijzigingen aan het afrekeningsmechanisme (zie Toelichting 7.16).

Opbrengsten vertegenwoordigen de reële waarde van de vergoeding die ontvangen wordt in het gewone verloop van de activiteiten van de Groep.

Verkochte goederen en geleverde diensten
Opbrengsten uit diensten en de verkoop van goederen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen.

Onderhanden projecten in opdracht van derden
Zodra het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden op betrouwbare wijze kan worden geschat, worden contractuele baten en lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening naar rato van het stadium van voltooiing van het project. Een verwacht verlies op een project wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Overdracht van activa van klanten
De ontvangsten van klanten (financiële tussenkomst) voor de constructie van aansluitingen op het hoogspanningsnet worden in de winst- en verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van de realisatie van de onderliggende materiële vaste activa.

Overige bedrijfsopbrengsten
Overige bedrijfsopbrengsten worden opgenomen wanneer ze verdiend zijn of wanneer de relevante dienst gepresteerd werd.

LASTEN
Betalingen van operationele leasing
Betalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair opgenomen in de winst- en verliesrekening over de leaseperiode. Ontvangen vergoedingen als stimulering voor het sluiten van leaseovereenkomsten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een integraal deel van de totale leasinguitgaven.

Overige bedrijfskosten
Eigendomsbelastingen verschuldigd door Elia Transmission (België) worden onmiddellijk opgenomen tegen 100 % zodra het eigendomsrecht vaststaat (gewoonlijk op 1 januari van elk jaar). Deze kosten, die worden gekwalificeerd als niet-beheersbare kosten binnen het regelgevende kader, worden evenwel opgenomen als opbrengsten door het afrekeningsmechanisme voor hetzelfde bedrag, wat resulteert in een nulimpact op de winst- en verliesrekening.

FINANCIERINGSBATEN EN -LASTEN
De financieringslasten omvatten interesten op leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, wisselkoersverliezen, winsten uit muntafdekkingen die wisselkoersverliezen compenseren, resultaten uit de afdekkingen van renterisico's, verliezen op afdekkingsinstrumenten die niet worden gebruikt in het kader van een afdekkingstransactie, verliezen op voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa, alsook verliezen uit afdekkingineffectiviteit. De nettofinancieringslasten omvatten interesten op leningen berekend aan de hand van de methode van de effectieve rente en winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen.

Financieringsbaten omvatten onder andere rentebaten op bankdeposito's, die naarmate zij oplopen opgenomen worden in de winst- en verliesrekening aan de hand van de methode van de effectieve rente.

Financieringslasten die niet direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, bouw of productie van een in aanmerking komend actief worden in de winst- en verliesrekening opgenomen aan de hand van de methode van de effectieve rente.

WINSTBELASTINGEN
De winstbelastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en uitgestelde belasting. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening behalve voor zover zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks worden opgenomen in het eigen vermogen.

De over de verslagperiode verschuldigde belasting is de verwachte te betalen belasting op de belastbare winst voor het jaar, met toepassing van belastingtarieven die zijn vastgesteld of grotendeels zijn vastgesteld aan het einde van de verslagperiode en alle aanpassingen aan de te betalen belasting met betrekking tot vroegere jaren.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden verwerkt op basis van de balansmethode op tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten.

Uitgestelde belastingen worden niet verwerkt voor de volgende tijdelijke verschillen: de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreft en noch de commerciële noch de fiscale winst in de voorzienbare toekomst zullen beïnvloeden, en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en joint ventures voor zover het waarschijnlijk is dat deze in de voorzienbare toekomst niet zullen worden afgewikkeld. Voor tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill worden geen uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen. Uitgestelde belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en deze vorderingen en verplichtingen samenhangen met door dezelfde belastingautoriteit opgelegde winstbelasting aan dezelfde belastingplichtige entiteit, dan wel aan verschillende belastingplichtige entiteiten die de bedoeling hebben om de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen of waarvan de belastingvorderingen en -verplichtingen gelijktijdig worden gerealiseerd.

Een uitgestelde belastingvordering wordt slechts opgenomen in de mate dat het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de actiefpost kan worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden verminderd in de mate waarin het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel gerealiseerd zal worden.

Bijkomende winstbelastingen die voortvloeien uit de uitkering van dividenden worden tezelfdertijd opgenomen als de verplichting om het betrokken dividend te betalen.

3.6. Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en mutatieoverzicht van het eigen vermogen

Het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten geeft een beeld van alle in de geconsolideerde winst- en verliesrekening en het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen opgenomen opbrengsten en lasten. De Groep heeft ervoor gekozen de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten weer te geven met behulp van de tweeledige methode: de winst- en verliesrekening onmiddellijk gevolgd door het overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten. Daardoor bevat het mutatieoverzicht van het eigen vermogen alleen wijzigingen die betrekking hebben op de aandeelhouders.

4. Gesegmenteerde rapportering

4.1. Grondslagen voor segmentering

De Groep heeft gekozen voor een geografische segmentering, aangezien deze segmentering de basis vormt voor de interne managementrapportering van de Vennootschap en het belangrijkste besluitvormende orgaan van de entiteit de mogelijkheid geeft om het type en het financiële profiel van haar activiteiten transparant te evalueren en te beoordelen.

In overeenstemming met IFRS 8 heeft de Groep de volgende bedrijfssegmenten bepaald op basis van de eerder vermelde criteria:

- Elia Transmission (België), dat Elia System Operator NV en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de Belgische transmissienetbeheerder (Elia Asset NV, Elia Engineering NV, Elia Re SA, HGRT SAS, Coreso NV en Ampacimon NV en Enervalis NV);
- 50Hertz Transmission (Duitsland), dat Eurogrid International CVBA en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de transmissienetbeheerder in Duitsland (Eurogrid GmbH, 50Hertz Transmission GmbH, 50Hertz Offshore GmbH en Gridlab GmbH);
- Atlantic Grid, dat bestaat uit E-Offshore A LLC en Atlantic Grid Investment A Inc, die verbonden zijn met het Atlantic Wind Connection-project dat het eerste offshore hoogspanningsgelijkstroomnet voor de oostkust van de VS ontwikkelt;
- EGI (Elia Grid International NV/SA en Elia Grid International GmbH): beide bedrijven leveren specialisten op het gebied van consulting, diensten, engineering en inkoop, waarbij waarde wordt gecreëerd door het leveren van oplossingen op basis van internationale best practice, terwijl volledig wordt voldaan aan gereguleerde bedrijfsomgevingen;
- Nemo (Nemo Link Ltd), is verbonden met het Nemo-project; dit zal het Verenigd Koninkrijk met België verbinden via hoogspanningskabels, waardoor elektriciteit kan worden uitgewisseld tussen de twee landen.

Zoals voorgeschreven in IFRS 8 is de Groep verplicht segmentinformatie te rapporteren over elk operationeel segment dat bepaalde kwantitatieve criteria overschrijdt. Aangezien de operationele activiteiten van Atlantic Grid, EGI en Nemo deze kwantitatieve criteria niet overschrijden, zijn de activiteiten van Atlantic Grid opgenomen in de segmentrapportering van 50Hertz Transmission (Duitsland) en zijn de activiteiten van EGI en Nemo opgenomen in de segmentrapportering van Elia Transmission (België), omdat deze activiteiten respectievelijk opgevolgd worden door het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan van die segmenten.

De twee operationele segmenten zijn ook gedefinieerd als de kasstroomgenererende eenheden van de Groep, aangezien de verzamelde activa van de segmenten afzonderlijk kasstromen genereren.

Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan is door de Groep geïdentificeerd als de Raden van Bestuur, de CEO's en de directiecomités van elk van de segmenten. Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan bekijkt regelmatig de prestaties van de segmenten van de Groep aan de hand van enkele indicatoren, zoals opbrengsten, EBITDA en operationeel resultaat.

De geografische segmenten van de Vennootschap worden hoofdzakelijk gekenmerkt door gemeenschappelijke opbrengsten- en kostenfactoren en dezelfde opdracht van openbaar nut in hun respectieve geografische gebied, maar ze onderscheiden zich voornamelijk op het niveau van de specifieke nationale regelgevende kaders. Voor meer details over dit onderwerp verwijzen we naar Toelichting 9 'Regelgevend kader en tarieven'.

De informatie voorgelegd aan het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan volgt de IFRS boekhoudkundige richtlijnen van de Groep. Bijgevolg moeten er geen reconciliatieposten worden opgenomen.

4.2. Elia Transmission (België)

De tabel hierna geeft de geconsolideerde resultaten over 2017 van Elia Transmission (België) weer.

Resultaten Elia Transmission (in EUR miljoen) - Boekjaar eindigend per 31 december	**2017**	**2016**	**Verschil (%)**
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	887,5	868,1	2,2%
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(130,8)	(130,0)	0,6%
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	235,9	216,6	8,9%
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens	0,6	3,1	(80,6%)
EBIT	236,5	219,6	7,7%
EBITDA	367,3	349,6	5,1%
Financieringsbaten	5,5	7,0	(21,4%)
Financieringslasten	(81,9)	(89,9)	(8,9%)
Winstbelastingen	(39,1)	(32,0)	22,2%
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	121,0	104,5	15,8%
Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	**31 december 2017**	**31 december 2016**	**Verschil (%)**
Balanstotaal	5.765,1	5.463,6	5,5%
Investeringsuitgaven	388,1	406,9	(4,6%)
Netto financiële schuld	2.689,1	2.557,3	5,2%

EBITDA (Earnings Before Interest and Taxes, Depreciations and Amortisations) = EBIT + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen

Sinds begin 2016 is de nieuwe tariefmethodologie, die door de regulator CREG op 26 november 2015 werd goedgekeurd, in werking getreden. De methodologie is opnieuw toepasbaar voor een periode van vier jaar en introduceert enkele nieuwe elementen in vergelijking met de vorige methodologie die van toepassing was van 2012 tot 2015. De belangrijkste veranderingen zijn 1) de manier waarop de toegestane nettowinst wordt opgebouwd, die nu meer gekoppeld is aan de operationele prestaties, 2) de structuur van de tarieven, die nog steeds een 'cost plus'-methodologie dekken, en 3) de definitie van de kostencategorieën: reserveringskosten voor ondersteunende diensten (behalve voor black start) worden gekwalificeerd als 'beïnvloedbare kosten' (en niet langer niet-beheersbare kosten) en komen binnen vooraf gedefinieerde grenzen in aanmerking voor een incentive. Tot slot worden de tarieven niet langer voor een periode van vier jaar vastgelegd, maar binnen het vierjarige kader jaarlijks overeengekomen. Voor meer informatie over het nieuwe regelgevende kader verwijzen wij naar Toelichting 9.1.

Financieel

De opbrengsten van Elia Transmission stegen met 2,2% in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, tot € 887,5 miljoen. De stijging van de opbrengsten is het gevolg van een hogere toegestane gereguleerde nettowinst en van hogere afschrijvingen en belastingen, die worden doorgerekend in de opbrengsten. Deze verhogingen werden gedeeltelijk gecompenseerd door lagere kosten, voornamelijk voor ondersteunende diensten en financiering, die in het voordeel van de verbruikers in de opbrengsten worden doorgerekend, en ook door de lagere opbrengsten van Elia Grid International (EGI).

Onderstaande tabel geeft een gedetailleerder beeld van de evolutie van de verschillende componenten van de bedrijfsopbrengsten:

(In miljoen EUR)	2017	2016	Verschil (%)
Opbrengsten volgens oude tariefstructuur	0,0	(1,3)	n/a
Opbrengsten uit netaansluitingen	42,2	40,8	3,3%
Opbrengsten uit beheer en ontwikkeling van netinfrastructuur	479,2	476,8	0,5%
Opbrengsten uit beheer van het elektrisch systeem	118,5	118,1	0,4%
Opbrengsten voor compensatie van onevenwichten	170,7	146,4	16,6%
Marktintegratie	24,3	23,5	3,3%
Internationale inkomsten	47,3	38,9	21,4%
Overige bedrijfsopbrengsten (inclusief EGI bedrijfsopbrengsten)	97,5	105,8	(7,8%)
Subtotaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**979,8**	**949,1**	**3,2%**
Afrekeningsmechanisme: afwijkingen goedgekeurd budget	(92,3)	(81,0)	14,0%
Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**887,5**	**868,1**	**2,2%**

De **opbrengsten uit aansluitingen** kenden een lichte stijging tot € 42,2 miljoen (stijging met 3,3%) als gevolg van een tariefverhoging en een toename van het aantal aangesloten installaties.

De opbrengsten uit **het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur** (stijging met 0,5%) en **het beheer van het elektrisch systeem** (stijging met 0,4%) bleven tamelijk stabiel.

Verleende diensten in het kader van energiebeheer (inclusief black-start) en individuele balancing van balancinggroepen worden betaald via de **opbrengsten voor compensatie van onevenwichten**. Die opbrengsten stegen met 16,6% tot € 170,7 miljoen, in de eerste plaats als gevolg van de tariefverhoging voor energiebeheer (stijging met € 13,7 miljoen) en de hogere opbrengsten uit de compensatie van onevenwichten door de toegenomen congestie (stijging met € 10,8 miljoen).

Tot slot omvat de laatste rubriek van de tarifaire opbrengsten de diensten die Elia Transmission verleent in het kader van de **marktintegratie**, die licht stegen (stijging met 3,3%) tot € 24,3 miljoen.

De **internationale inkomsten** stegen met € 8,4 miljoen (stijging met 21,4%) door een hogere congestie aan de grenzen begin 2017 als gevolg van productietekorten in Frankrijk en een lagere stroomproductie in België op het einde van het jaar.

De **overige bedrijfsopbrengsten** daalden met € 8,3 miljoen (daling met 7,8%) in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, tot € 97,5 miljoen. Dat was vooral toe te schrijven aan de opbrengsten van EGI, die daalden van € 19,7 miljoen tot € 9,7 miljoen, doordat er in 2017 minder 'owner's engineering'-diensten werden geleverd dan het jaar voordien.

Het **afrekeningsmechanisme** (€ 92,3 miljoen) omvat de afwijking in het huidige jaar van het **door de CREG goedgekeurde budget**. Het operationele surplus van de door de regulator toegestane kosten en opbrengsten ten opzichte van het budget moet worden teruggegeven aan de klanten en maakt daarom geen deel uit van de opbrengsten. Het operationele surplus ten opzichte van het budget is voornamelijk het resultaat van hogere tarifaire verkopen (€ 13,0 miljoen), hogere internationale opbrengsten (€ 4,6 miljoen), lagere kosten voor ondersteunende diensten (€ 50,9 miljoen) en lagere financiële lasten (€ 19,6 miljoen). Dit werd deels gecompenseerd door een hogere gereguleerde nettowinst ten opzichte van het budget (€ 9,2 miljoen) en de aanwending van een uitgestelde belastingvordering voor de aangewende notionele interestaftrek (€ 11,8 miljoen).

De **gerapporteerde EBITDA** (toename met 5,1%) en **EBIT** (toename met 7,7%) werden vooral beïnvloed door de hogere gereguleerde nettowinst, de hogere afschrijvingen en de lagere financieringslasten die moeten worden doorgerekend in de tarieven, die deels gecompenseerd werden door de lagere bijdrage van EGI en het lagere resultaat uit investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

De **netto financieringslasten** (daling met 7,7%) daalden ten opzichte van 2016 met € 6,4 miljoen, voornamelijk als gevolg van de aflossing van een obligatie ter waarde van € 500,0 miljoen in april 2016. Dankzij de afwikkeling van het fiscale geschil in 2016 en de instroom van € 176,2 miljoen liquide middelen na de aankoop van 2,8 miljoen groenestroomcertificaten door het Waalse Gewest in september 2017, bleef de financiering ook beperkt tot de uitgifte van een euro-obligatie van € 250,0 miljoen. Dankzij de grote vraag bij beleggers en de lage marktrente kon die euro-obligatie worden uitgegeven met een coupon van 1,375%. De daling van de rentelasten die daaruit voortvloeit komt, conform het regelgevende kader, integraal ten goede aan de verbruikers.

Samengevat steeg de **nettowinst** met 15,8% tot € 121,0 miljoen, voornamelijk door de volgende factoren:

1. Stijging van de **billijke vergoeding** (toename met € 5,0 miljoen): De hogere gemiddelde OLO-rente in vergelijking met 2016 (+0,25%) en de toename van het eigen vermogen door de reservering van een deel (€ 40,1 miljoen) van de winst over 2016, mondden uit in een billijke vergoeding van € 41,1 miljoen.
2. Daling van de gerealiseerde incentives (afname met € 5,2 miljoen): De sterke operationele resultaten, voornamelijk op het vlak van de incentives die verband houden met welvaart (toename met € 0,1 miljoen), innovatie (toename met € 0,5 miljoen) en discretionaire (toename met € 0,4 miljoen), werden tenietgedaan door een hoger gemiddeld belastingtarief (afname met € 1,8 miljoen), zwakke prestaties voor de incentive gerelateerd met de invoercapaciteit (afname met € 2,3 miljoen), door een wijziging van het regulatoire referentiekader voor 2017, en een daling van de efficiëntie (afname met € 2,0 miljoen).
3. De hogere mark-up voor strategische investeringen (toename met € 9,5 miljoen).
4. Hogere tussenkomsten van klanten voor specifieke investeringen (toename met € 4,5 miljoen).
5. De beperktere schade aan de elektrische installaties in vergelijking met 2016 (toename met € 1,0 miljoen).
6. IAS 19-bewegingen (afname met € 2,7 miljoen).
7. De lagere resultaten uit investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode in vergelijking met 2016 (afname met € 2,5 miljoen).
8. Andere factoren (afname met € 0,9 miljoen): het lagere resultaat uit EGI (afname met € 1,5 miljoen), de afrekening voor het voorgaande jaar op basis van de regelgeving (afname met € 1,7 miljoen), de hogere activering van softwarekosten (toename met € 1,5 miljoen) en de activering van uitgiftekosten in het kader van de uitgifte van de euro-obligatie (toename met € 0,7 miljoen).

De **gerapporteerde nettowinst** steeg sterker, met 15,8%, tot € 121,0 miljoen. Na de goedkeuring van de wetgeving tot hervorming van de vennootschapsbelasting eind december 2017 heeft Elia Transmission haar uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen geherwaardeerd op basis van de nieuwe, toekomstige belastingtarieven die van toepassing zijn op de periode waarin de vordering te gelde zal worden gemaakt of de verplichting zal worden voldaan, met een niet-recurrent resultaat van € 12,4 miljoen in de verslagperiode tot gevolg.

Het **balanstotaal** steeg met 5,5% tot € 5.765,1 miljoen, voornamelijk als gevolg van het investeringsprogramma. Ook de **netto financiële schuld** steeg tot € 2.689,1 miljoen (toename met 5,2%), aangezien het grootschalige investeringsprogramma van Elia (€ 485,6 miljoen) voornamelijk werd gefinancierd met kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten (€ 370,2 miljoen), een instroom van € 176,2 miljoen liquide middelen uit de verkoop van 2,8 miljoen groenestroomcertificaten aan het Waalse Gewest en gereserveerde winsten uit de voorgaande boekjaren. Bovendien gaf Elia Transmission eind maart 2017 een euro-obligatie van € 250,0 miljoen uit, die deels werd gecompenseerd door de aflossing van handelspapier (€ 78,0 miljoen) en een lening van de EIB die in 2017 afliepen (€ 20,0 miljoen).

Het **eigen vermogen** steeg voornamelijk als gevolg van de reservering van de winst over 2017, wat deels werd tenietgedaan door de uitkering van dividenden over 2016 (€ 96,2 miljoen).

4.3. 50Hertz Transmission (Germany)

Onderstaande tabel geeft meer inzicht in de 2017 geconsolideerde resultaten van 50Hertz Transmission system operator in Duitsland:

50Hertz Transmission kerncijfers (in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december *	**2017**	**2016**	**Verschil (%)**
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	1.330,2	1.291,2	3,0%
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(150,1)	(139,1)	7,9%
EBIT	321,7	237,2	35,6%
EBITDA	471,8	376,3	25,4%
Financieringsbaten	1,9	1,8	5,6%
Financieringslasten	(56,2)	(57,1)	(1,6%)
Winstbelastingen	(87,1)	(56,3)	54,7%
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	180,2	125,6	43,5%
Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	**31 december 2017**	**31 december 2016**	**Verschil (%)**
Balanstotaal	6.196,0	5.663,6	9,4%
Investeringsuitgaven	478,1	737,3	(35,2%)
Netto financiële schuld	1.435,6	1.623,5	(11,6%)

* 60% van de nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap is vervat in 'Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na belastingen)' van de Groep.

50Hertz Transmission's opbrengsten zijn gestegen met 3,0% in vergelijking met 2016. Dit was een gevolg van stijgende opbrengsten, deels door toenemende onshore en offshore investeringen, alsook door belangrijker wordende overige bedrijfsopbrengsten.

De totale opbrengsten worden gedetailleerder weergegeven in onderstaande tabel:

Detail opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten (in miljoen EUR)	2017	2016	Verschil (%)
Verticale netwerktarieven	1.241,4	944,3	31,5%
Horizontale netwerktarieven	210,2	167,2	25,7%
Ondersteunende diensten	94,0	99,5	(5,5%)

Overige bedrijfsopbrengsten	73,5	64,9	13,3%
Subtotaal opbrengsten	***1.619,1***	***1.275,9***	***26,9%***
Afrekeningsmechanisme: afwijkingen van het goedgekeurde budget	(288,9)	15,3	n.r.
Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	**1.330,2**	**1.291,2**	**3,0%**

De **opbrengsten uit verticale nettarieven** (tarieven voor eindverbruikers) stegen met € 297,1 miljoen, voornamelijk als gevolg van een toename in de totale door de regulator toegestane inkomsten. De toegestane niet-beheersbare kosten voor energie (toename met € 353,6 miljoen), die kunnen worden doorgerekend in het nettarief en die jaarlijks opnieuw worden berekend, werden beïnvloed door een nieuwe compensatie voor de kosten voor de inperking van hernieuwbare energiebronnen en de recuperatie van het hoge tarifaire tekort voor energiekosten uit 2015. Bovendien was er als gevolg van het lopende investeringsprogramma een hogere toegestane kostenrecuperatie voor investeringen (toename met € 16,4 miljoen).

De **opbrengsten uit horizontale nettarieven** stegen met € 43,0 miljoen in vergelijking met 2016, voornamelijk als gevolg van de hogere congestievergoedingen (toename met € 7,0 miljoen) en de doorrekening van hogere offshore kosten aan andere TNB's (toename met € 33,7 miljoen). In Duitsland worden alle kosten voor de aansluiting van offshore installaties verdeeld over de vier Duitse transmissienetbeheerders. Dit betekent dat 50Hertz ongeveer 20% van deze kosten draagt en 80% van haar eigen aansluitingskosten doorrekent aan de drie andere TNB's. Door de toegenomen offshore investeringen, in 2017 vooral voor de aansluiting van de offshore installatie Ostwind 1 op het net, stijgen de kostendekkingen die horizontaal worden doorgerekend aan de andere TNB's, wat een invloed heeft op de horizontale opbrengsten.

De **opbrengsten uit ondersteunende diensten** daalden licht met € 5,5 miljoen. De opbrengsten uit grensoverschrijdende redispatchingmaatregelen daalden sterk door de ingebruikname van dwarsregeltransformatoren aan de grens met Tsjechië. Dit werd deels goedgemaakt door hogere opbrengsten uit balancinggroepen, aangezien hogere kosten voor regelingsenergie werden doorgerekend aan de eigenaars van de balancinggroepen.

Het **afrekeningsmechanisme** omvat zowel de jaarlijkse verrekening van tekorten en overschotten ontstaan voor 2017 (afname met € 162,1 miljoen) als het in 2017 gerealiseerd nettosurplus tussen de toegestane in de tarieven door te rekenen kosten en de werkelijke kosten (afname met € 126,8 miljoen). Het operationele surplus in 2017 is voornamelijk het gevolg van de lagere reële energiekosten dankzij gunstige weersomstandigheden en preventieve netmaatregelen.

De **EBITDA** steeg tot € 471,8 miljoen (toename met 25,4%), in de eerste plaats dankzij de onshore en offshore investeringen (toename met € 38,7 miljoen) en de lagere operationele uitgaven (toename met € 72,4 miljoen). De materiaalkosten daalden sterk, vooral door lagere onderhoudskosten na de piek in de onderhoudscyclus in 2016. Bovendien kon door het grootschalige investeringsprogramma en de minder omvangrijke onderhoudsactiviteiten een groter deel van de personeelskosten worden toegerekend aan nieuwe investeringen, waardoor de opbrengsten uit de geactiveerde eigen productie hoger lagen dan in 2016. De **EBIT** (toename met 35,6%) werd verder beïnvloed door de hogere afschrijvingen als gevolg van de ingebruikname van de zuid-westelijke interconnector en de Noordring in de loop van 2017. Rekening houdend met de niet-recurrente energiebonus gerealiseerd in 2017 (€ 4,8 miljoen), die daalde in vergelijking met 2016 (€ 7,6 miljoen), en de niet-recurrente afrekening op basis van de regelgeving (afname met € 4,6 miljoen) bedroeg de gerapporteerde EBIT € 321,7 miljoen.

De **nettowinst** steeg met 43,5% tot € 180,1 miljoen onder invloed van:

- De toename van de activa door het lopende investeringsprogramma, met hogere onshore (toename met € 17,4 miljoen) en offshore (toename met € 21,3 miljoen) vergoedingen tot gevolg.
- De daling van de operationele en overige kosten (toename met € 72,4 miljoen).
- De hogere afschrijvingen (daling met € 11,5 miljoen) als gevolg van de ingebruikname van investeringen.
- De lagere nettofinancieringslasten (toename met € 2,3 miljoen), doordat de impact van de transactie op de obligatiemarkt uit april 2016 van € 750,0 miljoen over het volledige boekjaar werd gecompenseerd door lagere interesten op voorzieningen.
- De hogere winstbelastingen (daling met € 35,6 miljoen).

Het **balanstotaal** steeg met 9,4% tot € 6.196,0 miljoen, voornamelijk als gevolg van de gunstige ontwikkeling van de EEG-kaspositie en de uitgevoerde investeringen.

50Hertz eindigde het jaar met een positieve **vrije kasstroom** van € 283,8 miljoen, die was toe te schrijven aan de positieve EEG-kasstromen en de vergoeding van de energiekosten uit 2015 die in 2017 werd gerecupereerd. Dienovereenkomstig is de **netto financiële schuld** gedaald tot € 1.435,6 miljoen ten opzichte van eind 2016. De nettoschuld omvat een EEG-kaspositie van € 775,7 miljoen.

4.4. Aansluiting van de informatie over te rapporteren segmenten met IFRS-bedragen

Groepsresultaten (in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	**2017** Elia Transmissie (België) (a)	**2017** 50Hertz Transmissie (Duitsland) (b)	**2017** Consolidatie herwerkingen & intersegment transacties (c)	**2017** Elia Groep (a)+(b)+(c)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	887,5	1.330,2	(1.330,2)	887,5
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in	(130,8)	(150,1)	150,1	(130,8)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	235,9	321,7	(321,7)	235,9
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens	0,6	0,0	108,1	108,7
EBIT	236,5	321,7	(213,6)	344,6
EBITDA	367,3	471,8	(363,6)	475,5
Financieringsbaten	5,5	1,9	(1,9)	5,5
Financieringslasten	(81,9)	(56,2)	56,2	(81,9)
Winstbelastingen	(39,1)	(87,1)	87,1	(39,1)
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	**121,0**	**180,2**	**(72,1)**	**229,1**
Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	**31.12.2017**	**31.12.2017**	**31.12.2017**	**31.12.2017**
Balanstotaal	5.765,1	6.196,0	(5.364,6)	6.596,5
Investeringsuitgaven	388,1	478,1	(478,1)	388,1
Netto financiële schuld	2.689,1	1.435,6	(1.435,6)	2.689,1

Groepsresultaten (in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	**2016** Elia Transmissie (België) (a)	**2016** 50Hertz Transmissie (Duitsland) (b)	**2016** Consolidatie herwerkingen & intersegment transacties (c)	**2016** Elia Groep (a)+(b)+(c)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	868,1	1.291,2	(1.291,2)	868,1
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(130,0)	(139,1)	139,1	(130,0)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	216,6	237,2	(237,2)	216,6
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens	3,1	0,0	75,3	78,4
EBIT	219,6	237,2	(161,8)	295,0
EBITDA	349,6	376,3	(300,9)	425,0
Financieringsbaten	7,0	1,8	(1,8)	7,0
Financieringslasten	(89,9)	(57,1)	57,1	(89,9)
Winstbelastingen	(32,0)	(56,3)	56,3	(32,0)
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	**104,5**	**125,6**	**(50,2)**	**179,9**
Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	**31.12.2016**	**31.12.2016**	**31.12.2016**	**31.12.2016**
Balanstotaal	5.463,6	5.663,6	(4.885,6)	6.241,6
Investeringsuitgaven	406,9	737,3	(737,3)	406,9
Netto financiële schuld	2.557,3	1.623,5	(1.623,5)	2.557,3

Er zijn geen belangrijke intersegment transacties.

De Groep heeft in geen van beide bedrijfssegmenten een concentratie van klanten.

5. Investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode

5.1. Joint ventures

Eurogrid International CVBA is een joint venture van de Groep. De Vennootschap werd opgericht door de Groep en door IFM Investors (UK) Ltd met het oog op het verwerven van 50Hertz Transmission GmbH, een van de vier Duitse transmissienetbeheerders. De Groep heeft een aandeel van 60 % in de joint venture. Eurogrid International is een private entiteit die niet beursgenoteerd is.

Eurogrid International en haar dochterondernemingen (zie Toelichting 8.5) vormen samen het segment 50Hertz Transmission (Duitsland). We verwijzen naar Toelichting 4.3.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële informatie van de joint venture op basis van zijn IFRS-jaarrekening en de aansluiting met de boekwaarde van het belang van de Groep in de geconsolideerde jaarrekening.

(in miljoen EUR)	2017	2016
Percentage eigendomsbelang	**60,00%**	**60,00%**
Vaste activa	4.580,4	4.238,6
Vlottende activa	1.615,6	1.425,1
Langlopende verplichtingen	3.096,6	3.188,7
Kortlopende verplichtingen	1.714,0	1.178,6
Eigen vermogen	1.385,4	1.296,4
Boekwaarde van de investering van de Groep	**831,3**	**777,8**
Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	1.330,2	1.291,2
Afschrijvingen	(149,8)	(138,3)
Financieringskosten	(54,4)	(55,4)
Winst voor belastingen	267,3	181,9
Winstbelastingen	(87,1)	(56,3)
Winst over het boekjaar	180,2	125,6
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	180,2	125,6
Aandeel van de Groep in de winst over het boekjaar	**108,1**	**75,4**
Dividenden ontvangen door de Groep	55,9	55,6

Nemo Link Limited: In februari 2015 richtten Elia en National Grid een joint venture voor de bouw van een interconnector tussen België en het VK op, Nemo Link Limited. Dat project bestaat uit onderzeese en ondergrondse kabels die verbonden zijn met een conversiestation en hoogspanningsstation in beide landen, waardoor elektriciteit in beide richtingen kan worden vervoerd tussen de twee landen en het VK en België kunnen rekenen op een meer betrouwbare en beter toegankelijke toegang tot elektriciteit en duurzame elektriciteitsproductie. Beide vennootschappen bezitten eenzelfde aandelenpercentage. De cijfergegevens van deze joint venture zijn opgenomen in het Belgische segment (zie Toelichting 4.2). In 2017 bracht Elia € 56,4 miljoen in het kapitaal van Nemo Link Limited in.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële informatie van de joint venture op basis van zijn IFRS-jaarrekening en de aansluiting met de boekwaarde van het belang van de Groep in de geconsolideerde jaarrekening.

(in miljoen EUR)	2017	2016
Percentage eigendomsbelang	**50,0%**	**50,0%**
Vaste activa	490,7	242,4
Vlottende activa	63,7	29,2
Langlopende verplichtingen	297,1	111,6
Kortlopende verplichtingen	72,3	85,0
Eigen vermogen	185,0	74,9
Boekwaarde van de investering van de Groep	**92,5**	**37,5**
Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	0,0	0,0
Afschrijvingen	0,0	0,0
Financieringsopbrengsten	(0,1)	(0,2)
Winst voor belastingen	(0,1)	(0,3)
Winstbelastingen	(2,6)	3,0
Winst over het boekjaar	(2,7)	2,7
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	(2,7)	2,7
Aandeel van de Groep in de winst over het boekjaar	**(1,4)**	**1,4**
Dividenden ontvangen door de Groep	0,0	0,0

5.2. Geassocieerde deelnemingen

De Groep heeft vier geassocieerde deelnemingen. Het gaat hier telkens om investeringen die opgenomen zijn volgens de vermogensmutatiemethode.

De Groep heeft in het jaar een aandeel van 12,5 % verworven in Enervalis nv/sa; een start-up die innovatieve 'software as a service' ontwikkelt waarmee marktspelers hun energiefacturen kunnen optimaliseren door in te spelen op de groeiende vraag naar aan flexibiliteit in het elektriciteitssysteem. Een vertegenwoordiger van de Groep werd benoemd tot lid van de Raad van Bestuur van Enervalis. Daarom is de Groep van mening dat ze een aanzienlijke invloed heeft en wordt Enervalis via de vermogensmutatiemethode in de boeken opgenomen.

De Groep heeft een aandeel van 20,5 % in Ampacimon nv, een Belgisch bedrijf dat innovatieve monitoringsystemen ontwikkelt voor TNB's en DNB's (Distributienetbeheerders), zodat zij sneller kunnen anticiperen op veranderingen in vraag en aanbod van energie. Op 31 januari 2017 heeft de Groep 128 bijkomende aandelen verworven van vorige aandeelhouders.

De Groep heeft een aandeel van 20,6 % in Coreso nv, een vennootschap die coördinatiediensten levert om de veilige uitbatingen van het hoogspanningsnet in zeven landen te vergemakkelijken. In de loop van het jaar heeft de Groep 127 aandelen overgedragen aan nieuwe aandeelhouders. 63 van deze aandelen werden gehouden via entiteiten in het Duitse segment.

HGRT SAS is een Franse vennootschap met een aandeel van 49,0 % in Epex Spot, de elektriciteitsbeurs in Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg en (via 100 % geassocieerde deelneming APX) het VK, Nederland en België. De Groep zelf heeft een aandeel van 17,0 % in HGRT. Als een van de stichtende vennoten van HGRT heeft de Groep een gouden aandeel, waardoor de Groep een minimaal aantal vertegenwoordigers heeft in de Raad van Bestuur. Dat vormt een invloed van betekenis en daarom wordt HGRT via de vermogensmutatiemethode in de boeken opgenomen.

In 2017 ontving de Groep van HGRT een dividend van € 0,9 miljoen (€ 1,7 miljoen in 2016).

Geen enkele van deze vennootschappen is beursgenoteerd.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële informatie van de investering van de Groep in deze vennootschappen op basis van hun respectieve jaarrekeningen die zijn opgesteld in overeenstemming met de IFRS-standaarden.

(in miljoen EUR)	**Enervalis**		**Ampacimon**		**Coreso**		**HGRT**	
	2017	**2016**	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Percentage eigendomsbelang	**12,5%**	**0,0%**	**20,5%**	**19,6%**	**20,6%**	**21,7%**	**17,0%**	**17,0%**
Vaste activa	0,3	-	0,2	0,0	3,1	2,3	93,0	93,4
Vlottende activa	1,4	-	5,8	4,8	2,5	2,3	7,2	1,5
Langlopende verplichtingen	0,0	-	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende verplichtingen	0,3	-	2,8	1,9	3,2	2,5	0,1	0,0
Eigen vermogen	1,3	-	3,1	2,8	2,4	2,2	100,2	94,9
Boekwaarde van de investering van de Groep	**0,7**	**-**	**0,6**	**0,5**	**0,4**	**0,5**	**17,0**	**16,1**
Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	0,8	-	2,6	1,2	10,5	9,2	0,0	0,0
Winst voor belastingen	(1,1)	-	0,7	2,1	0,5	0,4	11,0	8,1
Winstbelastingen	0,0	-	(0,3)	(0,1)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,5)
Winst over het boekjaar	(1,1)	-	0,4	1,9	0,2	0,2	10,8	7,6
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	(1,1)	-	0,4	1,9	0,2	0,2	10,8	7,6
Aandeel van de Groep in de winst over het boekjaar	**0,0**	**-**	**0,1**	**0,4**	**0,0**	**0,0**	**1,8**	**1,3**

6. Elementen van de geconsolideerde winst- en verliesrekening en niet-gerealiseerde resultaten

6.1. Opbrengsten

(in miljoen EUR)	2017	2016
Opbrengsten	806,4	785,1
Overdracht van activa van klanten	22,1	15,1
Totaal opbrengsten	**828,5**	**800,1**

Voor de verdeling van de opbrengsten van het Belgische segment over de belangrijkste categorieën verwijzen wij naar de segmentrapportering (Toelichting 4.2).

6.2. Overige bedrijfsopbrengsten

(in miljoen EUR)	2017	2016
Diensten en technische expertise	0,0	5,7
Intern geproduceerde vaste activa	25,5	19,2
Optimaal gebruik van activa	14,3	14,4
Andere	18,2	28,5
Meerwaarde op realisatie MVA	1,0	0,2
Overige bedrijfsopbrengsten	**59,0**	**68,0**

De rubriek 'intern geproduceerde vaste activa' van de Groep omvat gepresteerde uren door eigen personeel op investeringsprojecten. De toename voor een bedrag van € 6,3 miljoen is vooral toe te schrijven aan een algemeen op te merken stijging in investeringen, maar ook door de toegenomen werkzaamheden ter afronding van het Stevin-project. In de laatste fasen van het project waren, zoals steeds, veel testen vereist en moesten heel wat mensen ingezet worden om ervoor te zorgen dat Stevin tijdig in bedrijf kon worden gesteld.

Optimaal gebruik van activa vertegenwoordigt vooral opbrengsten gegenereerd door contracten met telecomoperatoren voor de terbeschikkingstelling van hoogspanningsmasten en niet-geactiveerde glasvezelverbindingen aan verschillende telecomoperatoren als bijkomende structuur voor hun mobiele netwerk.

Het deel 'Andere' is gedaald met € 10 miljoen. Dit is vooral toe te schrijven aan een eenmalig effect in 2016 voor de ontwikkelingskosten voor Nemo. Deze ontwikkelingskosten werden in 2016 gefactureerd aan Nemo Link Ltd voor een bedrag van € 8,8 miljoen.

6.3. Bedrijfskosten

GROND- EN HULPSTOFFEN, DIENSTEN EN DIVERSE GOEDEREN

(in miljoen EUR)	2017	2016
Grond- en hulpstoffen	9,6	18,8
Aankoop van ondersteunende diensten	140,2	133,2
Diensten en diverse goederen (excl. aankoop ondersteunende diensten)	204,2	203,5
Totaal	**354,0**	**355,4**

De daling van grond- en hulpstoffen wordt voornamelijk aangestuurd door EGI GmbH. In 2016 werden er aanzienlijke kosten gemaakt voor een aantal projecten waarin belangrijke mijlpalen werden bereikt. .

De aankoop van ondersteunende diensten omvat de kosten voor diensten waardoor de Groep het evenwicht op het net bewaart tussen injecties en afnames, de constante spanning op het net handhaaft en de congesties beheert. De kosten in 2017 stegen vooral door het aantal activeringen dat nodig was om een stroomnet in evenwicht te garanderen. Deze waren voornamelijk het gevolg van de koudere winterperiode in 2017, wat resulteerde in een hoger elektriciteitsverbruik, alsook van de toename van de elektriciteitsproductie uit windenergie, die op haar beurt ook een effect had op de totale productie.

De diensten en diverse goederen hebben betrekking op het onderhoud van het net, diensten van derden, verzekeringen, consultancy enz.

PERSONEELSKOSTEN

(in miljoen EUR)	2017	2016
Bezoldigingen	101,6	94,2
Sociale lasten	26,2	25,1
Pensioenkosten	7,2	12,7
Overige personeelskosten	9,9	7,9
Op aandelen gebaseerde betalingen	0,1	1,0
Personeelsvoordelen (andere dan pensioenen)	2,2	3,0
Totaal	**147,2**	**143,9**

In maart 2017 bood de Elia groep zijn werknemers in België aan om in te tekenen op een kapitaalverhoging van Elia System Operator nv. De kapitaalverhoging leidde tot de creatie van 9861 bijkomende aandelen zonder nominale waarde. De werknemers van de Groep kregen een korting van 16,66 % op de beurskoers van het aandeel, wat resulteerde in een toegekende korting van € 0,1 miljoen. De transactie resulteerde in een kapitaalverhoging van € 0,3 miljoen en een verhoging van de uitgiftepremie met € 0,1 miljoen.

Het personeelsbestand van de Elia groep steeg met 7,4 %, van 1.268,5 VTE's eind 2016 tot 1.333,2 VTE's op 31 december 2017.

Voor meer informatie over pensioenkosten en personeelsvoordelen, zie Toelichting 7.12 Personeelsbeloningen.

AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN, WIJZIGING IN VOORZIENINGEN

(In miljoen EUR)	2017	2016
Afschrijvingen van immateriële activa	8,0	8,5
Afschrijvingen van materiële activa	123,4	115,9
Totaal afschrijvingen	**131,3**	**124,4**
Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	(0,3)	0,3
Totaal waardeverminderingen	**(0,3)**	**0,3**
Overige voorzieningen	1,3	2,9
Milieuvoorzieningen	(1,6)	2,4
Beweging op voorzieningen	**(0,4)**	**5,3**
Totaal	**130,8**	**130,0**

Het bedrag van waardeverminderingen op handelsvorderingen wordt verklaard in Toelichting 8.2 'Beheer van financiële risico's en derivaten'.

Een uitgebreide beschrijving wordt gegeven in andere hoofdstukken over immateriële vaste activa (zie Toelichting 7.2), materiële vaste activa (zie Toelichting 7.1) en voorzieningen (zie Toelichting 7.13).

OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

(In miljoen EUR)	2017	2016
Belastingen andere dan winstbelastingen	11,9	12,9
Minderwaarde op verkoop, buitendienststellingen materiële activa	7,5	9,1
Minderwaarden op realisatie handelsvorderingen	0,3	0,2
Overige bedrijfskosten	**19,6**	**22,2**

Belastingen andere dan inkomstenbelastingen bestaan hoofdzakelijk uit eigendomsbelastingen.

6.4. Nettofinancieringslasten

(In miljoen EUR)	2017	2016
Financieringsopbrengsten	**5,5**	**7,0**
Interestbaten uit beleggingswaarden, geldmiddelen en kasequivalenten	3,6	1,6
Overige financiële baten	1,9	5,4
Financieringskosten	**(81,9)**	**(89,9)**
Interestlasten	(68,1)	(76,4)
Interestlasten op derivaten	(9,3)	(9,2)
Overige financiële lasten	(4,5)	(4,2)
Wisselkoersverschillen	(0,0)	(0,1)
Netto financieringskosten	**(76,5)**	**(82,8)**

Interestbaten uit beleggingswaarden, geldmiddelen en kasequivalenten en verstrekte leningen omvatten € 3,6 miljoen aan interesten met betrekking tot een leningsovereenkomst tussen Elia System Operator en Nemo Link Ltd. Zie toelichting 7.4.

De rentelasten op euro-obligaties en andere bankleningen daalden als gevolg van lagere rentevoeten op de markt. In 2016 werd een euro-obligatie van € 500,0 miljoen afgelost die nog onderhevig was aan hogere historische rentevoeten, met een euro-obligatie van € 250,0 miljoen die in maart 2017 werd uitgegeven. We verwijzen hiervoor naar Toelichting 4.2 en 8.2.

Voor meer details over nettoschulden en leningen, zie Toelichting 7.11.

6.5. Inkomstenbelastingen

OPGENOMEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING

De geconsolideerde resultatenrekening omvat de volgende inkomstenbelastingen:

(In miljoen EUR)	2017	2016
Huidig boekjaar	28,5	15,4
Aanpassingen m.b.t. voorgaande jaren	0,7	(2,9)
Totaal kortlopende verschuldigde winstbelastingen	**29,2**	**12,5**
Toename en afname van tijdelijke verschillen	9,9	19,4
Totaal uitgestelde winstbelastingen	**9,9**	**19,4**
Totaal verschuldigde winstbelasting in winst -en verliesrekening	**39,1**	**32,0**

De huidige inkomstenbelastingen stegen in 2017 in vergelijking met 2016. De belangrijkste oorzaken van dit effect zijn de hogere gerealiseerde winsten in 2017 ten opzichte van het boekjaar 2016, evenals het effect van de notionele interestaftrek. Dit laatste werd niet alleen beïnvloed door een verminderd percentage van notionele interestaftrek in het jaar (van 1,13 % in het boekjaar 2016 tot 0,24 % in het boekjaar 2017), maar ook door de aanwending van alle nog resterende (overgedragen) notionele interesten in het jaar.

De lagere uitgestelde belastingen zijn vooral toe te schrijven aan de belastinghervorming die een positief effect van € 12,4 miljoen had op winst en verlies.

AANSLUITING VAN EFFECTIEF BELASTINGTARIEF

De belasting op de winst (het verlies) vóór belastingen van de Vennootschap verschilt als volgt van het theoretische bedrag berekend op basis van de wettelijke aanslagvoet in België en de werkelijke winsten (verliezen) van de geconsolideerde vennootschappen:

(in miljoen EUR)	2017	2016
Winst voor belastingen	268,2	212,2
Winstbelastingen	**39,1**	**32,0**
Verschuldigde winstbelastingen met toepassing van het lokaal belastingtarief	91,2	72,1
Lokaal belastingtarief	33,99%	33,99%
Effect van belastingtarief in buitenland	(0,2)	(0,1)
Aandeel in resultaat van deelnemingen verwerkt volgens de	(37,0)	(26,7)
Verworpen uitgaven	2,6	2,4
Aanpassingen m.b.t. voorafgaande jaren	0,7	(2,9)
Gebruik van notionele interesten	(13,1)	(18,0)
Belastingkrediet onderzoek en ontwikkeling	(2,3)	(5,6)
Effect van overgedragen NIA op regulatoire balans	7,9	8,2
Fairness tax	0,0	0,6
Belastinghervorming: aanpassing uitgestelde belastingen	(12,4)	0,0
Overige	1,8	1,9
Totaal winstbelastingen in winst- en verliesrekening	**39,1**	**32,0**

NIA = Notionele intrestaftrek

De notionele interestaftrek daalde in vergelijking met vorig jaar. Dit is vooral toe te schrijven aan het lagere percentage van de notionele interestaftrek dat in het boekjaar 2017 daalde tot 0,24 % (1,13 % in het boekjaar 2016), alsook door de aanwending van alle resterende overgedragen notionele intresten in het jaar. Uitgestelde inkomstenbelastingen worden verder besproken in Toelichting 7.5.

6.6. Winst per aandeel (WPA)

GEWONE WPA

De gewone winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst die is toe te schrijven aan de aandeelhouders van de Vennootschap te delen (€229,1 miljoen) door het gewogen gemiddelde van het aantal gewone uitstaande aandelen doorheen het jaar.

Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen	2017	2016
Uitgegeven gewone aandelen per 1 januari	60.891.158	60.750.239
Effect van in december 2016 uitgegeven aandelen		3.475
Effect van in maart 2017 uitgegeven aandelen	7.646	
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen per 31 december	**60.898.804**	**60.753.714**

VERWATERDE WPA

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door de winst die of het verlies dat kan worden toegekend aan de aandeelhouders en het gewogen gemiddeld aantal gewone uitstaande aandelen te corrigeren voor de gevolgen van alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden en die bestaan uit aandelenopties en converteerbare obligaties.

De verwaterde winst per aandeel is gelijk aan de gewone winst per aandeel, aangezien er geen converteerbare obligaties noch aandelenopties bestaan.

Eigen vermogen per aandeel

Het eigen vermogen per aandeel bedroeg € 43,4 per aandeel op 31 december 2017, tegenover € 41,4 per aandeel eind 2016.

6.7. Niet-gerealiseerde resultaten

De totale gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten omvatten zowel het resultaat van de periode dat in de winst- en verliesrekening is opgenomen als de niet-gerealiseerde resultaten die in het eigen vermogen zijn opgenomen. Niet-gerealiseerde resultaten omvatten alle veranderingen in het eigen vermogen met uitzondering van die veranderingen die betrekking hebben op de eigenaar dewelke direct worden opgenomen in het 'overzicht van mutaties in het eigen vermogen'.

Wijzigingen in de reële waarde

(In miljoen EUR)	2017	2016
Nettomutatie in de reële waarde van renteswaps	6,2	5,7
Verwerkt via:		
Afdekkingsreserve	6,2	5,7

De daling in marktwaarde van de renteswaps van de Groep kan worden verklaard door de afwikkeling van de looptijd van alle bestaande renteswapcontracten doorheen 2017. Einde 2017 had de Groep enkel 2 kleinere wisselkoersswaps met een reële waarde onder € 0,1 miljoen.

De afdekkingsreserve wordt in detail besproken in Toelichting 8.2.

Herwaarderingen

De niet-gerealiseerde resultaten komen overeen met een negatieve impact van € 10,3 miljoen en heeft voornamelijk betrekking op de actuariële winsten en verliezen op de toegezegd-pensioenregeling (inclusief impact van restitutierechten) (zie ook Toelichting 7.12). De lagere niet-gerealiseerde resultaten ten opzichte van 2016 kunnen voornamelijk worden verklaard door lager vereiste ervaringsaanpassingen in 2017 op de toegezegd-pensioenregelingen.

7. Elementen van de geconsolideerde balans

7.1. Materiële vaste activa

(in miljoen EUR)	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële activa	Activa in aanbouw	Totaal
AANSCHAFFINGSWAARDE						
Stand per 1 januari 2016	193,6	4.666,2	153,8	15,0	346,2	5.374,8
Verwervingen	2,4	43,3	11,2	0,1	340,1	397,2
Buitengebruikstellingen	(0,5)	(35,7)	(2,8)	(0,3)	(2,8)	(42,1)
Overboekingen van ene post naar andere	4,2	230,3	0,0	0,0	(234,6)	0,0
Stand per 31 december 2016	**199,8**	**4.904,2**	**162,2**	**14,8**	**448,9**	**5.729,9**
Stand per 1 januari 2017	199,8	4.904,2	162,2	14,8	448,9	5.729,9
Verwervingen	3,5	46,3	8,8	0,1	318,6	377,3
Buitengebruikstellingen	(0,3)	(43,2)	(1,7)	(0,2)	(0,1)	(45,6)
Overboekingen van ene post naar andere	2,9	357,9	0,0	4,6	(365,5)	0,0
Stand per 31 december 2017	205,9	5.265,1	169,3	19,3	401,9	6.061,6
AFSCHRIJVINGEN EN MINDERWAARDEN						
Stand per 1 januari 2016	(20,8)	(2.535,5)	(120,2)	(11,1)	-	(2.687,7)
Afschrijvingen	(2,0)	(105,1)	(8,3)	(0,5)	-	(115,9)
Buitengebruikstellingen	0,0	27,0	2,8	0,3	-	30,1
Stand per 31 december 2016	**(22,8)**	**(2.613,7)**	**(125,7)**	**(11,3)**	**-**	**(2.773,4)**
Stand per 1 januari 2017	(22,8)	(2.613,7)	(125,7)	(11,3)	-	(2.773,4)
Afschrijvingen	(1,9)	(110,8)	(8,6)	(2,1)	-	(123,5)
Buitengebruikstellingen	0,1	35,6	1,7	0,2	-	37,6
Overboekingen van ene post naar andere	0,0	3,0	0,0	(3,0)	-	0,0
Stand per 31 december 2017	**(24,7)**	**(2.685,9)**	**(132,6)**	**(16,1)**	**-**	**(2.859,2)**
BOEKWAARDE						
Stand per 1 januari 2016	172,8	2.130,6	33,6	3,9	346,2	2.687,2
Stand per 31 december 2016	177,0	2.290,5	36,5	3,5	448,9	2.956,5
Stand per 1 januari 2017	177,0	2.290,5	36,5	3,5	448,9	2.956,5
Stand per 31 december 2017	181,2	2.579,3	36,7	3,2	401,9	3.202,4

In 2017 investeerde Elia Transmission een nettobedrag van € 377,3 miljoen, in hoofdzaak voor de uitbreiding van de hoogspanningsstations en de aanleg van hoogspanningskabels. Het grootste bedrag ging in 2017 naar het Stevin-project, waarin € 67 miljoen werd geïnvesteerd, vooral in hoogspanningsstations en elektriciteitskabels. Daarnaast werd in 2017 ook geïnvesteerd in ALEGrO (€ 21,6 miljoen), MOG (€ 21,7 miljoen), Mercator-Horta (€ 33,5 miljoen) en Brabo (€ 37,6 miljoen).

In de loop van 2017 werd een bedrag van € 8,2 miljoen financieringslasten (€ 8,5 miljoen in 2016) geactiveerd op de verwervingen in 2017 tegen een gemiddelde rentevoet van 3,21 % (4,0 % in 2016).

Openstaande investeringsverplichtingen worden beschreven in Toelichting 8.3.

7.2. Immateriële activa en goodwill

(in miljoen EUR)	Goodwill	Ontwikkelings-kosten software	Licenties / Concessies	Overige Immateriële vaste

AANSCHAFFINGSWAARDE				
Stand per 1 januari 2016	1.707,8	81,4	2,4	1.791,6
Verworven, intern ontwikkeld	0,0	8,8	0,9	9,7
Stand per 31 december 2016	**1.707,8**	**90,2**	**3,4**	**1.801,3**
Stand per 1 januari 2017	1.707,8	90,2	3,4	1.801,3
Verworven, intern ontwikkeld	0,0	10,5	0,3	10,8
Buitengebruikstellingen	0,0	0,0	(0,1)	(0,1)
Stand per 31 december 2017	**1.707,8**	**100,7**	**3,6**	**1.812,1**
AFSCHRIJVINGEN EN MINDERWAARDEN				
Stand per 1 januari 2016	(0,0)	(55,0)	(1,9)	(57,0)
Afschrijvingen	0,0	(8,2)	(0,3)	(8,5)
Stand per 31 december 2016	**(0,0)**	**(63,3)**	**(2,2)**	**(65,5)**
Stand per 1 januari 2017	(0,0)	(63,3)	(2,2)	(65,5)
Afschrijvingen	0,0	(7,6)	(0,4)	(8,0)
Stand per 31 december 2017	**(0,0)**	**(70,9)**	**(2,6)**	**(73,5)**
BOEKWAARDE				
Stand per 1 januari 2016	1.707,8	26,4	0,5	1.734,6
Stand per 31 december 2016	1.707,8	26,9	1,1	1.735,8
Stand per 1 januari 2017	1.707,8	26,9	1,1	1.735,8
Stand per 31 december 2017	1.707,8	29,8	1,0	1.738,6

Software omvat zowel IT-toepassingen die door de Vennootschap worden ontwikkeld voor het beheer van het net als software voor de normale bedrijfsactiviteiten van de Groep.

In de loop van 2017 werd een bedrag van € 0,2 miljoen financieringslasten (€ 0,1 miljoen in 2016) geactiveerd op de verwervingen in 2017 tegen een gemiddelde rentevoet van 3,21 % (4,0 % in 2016).

De goodwill, die wordt toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid Elia Transmission (België), heeft betrekking op de volgende bedrijfscombinaties:

(in miljoen EUR)	2017	2016
Verwerving belang Elia Asset door Elia System Operator - 2002	1.700,1	1.700,1
Verwerving belang Elia Engineering door Elia Asset - 2004	7,7	7,7
Totaal	**1.707,8**	**1.707,8**

TOETSING OP BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VOOR DE KASSTROOMGENERERENDE EENHEID ELIA TRANSMISSION (BELGIË) DIE GOODWILL BEVAT

In 2002 resulteerde de verwerving van Elia Asset door de Vennootschap voor een bedrag van € 3.304,1 miljoen in een positief consolidatieverschil van € 1.700,1 miljoen. Dit positieve consolidatieverschil was het resultaat van het verschil tussen de aanschafwaarde van deze entiteit en de boekwaarde van haar activa. Het verschil is toe te schrijven aan verschillende elementen zoals (i) de aanstelling van Elia als TNB voor een periode van 20 jaar, (ii) de unieke middelen waarover Elia in België kan beschikken aangezien Elia voor 100 % eigenaar is van het net op zeer hoge spanning en de eigenaar is van (of het gebruiksrecht heeft op) 94 % van het hoogspanningsnet, en dus als enige het recht heeft om een ontwikkelingsprogramma voor te stellen en (iii) Elia beschikt over de knowhow als TNB.

Op de datum van verwerving konden deze elementen niet op objectieve, transparante en betrouwbare wijze in euro worden gekwalificeerd of gekwantificeerd, bijgevolg kon het verschil niet worden toegewezen aan specifieke activa en werd het als niet-toegewezen beschouwd. Daarom werd dit verschil vanaf de eerste toepassing van IFRS in 2005 erkend als goodwill. Het regelgevend kader, voornamelijk de verrekening in de tarieven van de buitengebruikstelling van vaste activa zoals van toepassing sinds 2008, had geen impact op deze boekhoudkundige verwerking. De goodwill zoals hierboven beschreven en de goodwill ontstaan bij de verwerving van Elia Engineering in 2004 zijn voor de toetsing betreffende de bijzondere waardeverminderingen aan de enige kasstroomgenererende eenheid toegerekend, aangezien de inkomsten en lasten werden gegenereerd door één activiteit, meer bepaald de 'gereguleerde activiteit in België', die eveneens als één kasstroomgenererende eenheid zal worden beschouwd.

Om die reden heeft de Vennootschap de boekwaarde van de goodwill aan één eenheid toegewezen, zijnde de gereguleerde activiteit in België. Sinds 2004 werden jaarlijks toetsingen op bijzondere waardeverminderingen uitgevoerd die niet resulteerden in de opname van enige waardeverminderingsverliezen. Kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill werd toegerekend worden minstens één keer per jaar getoetst op bijzondere waardeverminderingen, rekening houdend met de hoogste waarde van hun reële waarde minus de verkoopkosten of de bedrijfswaarde, waarbij de volgende veronderstellingen en waarderingsmethoden worden toegepast.

De toetsing op bijzondere waardeverminderingen werd uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige, was gebaseerd op de volgende waarderingsmethoden en maakte gebruik van de volgende veronderstellingen (volgens de methode van de reële waarde minus verkoopkosten):

- verdiscontering van de toekomstige kasstromen waarbij de 'Regulated Asset Base' of 'RAB' als basis werd gebruikt voor de raming van de residuele waarde;
- verdiscontering van de toekomstige dividenden;
- vergelijking tussen de eerder vermelde bijzondere waardeverminderingsmethoden en diegene die worden gebruikt door een aantal vergelijkbare West-Europese beursgenoteerde bedrijven, zoals Red Electrica España, Enagas, Terna, Snam Rete Gas, National Grid en Fluxys;
- marktwaardering op basis van de aandelenkoers van de Vennootschap.

De methode van toekomstige kasstromen en toekomstige dividenden is gebaseerd op het ondernemingsplan voor de periode 2018-2027.

De belangrijkste veronderstellingen voor deze waardering zijn:

- belastingtarief van 29,58 % voor de jaren 2018-2019 en een belastingtarief van 25 % nadien
- unlevered beta van 0,53
- marktrisicopremie van 4,5 %
- onafgebroken groei van 0,78 %.

Bovendien werden drie verschillende manieren voor de berekening van de verdisconteerde kasstromen (discounted cash flow – DCF) gebruikt:

1/ DCF op basis van een vaste WACC (gewogen gemiddelde kosten van kapitaal):

- Risicovrije rentevoet: 2,5 %, gebaseerd op het 10-jarige gemiddelde van de Belgische staatsobligaties op 10 jaar;

Levered beta wordt berekend op basis van de beoogde schuldgraad van 67 %;
Kosten van eigen vermogen: 8,3%;
Kosten van schulden vóór belastingen: 3,0%;

- WACC: 4,2%.

2/ DCF op basis van een variabele WACC:

Variabele kost van eigen vermogen omwille van een variabele levered beta (gebaseerd op een unlevered beta van 0,53 en de voorspelde schuldverhoudingen) en een variabele risicovrije rentevoet (1,7 % in 2018, 2,35 % in 2019, 2,60 % in 2020 en 2,50 % voor 2021 en de jaren daarna);
Variabele kosten van schuld op basis van de voorspelde jaarlijkse rentelast in het ondernemingsplan (tussen 2,4 % en 3,4 % in de periode 2018-2027);
WACC tussen 4,0 % en 4,4 %.

3/ Methode van de aangepaste contante waarde:

Op basis van een unlevered kost van eigen vermogen van 4,9 %.

De onafhankelijke analyse gaf geen aanleiding tot het identificeren van een waardevermindering op de aanwezige goodwill in het boekjaar 2017.

In verband met de beoordeling van de realiseerbare waarde meent het management, op basis van de analyse van de externe deskundige en op basis van wat op dit moment bekend is, dat geen redelijkerwijze te verwachten wijziging van enige van de bovenstaande veronderstellingen zou leiden tot materiële waardeverminderingen.

7.3. Overige financiële vaste activa

(in miljoen EUR)	2017	2016
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	7,1	7,1
Activa die voor verkoop beschikbaar	0,2	0,2
Restitutierechten	53,6	58,1
Totaal	**60,9**	**65,4**

Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn worden gewaardeerd tegen reële waarde. Het risicoprofiel van deze beleggingen wordt besproken in Toelichting 8.2.

De restitutierechten zijn verbonden met de verplichtingen voor gepensioneerde werknemers die onder de interestenregeling vallen (Regime B - niet-gefinancierde regeling) enerzijds, en voor de lasten en tariefvoordelen van het medisch plan (voor alle gepensioneerde personeelsleden) anderzijds (zie ook Toelichting 7.12 Personeelsbeloningen). De restitutierechten zijn te recupereren via de gereguleerde tarieven. Het volgende principe is van toepassing: alle opgelopen pensioenkosten voor gepensioneerde werknemers met 'regime B' en de kosten gerelateerd aan gezondheidszorg en tariefvoordelen van gepensioneerde personeelsleden van Elia worden vastgelegd door de regulator (CREG) als niet-beheersbare kosten die via de regelgevende tarieven te recupereren zijn. De afname van de boekwaarde van dit actief wordt beschreven in Toelichting 7.12 Personeelsbeloningen.

7.4. Langetermijnvorderingen

(in miljoen EUR)	2017	2016
Leningen aan gezamenlijke overeenkomsten	147,8	63,0
Totaal	**147,8**	**63,0**

Zoals vermeld in Toelichting 5.1 heeft de Groep een belang van 50 % in de aandelen van Nemo Link Ltd. Dit bedrijf wordt door beide aandeelhouders gefinancierd via eigen vermogen en lening. Dientengevolge is er op 31 december een openstaande langlopende vordering op Nemo Link Ltd. ten belope van € 147,8 miljoen. Van die € 147,8 miljoen bestaat € 138,7 miljoen uit een ongedekte lening

met een vaste rentevoet van 4 % en een looptijd van 25 jaar na de start van de commerciële activiteiten van de interconnector (zie Toelichting 6.4). Het overige deel, € 9,1 miljoen, is een handelsvordering waarvan beide partijen zijn overeengekomen de betalingstermijn te verlengen tot het ogenblik waarop Nemo Link in gebruik wordt genomen (ten vroegste 2019). Bijgevolg wordt deze handelsvordering geklasseerd als een langlopende vordering, met een vaste rentevoet.

7.5. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

(in miljoen EUR)	2017		2016	
	Activa	Passiva	Activa	Passiva
Materiële activa	1,2	(31,4)	1,6	(32,9)
Immateriële activa	0,0	(8,4)	0,1	(9,3)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	0,0	(1,2)	1,7	0,0
Personeelsvoordelen	7,6	0,0	5,6	0,0
Overgedragen notionele intrestaftrek	0,0	0,0	11,9	0,0
Uitgestelde belastingschuld op kapitaalsubsidies	0,0	(1,2)	0,0	0,0
Overige	0,8	(7,3)	0,5	(6,9)
Belasting vorderingen (verplichtingen)	**9,6**	**(49,5)**	**21,3**	**(49,2)**
Saldering van belastingvorderingen en -verplichtingen	(8,6)	8,6	(20,4)	20,4
Netto belastingvordering / (verplichting)	**1,0**	**(40,9)**	**0,8**	**(28,7)**

De wijzigingen in uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen kunnen als volgt worden voorgesteld:

WIJZIGINGEN IN DE UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN TEN GEVOLGE VAN MUTATIES IN DE TIJDELIJKE VERSCHILLEN GEDURENDE HET BOEKJAAR

(in miljoen EUR)	Openingsbalans	Opgenomen in winst(verlies) rekening	Opgenomen in eigen vermogen	Andere	Eindbalans
2016					
Materiële activa	(24,4)	(7,1)			(31,4)
Immateriële activa	(8,9)	(0,3)			(9,2)
Voorraden	(1,0)	1,0			0,0
Rentedragende leningen en overige langlopende	4,5	0,2	(2,9)		1,7
Personeelsvoordelen	6,7	(0,8)	(0,4)		5,6
Overige	24,3	(12,4)			11,9
Overgedragen notionele intrestaftrek	(6,5)	(0,0)			(6,5)
Totaal	**(5,1)**	**(19,4)**	**(3,3)**		**(27,9)**
2017					
Materiële activa	(31,4)	1,2			(30,2)
Immateriële activa	(9,2)	0,8			(8,4)
Rentedragende leningen en overige langlopende	1,7	0,3	(3,2)		(1,2)
Personeelsvoordelen	5,6	(0,3)	2,3		7,5
Personeelsvoordelen	11,9	(11,9)			0,0
Uitgestelde belastingschuld op kapitaalsubsidies				(1,2)	(1,2)
Overige	(6,5)	(0,1)			(6,5)
Totaal	**(27,9)**	**(9,9)**	**(0,9)**	**(1,2)**	**(39,9)**

Vanaf 2012 werd een uitgestelde belastingvordering opgenomen in de balans voor overgedragen notionele interesten en dit ten gevolge van de wijzigingen in het recuperatiemechanisme en wijzigingen in het regelgevend kader. De uitgestelde belastingvordering op de notionele interestaftrek nam in 2017 af met € 11,9 miljoen tot nul per 31 december 2017. Deze aanzienlijke afname kan worden verklaard door de verdere daling van het te hanteren intrestpercentage ter bepaling van de notionele intrestaftrek in 2017 ten opzichte van 2016, dat uiteindelijk leidde tot aanwending tot aanwending van alle overgedragen reserves.

De uitgestelde belasting op kapitaalsubsidies heeft betrekking op een uitgestelde belastingverplichting voor ontvangen subidies. De uitgestelde belastingverplichting werd opgenomen op moment van ontvangst en had als zodanig geen invloed op de niet-gerealiseerde resultaten of op winst en verlies.

Op 25 december 2017 publiceerde de Belgische regering een wet inzake belastinghervorming. Deze wet voorziet onder andere een daling in het vennootschapsbelastingtarief van 33,99 % tot 29,58 % in boekjaar 2018 en 2019 en een verdere daling tot 25 % vanaf boekjaar 2020. Het effect van deze wet is in aanmerking genomen bij de waardering van de uitgestelde belastingverplichtingen per 31 december 2017, wat resulteerde in een positief effect van € 12,4 miljoen op de winst- en verliesrekening en een compenserend effect van € 2,4 miljoen op andere niet-gerealiseerde resultaten.

IMPACT VAN DE BELASTINGHERVORMING OP WINST EN VERLIES EN ANDER NIET-GEREALISEERD RESULTAAT

(in miljoen EUR)	2017	
	Impact op resultaat	Impact op niet-gerealiseerde resultaten
Tijdelijke verschillen	176,5	(26,6)
Uitgestelde belastingschuld aan belastingvoet inkomstenjaar 2017	58,8	(9,0)
Uitgestelde belastingschuld aan nieuwe belastingsvoeten	46,4	(6,6)
Impact van de belastinghervorming	**(12,4)**	**2,4**

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN OF -VERPLICHTINGEN
Per 31 december 2017 zijn er geen niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen.

Binnen de Elia Groep is er geen formeel beleid betreffende het uitkeren van dividenden door dochterondernemingen. De joint ventures van Elia Groep zullen hun winst niet uitkeren voordat ze de toestemming van alle joint venture-partners hebben verkregen, met andere woorden, de Groep heeft zeggenschap over het tijdstip waarop belastbare tijdelijke verschillen die voortkomen uit dividenden zich realiseren. Management heeft er vertrouwen in dat ze in de nabije toekomst niet zullen worden teruggeboekt. In dit opzicht is de Groep niet langer onderworpen aan (niet-opgenomen) uitgestelde belastingverplichtingen (€ 3,3 miljoen niet-opgenomen verplichting in 2016), aangezien dividenden ontvangen van dochterondernemingen in het kader van de belastinghervorming volledig vrijgesteld zijn van belasting in hoofde van de moedermaatschappij.

7.6. Voorraden

(in miljoen EUR)	2017	2016
Grond- en hulpstoffen	27,6	37,0
Geboekte waardeverminderingen	(14,0)	(14,3)
Totaal	**13,6**	**22,6**

De artikelen in het magazijn zijn hoofdzakelijk wissel- en reservestukken voor onderhoud en herstellingswerken aan de hoogspanningsstations, luchtlijnen en ondergrondse kabels van de Groep. Ook balansen van onderhanden werken zijn opgenomen.

De daling van voorraden is voornamelijk toe te schrijven aan een daling in 'onderhanden werken' voor Elia Grid International vergeleken met het boekjaar 2016, als gevolg van de voltooiing van een belangrijk project gedurende het jaar 2017.

Waardeverminderingen worden geboekt vanaf het moment waarop voorraadartikelen onderhevig zijn aan verminderde voorraadbeweging. De waardeverminderingen zijn iets lager dan in 2016.

7.7. Kortlopende handels- en overige vorderingen, over te dragen kosten en verkregen opbrengsten

(in miljoen EUR)	2017	2016
Onderhanden projecten in opdracht van derden	3,9	4,2
Overige handelsvorderingen en vooruitbetalingen	227,2	221,7
Heffingen	20,6	139,9
BTW en andere belastingen	24,2	6,8
Overige	5,2	7,0
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	9,5	6,1
Totaal	**290,6**	**385,7**

Handelsvorderingen brengen geen interest op en zijn gewoonlijk betaalbaar op 15 tot 30 dagen.

Lopende bouwcontracten bleven stabiel bij € 3,9 miljoen tegenover € 4,2 miljoen het voorgaande jaar. Deze lopende contracten komen hoofdzakelijk voort uit de activiteiten van EGI.

De daling van de heffingen is voornamelijk te wijten aan:

- een lager uitstaand saldo voor groenestroomcertificaten van het Waalse Gewest (daling van een vordering van € 91,7 miljoen eind 2016 tot een verschuldigd bedrag van 49,1 miljoen ultimo 2017). De daling is voornamelijk toe te schrijven aan de aankoop van 2,8 miljoen aan groenestroomcertificaten door het Waalse Gewest in september 2017, goedgekeurd bij decreet van 29 juni 2017. Dit heeft geleid tot een kasinstroom van € 176,2 miljoen. We verwijzen in dit verband ook naar Toelichting 8.3. Deze transactie had geen impact op de winst- en verliesrekening van de Groep;
- een daling van € 29,8 miljoen die verband houdt met de Vlaamse groenestroomcertificaten; een gevolg van een opwaartse aanpassing van de tarieven die in 2017 moeten worden aangerekend en een toename van de verkoopvolumes op veilingen gedurende het boekjaar 2017; en
- gedeeltelijk gecompenseerd door een hoger uitstaand bedrag aan heffingen ter dekking van de kosten voor de Strategische Reserve (verhoging van € 2,3 miljoen tot € 9,3 miljoen in 2017);

De blootstelling van de Groep aan krediet- en valutarisico's en verliezen als gevolg van waardeverminderingen die verbonden zijn aan handels- en overige vorderingen, wordt getoond in Toelichting 8.2.

Op 31 december is de ouderdomsanalyse van de handels- en overige vorderingen en de vooruitbetalingen als volgt:

(in miljoen EUR)	2017	2016
Niet vervallen	218,7	200,4
Vervallen minder dan 30 dagen	0,8	10,0
Vervallen tussen 31 en 60 dagen	2,9	3,8
Vervallen tussen 61 dagen en één jaar	2,8	5,7
Meer dan één jaar	1,6	1,6
Totaal (excl. waardevermindering)	**226,8**	**221,5**
Dubieuze vorderingen	1,7	1,3
Geboekte waardevermindering	(1,3)	(1,1)
Totaal	**227,2**	**221,7**

7.8. Actuele belastingsvorderingen

(in miljoen EUR)	2017	2016
Fiscale vorderingen	3,8	2,8
Totaal	**3,8**	**2,8**

De belastingvorderingen zijn in lijn gebleven met het voorgaande jaar. De € 3,8 miljoen belastingvorderingen per 31 december 2017 hebben voornamelijk betrekking op voorschotten op vennootschapsbelasting van 2017 die moeten worden teruggevorderd in boekjaar 2018.

7.9. Geldmiddelen en kasequivalenten

(in miljoen EUR)	2017	2016
Direct opvraagbare deposito's	55,2	22,5
Banksaldi	140,0	154,1
Totaal	**195,2**	**176,6**

De geldmiddelen en kasequivalenten zijn toegenomen in het jaar. De toename in geldmiddelen en kasequivalenten wordt voornamelijk gedreven door de hogere winstgevendheid in het jaar, evenals door de kasinstroom van € 176,2 miljoen die het gevolg was van de 2,8 miljoen aan groenestroomcertificaten die in september 2017 werden verkocht (Toelichting 8.3). Dit effect werd gedeeltelijk gecompenseerd door een voortgezet en hoog niveau van investeringsuitgaven in het elektriciteitsnet.

Kortetermijndeposito's worden belegd voor periodes die variëren van enkele dagen en een paar weken tot enkele maanden (meestal niet langer dan 3 maanden), afhankelijk van de onmiddellijke behoefte aan kasmiddelen, en ontvangen rente volgens de rentevoeten van de kortetermijndeposito's. De rentevoet van rentedragende investeringen aan het einde van de verslagperiode varieert van 0,00 % tot 0,10 %.

Op de banktegoeden wordt interest uitbetaald of ingehouden tegen variabele rentevoeten op basis van de dagelijkse bankdepositorente. Het renterisico van de Groep en de gevoeligheidsanalyse voor financiële activa en verplichtingen worden besproken in Toelichting 8.2.

De geldmiddelen en kasequivalenten die hierboven en in het kasstroomoverzicht worden vermeld, omvatten € 29,0 miljoen die wordt gehouden door Elia RE. Deze deposito's zijn onderworpen aan wettelijke beperkingen en zijn bijgevolg niet rechtstreeks beschikbaar voor algemeen gebruik door de andere entiteiten binnen de groep.

7.10. Eigen vermogen

AANDELENKAPITAAL EN UITGIFTEPREMIE

Aantal aandelen	2017	2016
Uitstaand per 1 januari	60.891.158	60.750.239
Uitgegeven tegen betaling in contanten	9.861	140.919
Aantal aandelen (einde periode)	**60.901.019**	**60.891.158**

De buitengewone aandeelhoudersvergadering van 17 mei 2016 heeft beslist om voor de Belgische werknemers een kapitaalverhoging door te voeren (in twee stappen/periodes: een in 2016 voor maximaal € 5,3 miljoen en een in 2017 voor maximaal € 0,7 miljoen) voor een totaalbedrag van maximaal € 6,0 miljoen.

In december 2016 bood de Elia groep zijn werknemers in België aan om in te tekenen op een kapitaalverhoging van Elia System Operator nv (belastingschijven en niet-belastingschijven), wat leidde tot een toename van € 4,4 miljoen (met inbegrip van de kosten voor de kapitaalverhoging van € 0,9 miljoen) in het aandelenkapitaal en tegelijkertijd tot een toename van € 1,8 miljoen in uitgiftepremie.

De tweede schijf van deze kapitaalverhoging (fiscale schijf) voor de Belgische werknemers vond plaats in maart 2017 voor een bedrag van € 0,4 miljoen, die bestaat uit een kapitaalverhoging van € 0,3 miljoen en een verhoging van € 0,1 miljoen in uitgiftepremie. Als onderdeel van deze tweede schijf werden 9.861 nieuwe aandelen uitgegeven.

RESERVES

Volgens de Belgische wetgeving moet elk jaar 5 % van de statutaire nettowinst van de Vennootschap worden overgedragen naar de wettelijke reserve tot die wettelijke reserve 10 % van het kapitaal bedraagt. Per 31 december 2017 bedraagt de wettelijke reserve van de Groep € 173,0 miljoen en vertegenwoordigt ze 10 % van het kapitaal.

De Raad van Bestuur kan aan de aandeelhouders de uitkering van een dividend voorstellen tot een maximumbedrag van de beschikbare reserves en van de overgedragen winst van vorige boekjaren van de Vennootschap, inclusief de winst van het boekjaar dat eindigde op 31 december 2017. Aandeelhouders moeten de uitkering van een dividend goedkeuren tijdens de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders.

AFDEKKINGSRESERVE

De afdekkingsreserve bestaat uit het effectieve deel van de cumulatieve nettomutatie in de reële waarde van kasstroomafdekkingsinstrumenten met betrekking tot afgedekte transacties die nog niet hebben plaatsgevonden.

DIVIDEND

Na de rapporteringsdatum deed de Raad van Bestuur het onderstaande dividendvoorstel.

Dividend	2017	2016
Dividend per aandeel	1,62	1,58

Tijdens de algemene aandeelhoudersvergadering op 16 mei 2017 stelde de Raad van Bestuur de uitkering voor, van een brutodividend van € 1,58 per aandeel, wat overeenstemt met een nettodividend van € 1,1106 per aandeel en een totaalbedrag van € 96,2 miljoen.

Tijdens de vergadering van de Raad van Bestuur van 22 februari 2018 werd een brutodividend van €1,62 per aandeel voorgesteld. Dit dividend is onder voorbehoud van goedkeuring door de aandeelhouders tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 15 mei 2018 en werd niet opgenomen als een verplichting in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

Het totale dividend bedraagt, op basis van het aantal uitstaande aandelen op 22 februari 2018, € 98,7 miljoen.

7.11. Rentedragende leningen en financieringsverplichtingen

(in miljoen EUR)	2017	2016
Leningen op lange termijn	2.834,7	2.586,4
Subtotaal lange termijnleningen	**2.834,7**	**2.586,4**
Leningen op korte termijn	0,0	100,0
Toe te rekenen interest	49,5	47,5
Subtotaal korte termijnleningen	**49,5**	**147,5**
Totaal	**2.884,2**	**2.733,9**

Zie Toelichting 7.18 voor een bespreking van de wijzigingen in rentedragende leningen en financieringsverplichtingen.

De netto toename van rentedragende leningen en financieringsverplichtingen wordt verklaard door de uitgifte van een nieuwe euro-obligatie van € 250 miljoen in maart 2017, alsook de terugbetaling van de lening bij de Europese Investeringsbank (€ 20,0 miljoen) en de gedematerialiseerde waardepapieren (€ 78,0 miljoen), aangezien deze leningen vervielen in het boekjaar 2017.

De informatie over de algemene voorwaarden van de uitstaande rentedragende leningen en financieringsverplichtingen wordt hieronder gegeven:

(in miljoen EUR)	Vervaldag	Boekwaarde	Intrestvoet voor hedging	Interestvoet na hedging	Huidige proportie van de interestvoet : vast	Huidige proportie van de interestvoet : variabel
Aandeelhouderslening	2022	495,8	0,89%	0,89%	0,00%	100,00%
Uitgiften van obligatieleningen 2004 / 15 jaar	2019	499,8	5,25%	5,25%	100,00%	0,00%
Uitgiften van obligatieleningen 2013 / 15 jaar	2028	547,4	3,25%	3,25%	100,00%	0,00%
Uitgiften van obligatieleningen 2013 / 20 jaar	2033	199,4	3,50%	3,50%	100,00%	0,00%
Uitgiften van obligatieleningen 2014 / 15 jaar	2029	346,5	3,00%	3,00%	100,00%	0,00%
Uitgiften van obligatieleningen 2015 / 8,5 jaar	2024	498,4	1,38%	1,38%	100,00%	0,00%
Uitgiften van obligatieleningen 2017 / 10 jaar	2027	247,4	1,38%	1,38%	100,00%	0,00%
Totaal		**2.834,7**			**82,51%**	**17,49%**

De informatie over de contractuele looptijden van de rentedragende leningen en (kortlopende en langlopende) financieringsverplichtingen van de Groep wordt hieronder gegeven:

(in miljoen EUR)	Nominale waarde	1 jaar of minder	1 - 2 jaar	3 - 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Aandeelhouderslening	495,8			495,8	
Uitgiften van obligatieleningen	2.350,0		500,0		1.850,0
Totaal	**2.845,8**		**500,0**	**495,8**	**1.850,0**

De volgende clausules zijn vereist voor de euro-obligaties die zijn uitgegeven onder het EMTN-programma van € 3,0 miljard en de reservefaciliteiten:

(i) De Vennootschap zal geen zekerheid verschaffen (een zekerheid betekent een hypotheek, last, pand, voorrecht of enige andere vorm van bezwaring of zekerheid. Een persoonlijke garantie of borgstelling vormt geen 'zekerheid') om enige relevante schuld van enige persoon te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige relevante schuld van enige persoon.

(ii) De Vennootschap zal bewerkstelligen dat geen van haar belangrijke dochterondernemingen enige zekerheid zal bieden om enige relevante schuld van enige persoon te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige relevante schuld van enige persoon.

(iii) De Vennootschap zal bewerkstelligen dat haar belangrijke dochterondernemingen zullen bewerkstelligen dat geen enkele andere persoon enige zekerheid zal bieden om enige relevante schuld van de Vennootschap of haar belangrijke dochterondernemingen te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige relevante schuld van de Emittent of een van zijn belangrijke dochterondernemingen.

(iv) De Vennootschap handhaaft een belang van minimaal 75 % in Elia Asset nv.

(v) De Vennootschap behoudt haar vergunning als transmissienetbeheerder.

7.12. Personeelsbeloningen

TOEGEZEGDE-BIJDRAGEREGELINGEN

Personeel dat op basis van een 'loonschaal' wordt betaald en is aangeworven na 1 juni 2002 en management/kaderpersoneel dat na 1 mei 1999 is aangeworven, worden gedekt door twee pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen (Powerbel en Enerbel).

Hieronder volgt een korte beschrijving van beide toegezegde-bijdrageregelingen:

Enerbel

Deze regeling is bedoeld voor loontrekkende werknemers die na 1 juni 2002 werden aangeworven.
De werknemersbijdrage is een getrapte formule gelijk aan 0,875 % van het deel van het loon onder een bepaald plafond, plus 2,625 % van het deel van het loon boven dat plafond. Deze bijdrage wordt maandelijks ingehouden op het loon van de aangesloten werknemers.
De werkgeversbijdrage bedraagt driemaal de werknemersbijdrage.

Powerbel

Deze regeling is bedoeld voor managers/kaderleden die vanaf 1 mei 1999 werden aangeworven en voor de medewerkers die in 2007 en 2015 zijn ingegaan op het voorstel om naar deze regeling over te stappen.
De werknemersbijdrage is een getrapte formule gelijk aan 0,6 % van het deel van het loon onder een bepaald plafond, plus 4,6 % van het deel van het loon boven dat plafond. Deze bijdrage wordt maandelijks ingehouden op het loon van de aangesloten werknemers.
De werkgeversbijdrage bedraagt viermaal de werknemersbijdrage.

De nieuwe wet op de aanvullende pensioenen, die eind 2015 werd gepubliceerd, wijzigde het gewaarborgde rendement van toegezegde-bijdrageregelingen enigszins. Voor betalingen uitgevoerd na 1 januari 2016 verplicht de wet werkgevers om over de volledige loopbaan een gemiddeld jaarrendement van minstens 1,75 % te waarborgen, met een plafond van 3,75 %.

Voor verworven rechten moet het gewaarborgde minimumrendement tot 31 december 2015 nog steeds minstens 3,25 % voor de bijdragen van de werkgever en 3,75 % voor de bijdragen van de werknemer bedragen, waarbij de werkgever een eventueel verlies moet bijpassen.

Als gevolg van voorgaande wijziging en zoals vermeld in de boekhoudkundige grondslagen worden alle toegezegde-bijdrageregelingen krachtens de Belgische pensioenwetgeving voor boekhoudkundige doeleinden geclassificeerd als toegezegd-pensioenregelingen vanwege het minimumrendement dat de werkgever wettelijk moet waarborgen.

Aangezien de Belgische op bijdragen gebaseerde pensioenvoorzieningen niet 'back-loaded' zijn, werd de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten bepaald volgens de 'Projected Unit Credit'-methode (PUC) zonder projectie van toekomstige bijdragen. Tot eind 2015 werd de intrinsieke-waardemethode gebruikt. De reële waarde van de activa komt voor elke regeling overeen met de som van de (eventuele) opgebouwde individuele reserves en de waarde van de (eventuele) collectieve fondsen.

Het gewaarborgd rendement voor 2016 bedraagt 1,75 % en wordt in overeenstemming met de verticale methode toegepast op alle aan de pensioenfondsen en verzekeraars (tak 21-producten) betaalde bijdragen.

In 2016 werd beslist om de aangeslotenen van de toegezegde-bijdrageregelingen de mogelijkheid te bieden om de door de verzekeraars gewaarborgde verworven reserves over te hevelen naar de pensioenfondsen in de vorm van een 'Cash Balance – Best Off'-pensioenregeling met een gewaarborgd minimumrendement van 3,25 %. De reserves van alle volgens een loonschaal bezoldigde werknemers werden in het kader van een collectieve arbeidsovereenkomst overgeheveld naar de pensioenfondsen, en ook de overgrote meerderheid van het kaderpersoneel besliste individueel om zijn reserves over te hevelen. Voorts verwijzen wij naar onderstaande rubriek 'Toegezegd-pensioenregelingen'.

In 2017 werden verdere overdrachten aangeboden met betrekking tot het bestaande bonuspensioenplan en het plan voor anciënniteitspremies. Alle leden die in aanmerking komen voor de overdracht hebben ervoor gekozen hun reserves over te dragen in een 'cash balance – best off'-plan.

Zowel de werknemers- als de werkgeversbijdragen worden maandelijks betaald voor de basisplannen. De werknemersbijdragen worden door de werkgever ingehouden op het loon en aan de verzekeringsmaatschappij betaald. De omvang van toekomstige kasstromen hangt af van de loonstijgingen.

TOEGEZEGD-PENSIOENREGELINGEN

In België regelen collectieve arbeidsovereenkomsten de rechten van werknemers van bedrijven in de elektriciteits- en gassector. Deze overeenkomsten voorzien zogenaamde 'pensioenaanvullingen' gebaseerd op het jaarsalaris en de carrière binnen het bedrijf van de werknemer. Als de medewerker overlijdt, zijn deze aanvullende bedragen gedeeltelijk overdraagbaar naar zijn erfopvolger (weduwe/wees). De toegekende beloningen zijn verbonden aan het bedrijfsresultaat van Elia. Voor deze verplichtingen bestaat er noch een extern pensioenfonds, noch een groepsverzekering, waardoor er ook geen reserves bij derden opgebouwd zijn. Deze verplichtingen worden toegezegd-pensioenregelingen genoemd.

De collectieve overeenkomst bepaalt dat aan actief personeel aangeworven van 1 januari 1993 tot en met 31 december 2001 en het management/directiepersoneel aangeworven voor 1 mei 1999 dezelfde waarborgen worden toegekend via een toegezegd-pensioenregeling (Elgabel en Pensiobel – gesloten regelingen). De verplichtingen in het kader van deze toegezegd-pensioenregelingen worden gefinancierd via een aantal pensioenfondsen voor de elektriciteits- en gassector en via verzekeringsmaatschappijen.

Zoals hierboven vermeld heeft de Groep bepaalde verworven reserves die door de verzekeraars zijn gegarandeerd overgedragen naar de 'Cash Balance – Best Off'-pensioenregelingen sinds 2016. De voornaamste doelstelling van deze regelingen is elke aangesloten persoon een gewaarborgd minimumrendement van 3,25 % op de verworven reserves tot de pensioenleeftijd te garanderen. Aangezien die garantie een verplichting van de werkgever is, vormen deze regelingen toegezegd-pensioenregelingen.

Elia Transmission België heeft ook vervroegde pensioenregelingen en andere vergoedingen na uitdiensttreding, zoals een dekking van medische kosten en kortingen op de gas- en elektriciteitsfactuur, naast andere beloningen op lange termijn (jubilarispremies). Niet al deze voordelen worden gefinancierd en deze vergoedingen na uitdiensttreding worden, in overeenstemming met IAS 19, geclassificeerd als toegezegd-pensioenregelingen.

Hieronder worden de totale nettoverplichtingen voor personeelsbeloningen vermeld:

(In miljoen EUR)	2017	2016
Toegezegde pensioenregelingen	21,2	12,1
Andere vergoedingen na uitdiensttreding	63,1	63,0
Totaal voorzieningen voor personeelsvoordelen	**84,3**	**75,1**

In de volgende tabellen worden de details weergegeven van de uitstaande voorziening voor personeelsbeloningen met de opsplitsing tussen pensioenkosten ('Pensioenregelingen') en niet-pensioenkosten ('Andere'), die bestaan uit kosten voor gezondheidszorg, voordelen voor tarieven, jubileumvoordelen.

(in miljoen EUR)	Pensioenregelingen		Andere	
	2017	2016	2017	2016
Huidige waarde van de brutoverplichting	(224,3)	(192,1)	(63,7)	(63,6)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	203,1	179,9	0,6	0,6
Voorzieningen voor personeelsverplichtingen	**(21,2)**	**(12,1)**	**(63,1)**	**(63,0)**

Wijzigingen in de huidige waarde van de brutoverplichting	Pensioenregelingen		Andere	
(in miljoen EUR)	2017	2016	2017	2016
Beginsaldo	**(192,1)**	**(160,6)**	**(63,6)**	**(59,7)**
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	(6,9)	(10,2)	(1,7)	(1,7)
Rentekosten	(3,2)	(3,3)	(1,0)	(1,3)
Bijdragen van de deelnemers	(1,2)	0,7	0,0	0,0
Kosten van vervroegde pensionering	0,1	(0,3)	0,0	0,0
Inbegrepen herberekeningen winst/(verlies) in niet-gerealiseerde resultaten en de winst- en verliesrekening, ontstaan door:				
• Veranderingen in demografische veronderstellingen	1,7	0,0	0,7	0,0
• Veranderingen in financiële veronderstellingen	(0,7)	(14,6)	(0,6)	(3,3)
• Ervaringsaanpassingen	(16,5)	8,1	(0,2)	(0,3)
Belastingen op bijdragen betaald gedurende het jaar	1,2	0,0	0,0	0,0
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,0	(2,6)	0,0	0,0
Betaalde vergoedingen	11,8	16,4	2,7	2,8
Afwikkelingen	0,0	0,0	0,0	(0,1)
Transferten	(18,5)	(25,8)	0,0	0,0
Eindsaldo	**(224,3)**	**(192,1)**	**(63,7)**	**(63,6)**

Wijziging van de reële waarde van de fondsbeleggingen	Pensioenregelingen		Andere	
(in miljoen EUR)	2017	2016	2017	2016
Beginsaldo	**179,9**	**139,7**	**0,6**	**0,7**
Rentebaten	2,8	2,9	0,0	0,0
Herberekening winst/(verlies) in niet-gerealiseerde resultaten				
Rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	2,4	8,7	(0,0)	(0,0)
Bijdragen van de werkgever	9,9	17,5	1,1	2,8
Bijdragen van de werknemer	1,2	1,8	0,0	0,0
Betaalde vergoedingen	(11,8)	(16,4)	(1,1)	(2,8)
Transferten	18,5	25,8	0,0	0,0
Eindsaldo	**203,1**	**179,9**	**0,6**	**0,6**
Totaal rendement op de fondsbeleggingen	**23,7**	**11,6**	**(0,0)**	**(0,0)**

Bedragen opgenomen onder niet-gerealiseerde resultaten	Pensioenregelingen		Andere	
(in miljoen EUR)	2017	2016	2017	2016
Pensioenkost				
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	(6,9)	(9,5)	(1,7)	(1,7)
Kosten van vervroegde pensionering	0,1	(0,3)	0,0	0,0
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,0	(2,6)	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	(0,1)
Afwikkelingen	0,0	0,0	0,5	0,0
Actuariële winst/(verlies) op lange termijn personeelsbeloningen				
Netto rentekosten op de netto voorziening voor personeelsverplichting	(3,2)	(3,3)	(1,0)	(1,3)
Rentekosten	2,8	2,9	0,0	0,0
Rendement op fondsbeleggingen	0,0	0,0	0,0	0,0
Andere	**(7,2)**	**(12,7)**	**(2,2)**	**(3,0)**
Kosten van toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in winst of verlies				
Actuariële winst/(verlies) op lange termijn personeelsbeloningen, ontstaan door:	1,7	0,0	0,2	0,0
1/ Veranderingen in demografische veronderstellingen	(0,7)	(14,6)	0,2	(3,3)
2/ Veranderingen in financiële veronderstellingen	(16,5)	8,1	(1,0)	(0,3)
3/ Ervaringsaanpassingen	2,4	8,7	0,0	0,0
Rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	**(13,1)**	**2,2**	**(0,6)**	**(3,6)**
Herberekeningen van bruto verplichting (schuld)vordering in niet-gerealiseerde resultaten	**(20,3)**	**(10,5)**	**(2,8)**	**(6,7)**

(in miljoen EUR)	2017	2016
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer	**(288,0)**	**(255,7)**
Actieve deelnemers	(215,5)	(177,7)
Niet-actieve deelnemers met uitgestelde voordelen	(10,9)	(5,6)
Gepensioneerden en begunstigden	(61,6)	(72,4)
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per voordeel	**(288,0)**	**(255,7)**
Pensioenen	(224,3)	(192,1)
Andere vergoedingen (gezondheidszorg en tarifaire voordelen)	(45,0)	(44,1)
Afscheid- en jubilarispremies	(18,7)	(19,5)

Bij het bepalen van de gepaste verdisconteringsvoet gebruikt de Groep de interesttarieven van bedrijfsobligaties in dezelfde valuta als deze gebruikt voor de brutoverplichting uit hoofde van de vergoeding na uitdiensttreding, met minimaal een 'AA'-rating, zoals bepaald door een internationaal erkend ratingbureau, en geëxtrapoleerd, indien nodig, volgens de rendementscurve om in lijn te zijn met de verwachte termijn van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten.

Jaarlijks wordt er een stresstest uitgevoerd. Deze test gaat na of de minimale financieringsvereisten bestand zijn tegen 'schokken' met een waarschijnlijkheid van 0,5 %.

De leden dragen (grotendeels) zelf bij tot de financiering van de pensioenuitkeringen door een persoonlijke bijdrage te betalen van het type 'toegezegde bijdrage' (getrapte formule a%t1 + b%t2) die maandelijks op hun salaris wordt ingehouden.

Het jaarsaldo van het vast bedrag in het kader van de toegezegd-pensioenregeling wordt gefinancierd door de werkgever via een periodieke toewijzing, uitgedrukt als een percentage van de totale loonsom van de aangeslotenen. Dit percentage wordt bepaald volgens de methode van de gezamenlijke kosten en wordt jaarlijks herzien. Deze financieringsmethode bestaat erin dat toekomstige kosten gespreid worden over de resterende periode van de regeling. De kosten worden geraamd op basis van projecties (loonstijging en inflatie worden in rekening genomen). De veronderstellingen met betrekking tot loonstijging, inflatie, personeelsverloop en leeftijd-looptijd worden bepaald op basis van de historische statistieken van de Vennootschap. De gehanteerde sterftetafels komen overeen met de realiteiten uit het verleden binnen het financieringsinstrument en houden rekening met de verwachte wijzigingen in de sterftecijfers. De Groep berekent de netto-interest op de netto toegezegd-pensioenschuld (-vordering) met dezelfde verdisconteringsvoet voor obligaties van hoge kwaliteit (zie hierboven) als om de toegezegd-pensioenverplichting te berekenen (de netto-interestaanpak). Deze veronderstellingen worden op geregelde basis in vraag gesteld.
Uitzonderlijke gebeurtenissen (zoals de wijziging van de regeling, gewijzigde veronderstellingen, te korte dekkingsgraad ...) kunnen uiteindelijk leiden tot openstaande betalingen bij de sponsor.

De toegezegd-pensioenregelingen stellen de Vennootschap bloot aan actuariële risico's zoals: investeringsrisico, renterisico, langlevenrisico.

Investeringsrisico

De huidige waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt berekend met behulp van een verdisconteringsvoet gelijk aan die van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit. Het verschil tussen het effectief rendement op fondsbeleggingen en rentebaten op fondsbeleggingen is inbegrepen in de lijn Herberekening winst/(verlies) in niet-gerealiseerde resultaten. Momenteel heeft de regeling een relatief evenwichtige investering die als volgt wordt voorgesteld:

Overzicht van de activa van het plan per categorie in %	2017	2016
Beursgenoteerde beleggingen	**80,74%**	**88,10%**
Aandelen - Eurozone	15,35%	20,49%
Aandelen - buiten de Eurozone	20,90%	25,23%
Staatsobligaties - Eurozone	5,10%	1,48%
Andere obligaties - Eurozone	31,25%	21,83%
Andere obligaties - buiten de Eurozone	8,14%	19,07%
Niet beursgenoteerde beleggingen	**19,26%**	**11,90%**
Verzekeringscontracten	0,00%	0,62%
Onroerende goederen	3,77%	4,70%
Liquide middelen	1,04%	0,12%
Andere	14,44%	6,45%
Totaal (in %)	**100,00%**	**100,00%**

Door de langdurige aard van de verplichtingen inzake toegezegd-pensioenregelingen beschouwt het bestuur van het pensioenfonds waar Elia Transmission (België) lid van is, het als gepast dat een redelijk gedeelte van de fondsbeleggingen belegd wordt in eigenvermogensinstrumenten om het rendement van het fonds te benutten.

Renterisico

Een daling van de rentetarieven op obligaties zal de verplichtingen inzake toegezegd-pensioenregeling doen stijgen. Dit zal echter gedeeltelijk gecompenseerd worden door een hoger rendement uit de schuldbeleggingen inzake toegezegd-pensioenregelingen, die vandaag voor ongeveer 95 % zijn belegd in pensioenfondsen met een verwacht rendement van 3,6 %.

Langlevenrisico

De huidige waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt berekend op basis van de beste raming van de sterftegraad van de deelnemers van de pensioenregeling tijdens en na hun tewerkstelling. Een stijging in de levensverwachting van de deelnemers zal de pensioenverplichting doen stijgen. De nieuwe prospectieve sterftetafels van het IA/BE werden gebruikt.

Loonrisico

De huidige waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt berekend op basis van de toekomstige lonen van de deelnemers van de pensioenregeling. Zo zal een stijging in loon van de deelnemers de verplichting van de pensioenregeling doen stijgen.

ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN

(in % en in jaren)	2017	2016
Disconteringsvoet		
- Toegezegde Pensioenregelingen en cash balance - best off plannen	1,31%	tussen 1,36% en 1,50%
- Pensioenregelingen - Toegezegd-bijdrageregelingen	tussen 1,77% en 1,87%	tussen 1,82% en 2,05%
- Andere regelingen	1,72%	1,69%
Verwachte gemiddelde loonstijging (zonder inflatie)	1,00%	2,00%
Verwachte inflatie	1,75%	1,75%
Verwachte stijging van de ziektekosten (inclusief inflatie)	2,75%	2,75%
Verwachte stijging van de tariefvoordelen	1,75%	1,75%
Gemiddeld verwachte pensioenleeftijd:		
- Niet-kaderpersoneel	63	63
- Kaderpersoneel	65	65
Gebruikte sterftetafels:		
- Actief personeel	IABE	IABE
- Niet-actief personeel	IABE	IABE
Levensverwachting uitgedrukt in jaren van een gepensioneerde op 65 jaar		
Voor een 65-jarige op datum van afsluiting		
- Man	19,9	19,9
- Vrouw	24,0	24,0
Voor een 65-jarige binnen 20 jaar		
- Man	22,3	22,3
- Vrouw	26,0	26,0

(in jaren)	2017	2016
Gewogen gemiddelde duur van de toegezegd-pensioenregeling	9,58	9,15
Gewogen gemiddelde duur van de toegezegde-bijdrageregelingen	18,43	18,96
Gewogen gemiddelde duur van de andere vergoedingen na uitdiensttreding	14,03	13,45

Het effectieve rendement op de fondsbeleggingen in % lag voor 2017 tussen 3,31 % en 5,86 % (tegenover een vork van 3,0 % tot 5,6 % in 2016).

De Groep verwacht in 2018 een bedrag van € 4,5 miljoen aan zijn Belgische toegezegd-pensioenregelingen en een bedrag van € 0,3 miljoen aan zijn Belgische toegezegde-pensioenregelingen bij te dragen.

Hieronder geven we ook een overzicht van de verwachte uitgaande kasstromen voor de toegezegd-pensioenregelingen over de komende vijf jaar:

Verwachte toekomstige kasuitgaven	2018	2019	2020	2021	2022
- Pensioenregelingen	(4,8)	(7,0)	(11,7)	(16,4)	(15,8)
- Overige	(3,3)	(3,4)	(3,4)	(3,2)	(3,1)
Totaal (in miljoen EUR)	**(8,1)**	**(10,4)**	**(15,1)**	**(19,5)**	**(18,9)**

Voormelde uitgaande kasstromen gaan gepaard met enige mate van onzekerheid, die als volgt kan worden verklaard:

- Tussen de veronderstellingen en de werkelijkheid kunnen verschillen optreden: bijv.; pensioenleeftijd, toekomstige loonsverhoging ...
- De hierboven vermelde uitgaande kasstromen zijn gebaseerd op een gesloten populatie en houden dus geen rekening met nieuwe aanwervingen;
- De toekomstige premies worden berekend op basis van het laatst bekende kostencijfer dat op jaarlijkse basis wordt herzien en varieert in overeenstemming met het rendement op fondsbeleggingen, de werkelijke loonsverhoging tegenover de veronderstellingen en de onverwachte bewegingen in de populatie.

GEVOELIGHEIDSANALYSE

(in miljoen EUR)	Stijging (+) / Daling (-)
Impact op de netto toegezegd-pensioenverplichtingen in geval van stijging van :	
Disconteringsvoet (0,5%)	13,9
Gemiddelde loonstijging - zonder inflatie (0,5%)	(11,3)
Inflatie (0,25%)	(5,8)
Stijging van de ziektekosten (1%)	(5,2)
Stijging van de tariefvoordelen (0,5%)	(0,8)
Levensverwachting gepensioneerden (1 jaar)	(2,2)

HERWAARDERINGEN VAN VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING

(In miljoen EUR)	2017	2016
Cumulatief bedrag per 1 januari	(11,8)	(11,9)
In de verslagperiode erkend	(10,3)	0,2
Cumulatief bedrag per 31 december	**(22,1)**	**(11,8)**

De herwaarderingen van vergoedingen na uitdiensttreding omvatten het deel van 50Hertz Transmission (Duitsland) (joint venture) dat € 2,1 miljoen bedraagt (in 2016: € 3,2 miljoen).

Onderstaande tabel geeft de actuariële winsten en verliezen in andere niet-gerealiseerde resultaten weer voor Elia Transmission (België):

Herberekeningen van bruto verplichting ontstaan door	Pensioenregelingen		Andere	
(in miljoen EUR)	2017	2016	2017	2016
1/ Veranderingen in demografische veronderstellingen	1,7	0,0	0,2	0,0
2/ Veranderingen in financiële veronderstellingen	(0,7)	(14,6)	0,2	(3,3)
3/ Ervaringsaanpassingen	(16,5)	8,1	(1,0)	(0,3)
Rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	2,4	8,7	0,0	0,0
Herberekeningen van bruto verplichting (schuld)vordering in niet-gerealiseerde resultaten	**(13,1)**	**2,2**	**(0,6)**	**(3,6)**

RESTITUTIERECHTEN

Zoals beschreven in Toelichting 7.4 werd een vast actief (binnen Overige financiële activa) opgenomen als restitutierechten die gekoppeld zijn aan de toegezegd-pensioenverplichting voor de populatie aan wie de verplichtingen uit hoofde van de interestregeling, de vergoeding van medische kosten en de tariefvoordelen voor gepensioneerde Elia-medewerkers ten goede komen. Elke wijziging in deze verplichtingen heeft ook een invloed op de overeenkomstige restitutierechten onder vaste overige financiële activa.

De daling van de restitutierechten gelinkt aan de pensioenen is een gevolg van de wijziging van de financiële veronderstellingen aan de ene kant (verdisconteringsvoet) en wijzigingen ten gevolge van ervaringsaanpassingen aan de andere kant.

Wijzigingen in de huidige waarde van de restitutierechten	Pensioenregelingen		Overige	
(in miljoen EUR)	2017	2016	2017	2016
Beginsaldo	(31,8)	(36,4)	(26,3)	(23,5)
Aan het dienstjaar toegerekende kosten			0,0	
Rentekosten	(0,4)	(0,6)	(0,5)	(0,5)
Actuariële winst/(verlies) op lange termijn personeelsbeloningen, ontstaan door:				
1/ Veranderingen in demografische veronderstellingen	0,0	0,0	0,0	0,0
2/ Veranderingen in financiële veronderstellingen	(0,1)	(1,6)	0,1	(1,7)
3/ Ervaringsaanpassingen	0,2	3,0	(0,5)	(2,4)
Belastingen op bijdragen betaald gedurende het jaar	0,5	0,0	0,0	0,0
Betaalde vergoedingen	3,7	3,8	1,6	1,7
Eindsaldo	**(28,0)**	**(31,8)**	**(25,6)**	**(26,3)**

7.13. Voorzieningen

(In miljoen EUR)	Milieu	Elia Re	Overige	Totaal
Balans op 1 januari 2016	13,8	4,7	2,0	20,5
Dotatie voorzieningen	3,3	3,0	0,8	7,1
Terugname voorzieningen	(0,4)	(0,3)	(0,0)	(0,7)
Aanwending voorzieningen	(0,5)	(0,3)	(0,2)	(1,1)
Balans op 31 december 2016	**16,2**	**7,1**	**2,4**	**25,7**
Langlopend deel	13,8	7,1	2,5	23,3
Kortlopend deel	2,4	0,0	0,0	2,4
Balans op 1 januari 2017	16,2	7,1	2,5	25,8
Dotatie voorzieningen	3,0	1,6	0,3	4,3
Terugname voorzieningen	(4,0)	0,0	(0,1)	(4,1)
Aanwending voorzieningen	(0,6)	(0,6)	(0,1)	(0,7)
Balans op 31 december 2017	**14,6**	**8,1**	**2,6**	**25,3**
Langlopend deel	10,1	8,1	2,6	20,8
Kortlopend deel	4,5	0,0	0,0	4,5

Elia heeft in Vlaanderen op meer dan 200 terreinen bodemonderzoeken uitgevoerd in overeenstemming met contractuele overeenkomsten en met de Vlaamse regelgeving. Op sommige terreinen werd er aanzienlijke bodemverontreiniging vastgesteld, die hoofdzakelijk toe te schrijven is aan historische vervuiling voortvloeiend uit eerdere of nabijgelegen industriële activiteiten (fabrieken met gas, verbrandingsovens, chemische stoffen enz.).

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in het Waalse Gewest heeft Elia analyses en studies uitgevoerd in een aantal hoogspanningsstations en terreinen waarop masten voor bovengrondse hoogspanningslijnen gebouwd zijn om eventuele verontreiniging te detecteren. Op basis hiervan heeft Elia voorzieningen aangelegd voor de mogelijke toekomstige saneringskosten in lijn met de respectieve wetgeving.

Milieuvoorzieningen worden opgenomen en gewaardeerd op basis van de beoordeling van een externe deskundige, die rekening houdt met de BATNEEC (Best Available Techniques Not Entailing Excessive Costs - beste beschikbare technologie die geen buitensporige kosten veroorzaakt) en de omstandigheden die aan het einde van de verslagperiode gekend zijn. De timing van de afwikkeling is onduidelijk, maar voor terreinen waar momenteel werkzaamheden bezig zijn, wordt de onderliggende voorziening als een kortetermijn voorziening gekwalificeerd.

Het gebruik van de voorzieningen voor het milieu heeft vooral betrekking op verder bodemonderzoek en sanering op bepaalde sites in Wallonië en Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 0,6 miljoen. Enerzijds werd er een terugname van voorzieningen opgetekend voor een bedrag van € 4,0 miljoen voor bepaalde sites in Wallonië en Brussel en anderzijds een dotatie ten belope van € 3,0 miljoen, vooral voor sites in Wallonië en Vlaanderen, in navolging van nieuwe schattingen en veranderende regelgeving in het Waalse Gewest.

Op balansdatum had Elia RE, een herverzekeringscaptive, voor een bedrag van € 8,1 miljoen aan voorzieningen. € 3,8 miljoen daarvan houdt verband met vorderingen voor de installatie van luchtlijnen, € 2,9 miljoen voor elektrische installaties en € 1,4 miljoen voor aansprakelijkheidsvorderingen (in 2016: € 2,8 miljoen voor de installatie van luchtlijnen, € 3,0 miljoen voor elektrische installaties en € 1,3 miljoen voor aansprakelijkheidsvorderingen).

De rubriek 'Overige' omvat voorzieningen voor geschillen om waarschijnlijke kosten te dekken die voortvloeien uit geschillen waarvoor de Groep door een derde partij werd gedagvaard of waarin de Groep betrokken is.

Deze schattingen zijn bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risicoblootstelling. De verwachte timing van de bijhorende kasuitstroom hangt af van de vooruitgang en de duur van de onderliggende procedures.

De beweging van de voorzieningen wordt besproken in Toelichting 6.3.

7.14. Overige langlopende verplichtingen

(In miljoen EUR)	2017	2016
Kapitaalsubsidies	3,8	5,1
Totaal	**3,8**	**5,1**

De kapitaalsubsidies bestaan uit uitgestelde opbrengsten m.b.t. kapitaalsubsidies die toegekend werden door de Europese Unie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er werden geen bijkomende subsidies opgenomen onder andere vaste verplichtingen in 2017.

7.15. Handelsschulden en overige schulden

(in miljoen EUR)	2017	2016
Handelsschulden	220,8	288,0
BTW, diverse belastingschulden	8,9	8,4
Bezoldigingen en sociale lasten	28,1	26,5
Dividend	1,2	1,2
Heffingen	108,0	54,0
Overige	11,1	12,5
Toe te rekenen schulden	0,4	0,3
Totaal	**378,5**	**390,8**

Handelsschulden eind 2016 waren uitzonderlijk hoog. Het niveau van openstaande handelsschulden eind 2017 heeft terug een normaal niveau bereikt.

Heffingen bestaan voornamelijk uit federale heffingen (€ 43,4 miljoen, ten opzichte van € 40,0 miljoen eind 2016) en heffingen voor de Waalse overheid (verschuldigd bedrag van € 49,1 miljoen, ten opzichte van € 91,7 miljoen vordering aan het einde van 2016). Het bedrag dat verschuldigd is aan de Waalse overheid is voornamelijk toe te schrijven aan de verkoop van 2,8 miljoen aan groenestroomcertificaten in september 2017, goedgekeurd bij decreet van 29 juni 2017. Dit heeft geleid tot een kasinstroom van € 176,2 miljoen. We verwijzen ook naar Toelichting 7.7.

'Overige' bestaat vooral uit cashgaranties ontvangen van klanten en vooruitbetalingen voor projecten.

7.16. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten

(in miljoen EUR)	2017	2016
Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	8,5	26,2
Afrekeningsmechanisme	526,1	433,6
Totaal	**534,6**	**459,8**

Het afrekeningsmechanisme wordt in Toelichting 9.1 beschreven. De wijziging van het afrekeningsmechanisme in België wordt in Toelichting 4.2 beschreven.

Het afrekeningsmechanisme op 31 december 2017 wordt in de onderstaande tabel uiteengezet:

(in miljoen EUR)	Belgium
Terug te geven in huidige tarifaire periode	157,5
Terug te geven in volgende tarifaire periodes	368,6
Afrekeningsmechanisme	**526,1**

De Groep werkt in een gereguleerde context die stelt dat tarieven het mogelijk moeten maken om totale opbrengsten te realiseren die bestaan uit:

1. een billijk rendement op het geïnvesteerde kapitaal;
2. alle niet-onredelijke kosten die door de Groep worden gemaakt.

Aangezien de tarieven gebaseerd zijn op ramingen, is er altijd een verschil tussen de tarieven die effectief worden aangerekend en de tarieven die hadden moeten worden aangerekend om alle redelijke kosten van de netbeheerder te dekken en de aandeelhouders te voorzien van een billijke vergoeding op hun investering.

Indien de toegepaste tarieven resulteren in een overschot of tekort op het einde van het jaar, impliceert dit dat de tarieven aangerekend aan de gebruikers/het publiek in het algemeen lager of hoger hadden kunnen zijn (en omgekeerd). Een overschot of tekort voortvloeiend uit het afrekeningsmechanisme wordt daarom noch opgenomen in de winst- en verliesrekening, noch als een onderdeel van het eigen vermogen.

Op een gecumuleerde basis zou men kunnen argumenteren dat het publiek een voorafbetaling (=overschot) gedaan heeft op zijn toekomstige gebruik van het net. Het overschot (tekort) is als dusdanig geen provisie voor een toekomstig verlies (recuperatie) van inkomsten, maar een uitgestelde/toegerekende opbrengst voor (t.o.v.) de gebruikers. Op basis van het regelgevende kader is de Groep van oordeel dat het overschot (tekort) geen opbrengst (last) vormt. Om die reden worden deze bedragen gesaldeerd en opgenomen onder 'Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten'. Het overschot of tekort wordt het daaropvolgende boekjaar door de regulator gecontroleerd en goedgekeurd.

We verwijzen naar Toelichting 9.1 voor uitvoerigere informatie.

7.17. Financiële instrumenten – reële waarden

De volgende tabel toont de boekwaarden en reële waarden van financiële activa en passiva, inclusief hun niveau in de reële-waarde-hiërarchie:

(in miljoen EUR)	Boekwaarde					Reële waarde			
	Gewaardeerd aan reële waarde	Reële waarde - afdekkingsinstrumenten	Leningen en vorderingen	Overige financiële verplichtingen	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
31 december 2016									
Overige financiële vaste activa	7,3				7,3	7,1		0,2	7,3
Handels- en overige vorderingen			442,6		442,6				0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten			176,6		176,6				0,0
Voor afdekking gebruikte renteswaps		(9,4)			(9,4)		(9,4)		(9,4)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen				(643,3)	(643,3)		(643,3)		(643,3)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties				(2.090,6)	(2.090,6)		(2.449,8)		(2.449,8)
Handelsschulden en overige schulden				(390,8)	(390,8)				0,0
Totaal	**7,3**	**(9,4)**	**619,2**	**(3.124,6)**	**(2.507,6)**	**7,1**	**(3.102,5)**	**0,2**	**(3.095,2)**
31 december 2017									
Overige financiële vaste activa	7,3				7,3	7,1		0,2	7,3
Handels- en overige vorderingen			428,9	0,0	428,9				0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten			195,2	0,0	195,2				0,0
Voor afdekking gebruikte renteswaps		0,0			0,0		0,0		0,0
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen				(545,3)	(545,3)		(545,3)		(545,3)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties				(2.338,9)	(2.338,9)		(2.621,2)		(2.621,2)
Handelsschulden en overige schulden				(378,5)	(378,5)				0,0
Totaal	**7,3**	**0,0**	**624,1**	**(3.262,7)**	**(2.631,3)**	**7,1**	**(3.166,5)**	**0,2**	**(3.159,3)**

De bovenstaande tabellen vermelden geen reële-waarde-informatie voor financiële activa en passiva die niet gewaardeerd werden tegen reële waarde, zoals geldmiddelen en kasequivalenten en een groot gedeelte van de handels- en overige vorderingen en handels- en overige schulden, omdat hun boekwaarde een redelijke benadering vormt van hun reële waarde.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld in een zakelijke, objectieve transactie tussen onafhankelijke partijen. Voor wat betreft financiële instrumenten die in de balans gewaardeerd worden tegen reële waarde, vereist IFRS 7 dat de waarderingen tegen reële waarde bekendgemaakt worden door middel van de volgende reële-waardehiërarchie:

Niveau 1: De reële waarde van een financieel instrument dat verhandeld wordt op een actieve markt, wordt gewaardeerd op basis van genoteerde (niet-aangepaste) prijzen voor identieke activa of passiva. Een markt wordt beschouwd als actief indien er op eenvoudige en regelmatige wijze genoteerde prijzen beschikbaar zijn, afkomstig van een beurs, handelaar, makelaar, sectorgroep, 'pricing service' of regelgevende instantie, en deze prijzen ontleend zijn aan daadwerkelijke en regelmatig uitgevoerde markttransacties tussen onafhankelijke partijen;

Niveau 2: De reële waarde van financiële instrumenten die niet worden verhandeld op een actieve markt wordt bepaald met behulp van waarderingstechnieken. Deze waarderingstechnieken maken zoveel mogelijk gebruik van waarneembare marktinformatie wanneer deze beschikbaar is en steunen zo weinig mogelijk op ramingen die specifiek zijn voor de entiteit. Indien alle belangrijke inputs die nodig zijn om de reële waarde van een instrument te bepalen, ofwel rechtstreeks (d.w.z. als prijzen), ofwel onrechtstreeks (d.w.z. afgeleid van prijzen) waarneembaar zijn, wordt het instrument opgenomen in niveau 2;

Niveau 3: Als een of meerdere belangrijke gegevens gebruikt voor de toepassing van de waarderingstechniek niet gebaseerd zijn op

waarneembare marktdata, dan wordt het financieel instrument opgenomen in niveau 3.

REËLE WAARDE

Aangezien de lening een variabele interest heeft, is de boekwaarde van de lening gelijk aan de reële waarde.

De reële waarde van de financiële activa en verplichtingen, andere dan degene die in bovenstaande tabel getoond worden, benadert hun boekwaarden, hoofdzakelijk omwille van de vervaldata op korte termijn van deze instrumenten.

REËLE-WAARDEHIËRARCHIE

De reële waarde van de 'sicavs' behoort tot niveau 1, wat inhoudt dat de waardering is gebaseerd op (onaangepaste) genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten.

De reële waarde van de renteswaps, leningen en obligatie-uitgiften behoort tot niveau 2, wat inhoudt dat de waardering gebaseerd is op input van andere dan de opgegeven prijzen die waarneembaar zijn voor de activa of de verplichtingen. Deze categorie bevat instrumenten gewaardeerd op basis van genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten; genoteerde prijzen voor identieke of vergelijkbare instrumenten in markten die worden geacht minder actief te zijn; of andere waarderingstechnieken, die direct of indirect voortvloeien uit waarneembare marktgegevens.

SCHATTING VAN DE REËLE WAARDE

Derivaten

Voor beoordelingen van rente en renteswaps van vreemde valuta worden verklaringen van makelaars gebruikt. Deze opgaven worden gecontroleerd met behulp van waarderingsmodellen of technieken gebaseerd op de geactualiseerde waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. De modellen gebruiken diverse inputs, waaronder de kredietwaardigheid van tegenpartijen en rentecurves op het einde van de verslagperiode.

Aangezien de renteswaps afliepen per 31 december 2017, heeft het bedrag van € 32.000 betrekking op 2 kleinere renteswaps in vreemde valuta.

Per 31 december 2017 werd het tegenpartijrisico alsook het eigen risico van de Groep op het niet nakomen van de verplichtingen geschat op vrijwel nihil.

Rentedragende leningen

De reële waarde wordt berekend op basis van de verdisconteerde toekomstige aflossingen en rentebetalingen.

7.18. Wijzigingen in rentedragende leningen en financieringsverplichtingen

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de mutaties in de verplichtingen van de Groep die het gevolg zijn van financieringsactiviteiten, met inbegrip van zowel mutaties die voortvloeien uit kasstromen als mutaties anders dan in geld.

(in miljoen EUR)	Kortlopende leningen en financieringsverplichtingen	Langlopende leningen en financieringsverplichtingen	Totaal
Balans op 1 januari 2016	604,4	2.605,4	3.209,8
Kasstroom: betaalde interesten	(115,6)	0,0	(115,6)
Kasstroom: aflossing van opgenomen leningen	(540,0)	0,0	(540,0)
Kasstroom: ontvangsten van opgenomen leningen	80,0	0,0	80,0
Verlopen rente	98,6	0,0	98,6
Andere	20,1	(19,0)	1,1
Balans op 31 december 2016	**147,5**	**2.586,4**	**2.733,9**
Balans op 1 januari 2017	147,5	2.586,4	2.733,9
Kasstroom: betaalde interesten	(88,4)	0,0	(88,4)
Kasstroom: aflossing van opgenomen leningen	(100,0)	0,0	(100,0)
Kasstroom: ontvangsten van opgenomen leningen	0,0	247,4	247,4
Verlopen rente	90,4	0,0	90,4
Andere	0,0	0,9	0,9
Balans op 31 december 2017	**49,5**	**2.834,7**	**2.884,2**

De netto toename van rentedragende leningen en financieringsverplichtingen wordt voornamelijk verklaard door de emissie van een nieuwe euro-obligatie van € 250 miljoen in maart 2017, alsook de terugbetaling van de lening ten aanzien van de Europese Investeringsbank (€ 20,0 miljoen) en de gedematerialiseerde waardepapieren (€ 78,0 miljoen), aangezien deze leningen vervielen in het boekjaar 2017.

In het boekjaar 2016 heeft 'Andere' voornamelijk betrekking op de herclassificaties van langlopende schulden naar kortlopende schulden overeenkomstig het moment dat de instrumenten vervallen.

8. Diversen

8.1. Effect van nieuwe overnames/aandelenverkopen

WIJZIGINGEN IN HET SEGMENT ELIA TRANSMISSION (BELGIË)

Financiering in de joint venture Nemo Link

Op 27 februari 2015 hebben Elia System Operator en National Grid samen een joint-ventureovereenkomst afgesloten met betrekking tot de bouw van de Nemo Link Interconnector; elke aandeelhouder heeft een aandeel van 50 % in Nemo Link Limited, een vennootschap opgericht in het Verenigd Koninkrijk.

Beide aandeelhouders verstrekten sinds 2016 in een 50/50-verhouding financiering aan Nemo Link Limited via inbreng in het eigen vermogen en leningen (met een jaarlijks rentetarief van 4 % en een looptijd van 25 jaar vanaf de startdatum van de commerciële activiteiten van de interconnector).

In 2017 verstrekte Elia financiering voor € 141,9 miljoen, waarmee de totale financiering door Elia opliep tot € 231,2 miljoen, waarvan 40 % via inbreng in het eigen vermogen en 60 % via leningen. Deze joint venture is opgenomen in het Belgische segment volgens de vermogensmutatiemethode.

Verwerving van aandeel in Enervalis nv

Elia heeft in het boekjaar 2017 een aandeel van 12,5 % verworven in Enervalis. Enervalis ontwikkelt innovatieve 'software-as-a-service' waarmee marktspelers hun energiefactuur kunnen optimaliseren door in te spelen op de groeiende vraag naar flexibiliteit die vraag en aanbod in het systeem in evenwicht moet houden. Met deze softwareoplossingen kunnen klanten van Enervalis (bijv. energieleveranciers en installatiefabrikanten) automatisch de flexibiliteit van hun installaties zoals warmtepompen, elektrische voertuigen of zonnepanelen makkelijker bijsturen en beter afstemmen op de energiebehoeften van de prosument.

8.2. Beheer van financiële risico's en derivaten

PRINCIPES VAN FINANCIEEL RISICOBEHEER

De Groep streeft ernaar om elk risico te identificeren en strategieën uit te stippelen om de economische impact op de resultaten van de Groep te beheersen. De afdeling Risk Management stelt de risicobeheersingsstrategie vast, bewaakt de risicoanalyse en rapporteert aan het management en de auditcomité. Het financiële risicobeleid wordt toegepast door een geschikt beleid te bepalen en effectieve controle- en rapporteringsprocedures op te zetten. Er worden bepaalde afgeleide afdekkingsinstrumenten gebruikt in functie van de betreffende risico-inschatting. Afgeleide instrumenten worden uitsluitend als afdekkingsinstrumenten gebruikt. Het regelgevende kader waarin de Groep functioneert, beperkt in sterke mate de mogelijke gevolgen voor de winst- en verliesrekening (zie het hoofdstuk 'Regelgevend kader en tarieven'). De gevolgen van o.a. rentestijging, kredietrisico enz. kunnen volgens de wetgeving in de tarieven worden verrekend.

KREDIETRISICO

Het kredietrisico omvat alle vormen van blootstelling aan een tegenpartij, d.w.z. waar tegenpartijen mogelijk hun verplichtingen ten opzichte van de Vennootschap in het kader van een lening, afdekking, afwikkeling en andere financiële activiteiten niet zullen nakomen. De Vennootschap is blootgesteld aan een kredietrisico bij zijn bedrijfsactiviteiten en thesaurieactiviteiten. Voor de bedrijfsactiviteiten heeft de Groep een actief kredietbeleid dat rekening houdt met de risicoprofielen van klanten. De blootstelling aan het kredietrisico wordt voortdurend bewaakt en daarom worden voor bepaalde grote contracten de nodige bankgaranties aan de tegenpartij gevraagd.

Op het einde van de verslagperiode was er geen sprake van belangrijke concentraties van kredietrisico. Het maximale kredietrisico is de boekwaarde van elk financieel actief, met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten.

(In miljoen EUR)	2017	2016
Leningen en vorderingen - lange termijn	147,8	63,0
Leningen en vorderingen - korte termijn	281,1	379,6
Geldmiddelen en kasequivalenten	195,2	176,6
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	7,1	7,1
Voor afdekking gebruikte renteswaps:		
Passiva	-	(9,4)
Totaal	**631,2**	**616,9**

Hieronder is de beweging in de waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van het jaar opgenomen:

(In miljoen EUR)	Dubieuze debiteuren	Waardevermindering	Resterend saldo
Beginsaldo	1,6	(1,3)	0,3
Veranderingen tijdens het jaar	(0,3)	0,2	(0,1)
Stand per 31 december 2016	**1,3**	**(1,1)**	**0,2**
Beginsaldo	1,3	(1,1)	0,2
Veranderingen tijdens het jaar	0,4	(0,2)	0,2
Stand per 31 december 2017	**1,7**	**(1,3)**	**0,4**

De Groep gelooft dat de bedragen die meer dan 30 dagen voorbij vervaldatum zijn nog realiseerbaar zijn, gebaseerd op historisch betalingsgedrag en uitgebreide analyse van klantenkredietrisico, inclusief onderliggende kredietbeoordelingen van klanten indien beschikbaar. De kredietkwaliteit van de handels- en overige vorderingen wordt geëvalueerd op basis van een kredietbeleid.

VALUTARISICO

De Groep is niet blootgesteld aan enig belangrijk valutarisico, noch ten gevolge van transacties, noch met betrekking tot de omzetting van vreemde valuta's in euro, aangezien hij geen buitenlandse investeringen of activiteiten heeft en minder dan 1 % van zijn kosten uitgedrukt zijn in andere munteenheden dan de euro.

LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep zijn financiële verplichtingen niet zou kunnen nakomen. De Groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er steeds voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn.

Het is de bedoeling van de Groep om een evenwicht te bewaren tussen de continuïteit van de financiering en flexibiliteit door het gebruik van bankleningen, bevestigde en onbevestigde kredietfaciliteiten, een handelspapierprogramma enz. Voor financiering op middellange tot lange termijn gebruikt de Groep obligaties. Het looptijdenprofiel van de schuldenportefeuille is over meerdere jaren gespreid. De thesaurie van de Groep beoordeelt vaak zijn financieringsbronnen, rekening houdend met zijn eigen kredietbeoordeling en de algemene marktomstandigheden.

Rekening houdend met de obligatie-uitgiften in 2013, 2014, 2015 en 2017 is de Groep ervan overtuigd dat ze voldoende toegang heeft tot financieringsbronnen.

(In miljoen EUR)	Boekwaarde	Contractuele kasstromen	6 maand of minder	6-12 maand	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Niet-afgeleide financiële instrumenten	**3.124,6**	**(3.722,0)**	**(562,6)**	**(2,1)**	**(73,3)**	**(670,4)**	**(2.413,7)**
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.090,6	(2.703,8)	(68,5)	0,0	(68,5)	(653,0)	(1.913,8)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	643,3	(627,5)	(103,3)	(2,1)	(4,8)	(17,4)	(499,9)
Handelsschulden en overige schulden	390,8	(390,8)	(390,8)				
Afgeleide financiële verplichtingen	**9,4**	**(9,5)**	**(4,7)**	**(4,8)**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Voor afdekking gebruikte renteswaps	9,4	(9,5)	(4,7)	(4,8)			
Totaal per 31 december 2016	**3.134,0**	**(3.731,5)**	**(567,3)**	**(6,9)**	**(73,3)**	**(670,4)**	**(2.413,7)**
Niet-afgeleide financiële instrumenten	**3.262,7**	**(3.814,7)**	**(452,6)**	**(2,2)**	**(576,4)**	**(644,8)**	**(2.138,7)**
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.338,9	(2.919,6)	(71,9)	0,0	(571,9)	(137,1)	(2.138,7)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	545,3	(566,1)	(51,7)	(2,2)	(4,4)	(507,8)	0,0
Handelsschulden en overige schulden	378,5	(378,5)	(378,5)				
Afgeleide financiële verplichtingen	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Voor afdekking gebruikte renteswaps	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal per 31 december 2017	**3.262,7**	**(3.864,2)**	**(502,1)**	**(2,2)**	**(576,4)**	**(644,8)**	**(2.138,7)**

In 2017 gaf Elia Transmission een euro-obligatie van 10 jaar uit met een nominale waarde van € 250 miljoen.

Hieronder worden details van de gebruikte en ongebruikte reservekredietfaciliteiten gegeven:

(in miljoen EUR)	Vervaldag	Beschikbaar bedrag	Gemiddelde interestvoet	Bedrag Gebruikt	Bedrag Niet gebruikt
Bevestigde kredietfaciliteiten	08/07/2021	110,0	Euribor + 0,30%	0,0	110,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	08/07/2021	110,0	Euribor + 0,30%	0,0	110,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	08/07/2021	110,0	Euribor + 0,30%	0,0	110,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	08/07/2021	110,0	Euribor + 0,30%	0,0	110,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	08/07/2021	110,0	Euribor + 0,30%	0,0	110,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	08/07/2021	100,0	Euribor + 0,30%	0,0	100,0
EIB credit facility	14/11/2018	100,0	Euribor + 0,19%		100,0
Belgisch treasury bills programma	onbeperkt	350,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	350,0
Voorschot op vaste termijn EGI	onbeperkt	2,5	Euribor + 0,75%	0,0	2,5
Totaal		**1.102,5**		**0,0**	**1.102,5**

Per 31 december 2017 had het Duitse segment ongebruikte faciliteiten voor een totaalbedrag van € 900 miljoen (€ 150 miljoen kasfaciliteit en € 750 miljoen doorlopende kredietfaciliteiten).

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen fluctueren als gevolg van veranderingen in de marktrentes. De risicoblootstelling van de Groep aan marktrentes heeft voornamelijk betrekking op de langlopende schulden van de Groep met variabele rentevoeten.
De Groep beheert haar renterisico met een evenwichtige portefeuille van leningen en financieringsverplichtingen met vaste en variabele rente. Om dit te beheren, zou de Groep renteswaps kunnen aangaan waarbij de Groep overeenkomt om op bepaalde intervallen het verschil tussen de vaste en de variabele rentebedragen, die berekend zijn op basis van een afgesproken theoretische hoofdsom, om te wisselen. Deze swaps worden gebruikt om de onderliggende schuldverplichtingen af te dekken. De Groep had per 31 december 2017 geen openstaande renteswaps.

De tabel (zie Toelichting 7.11) geeft de gemiddelde rente op de balansdatum aan.

GEVOELIGHEIDSANALYSE

Op korte en lange termijn zullen wijzigingen in rentetarieven geen invloed hebben op het geconsolideerde resultaat, daar de Groep functioneert in een regelgevend kader waarin de gevolgen van de fluctuaties van de financiële lasten via de tarieven worden gerecupereerd, behalve voor de elementen die rechtstreeks als niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen.

AFDEKKING

Alle afgeleide financiële instrumenten die de Groep aangaat, hebben betrekking op een onderliggende transactie of voorspelde blootstelling, afhankelijk van de verwachte impact op de resultatenrekening, en als aan de strikte criteria van IAS 39 is voldaan, beslist de Groep geval per geval of hedge accounting zal worden toegepast. De volgende paragrafen beschrijven de transacties waarbij hedge accounting wordt toegepast. Per 31 december 2017 heeft de Groep geen transacties die niet in aanmerking komen voor hedge accounting.

In overeenstemming met de regels van hedge accounting worden alle afgeleide financiële instrumenten aangemerkt als kasstroomafdekkingen en gewaardeerd tegen de reële waarde. Bijgevolg wordt het gedeelte van de winst of het verlies op het afgeleide financiële instrument dat beschouwd kan worden als een effectieve afdekking, rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen (afdekkingsreserves na belasting).

Per 31 december 2017 had de Groep slechts 2 kleinere openstaande wisselkoersswaps met een notioneel bedrag van € 0,3 miljoen. De netto reële waarde van deze swaps lag onder € 0,1 miljoen.

Per 31 december 2017 zijn er geen belangrijke financiële lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening voortvloeiend uit ineffectiviteit van de kasstroomafdekkingen.

KAPITAALRISICOBEHEER

Het kapitaalstructuurbeheer van de Groep heeft tot doel de verhouding tussen vreemd en eigen vermogen voor de gereguleerde activiteiten in overeenstemming met de vereisten van het regelgevend kader te houden (een derde eigen vermogen en twee derden vreemd vermogen). Dankzij deze aanpak kan de Groep de liquiditeit op elk moment verzekeren via flexibele toegang tot de kapitaalmarkten om strategische projecten te financieren en een aantrekkelijke vergoeding aan te bieden aan de aandeelhouders.

Het dividendbeleid van de Vennootschap bestaat erin de dividenduitkering te optimaliseren, zonder de capaciteit voor zelffinanciering van de vennootschap in het gedrang te brengen, om haar wettelijke opdracht te vervullen.

De Vennootschap biedt haar personeelsleden de mogelijkheid om in te schrijven op kapitaalverhogingen die uitsluitend aan hen zijn voorbehouden.

8.3. Voorwaardelijke verplichtingen en toezeggingen

LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS LESSEE OPTREEDT

De Groep sloot overeenkomsten om doorgangsrechten te verkrijgen voor zowel ondergrondse als bovengrondse kabels. Deze rechten worden vaak verkregen in de vorm van vruchtgebruik of concessies. De algemene voorwaarden van deze contracten variëren naargelang de tegenpartij en het tijdstip waarop het contract werd aangegaan.

De Groep huurt ook motorvoertuigen, IT-materiaal en kantoorgebouwen. De huurovereenkomsten met betrekking tot auto's en IT-apparatuur hebben een gemiddelde duur van drie jaar. De huurcontracten voor gebouwen hebben een normale looptijd van negen jaar, met de mogelijkheid om de huur vervolgens te verlengen. Over de verlenging wordt beslist door de specifieke entiteit die als de lessee optreedt. Normale voorwaarden voor verlenging van leaseovereenkomsten zijn van toepassing.

Hieronder volgt een overzicht van de minimale leasebetalingen voor de toekomst in het kader van niet-opzegbare operationele leasing:

(in miljoen EUR)	<1 jaar	1–5 jaar	>5 jaar
Gebruiksrecht land *	0,5	1,9	7,7
Gebouwen	2,4	2,4	0,0
Voertuigen, IT materiaal & diversen	6,2	10,8	0,0
Stand per 31 december 2016	**9,1**	**15,1**	**7,7**
Gebruiksrecht land	0,5	1,9	7,2
Gebouwen	2,4	0,6	0,0
Voertuigen, IT materiaal & diversen	7,3	10,9	0,0
Stand per 31 december 2017	**10,2**	**13,4**	**7,2**

* Verbintenissen in verband met grondgebruik werden niet vermeld in de jaarrekening van 2016. Deze verbintenissen werden pas in 2016 als operationele leaseverbintenissen beschouwd. De Groep heeft haar standpunt herzien in het kader van de lopende analyse van de boekhoudkundige verwerking van lease-overeenkomsten. De vermelde bedragen omvatten geen huurovereenkomsten van geringe waarde (d.w.z. met jaarlijkse betalingen van minder dan € 250) die geacht worden geen materiële invloed te hebben op deze bekendmaking.

De volgende lasten voor deze leasecontracten zijn opgenomen in de winst- en verliesrekening:

(in miljoen EUR)	2017	2016
Gebruiksrecht land	1,7	1,7
Gebouwen	2,5	2,4
Voertuigen, IT materiaal & diversen	6,4	6,2
Totaal	**10,6**	**10,3**

LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS LESSOR OPTREEDT

De Groep is leaseovereenkomsten voor handelseigendommen aangegaan voor bepaalde materiële vaste activa, voornamelijk bestaande uit de optimalisatie van het gebruik van de sites en hoogspanningsmasten.
De toekomstige minimale te ontvangen huurinkomsten worden als volgt samengevat:

(in miljoen EUR)	<1 jaar	1–5 jaar	>5 jaar
Telecom	13,1	9,8	13,1
Land & Gebouwen	0,6	0,5	0,0
Stand per 31 december 2016	**13,6**	**10,3**	**13,1**
Telecom	14,4	6,5	0,0
Land & Gebouwen	0,6	0,2	0,0
Stand per 31 december 2017	**15,0**	**6,7**	**0,0**

Volgende opbrengsten met betrekking tot deze leaseovereenkomsten werden opgenomen in de resultatenrekening:

(in miljoen EUR)	2017	2016
Telecom	14,3	13,0
Land & Gebouwen	0,6	0,6

Totaal	**14,9**	**13,6**

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN HUURGELDEN – AANKOOPOPTIES EN BEPERKINGEN

De Groep heeft geen contracten met voorwaardelijke verplichtingen voor huurgelden en in de relevante leasecontracten werden geen aankoopopties overeengekomen. Bovendien, bevatten deze belangrijke leasecontracten geen escaleringsclausules of belangrijke beperkingen voor het gebruik van de betreffende activa.

TOEZEGGINGEN TOT AANKOOP VAN VASTE ACTIVA

Per 31 december 2017 is de Groep toezeggingen aangegaan tot aankoop van vaste activa ter waarde van € 1.004,88 miljoen voor de contracten voor de installatie van materiële vaste activa voor de verdere uitbouw van het net. Deze toezeggingen omvatten de toezeggingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 435,8 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

ANDERE VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN EN TOEZEGGINGEN

Per 31 december 2017 heeft de Groep een toezegging voor € 130,44 miljoen met betrekking tot aankoopcontracten voor algemene uitgaven en onderhouds- en herstellingskosten. Het bedrag omvat de toezeggingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 21,9 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

Elia System Operator heeft ook een garantie verstrekt aan haar joint venture Nemo Link Limited voor een bedrag van € 113,7 miljoen met betrekking tot de EPC-contracten zodat Nemo link Ltd de interconnector kan bouwen.

Na de goedkeuring van de Waalse overheid en de CREG heeft Elia op 22 juni 2015 een overeenkomst met Solar Chest gesloten voor de verkoop van Waalse groenestroomcertificaten voor een totaalbedrag van € 275 miljoen, waarvan € 221 miljoen werd gerealiseerd in 2015 en een totaalbedrag van € 48 miljoen werd gerealiseerd in 2016. De missie van Solar Chest is Waalse groenestroomcertificaten te kopen, houden en verkopen voor een respectievelijke periode van 5, 6 en 7 jaar. Aan het einde van elke periode (30 juni 2020, 30 juni 2021 en 30 juni 2022) worden potentiële onverkochte certificaten teruggekocht door Elia. De CREG heeft aan Elia bevestigd en gegarandeerd dat de kosten en uitgaven voor de terugkoop van onverkoopbare certificaten aan het einde van elke reserveringsperiode zullen worden goedgekeurd om volledig te worden gerecupereerd via de tarieven voor 'heffingen', met als gevolg dat de potentiële terugkoop door Elia geen invloed zal hebben op de financiële prestaties van de Vennootschap.

In september 2017 verkocht Elia 2,8 miljoen aan groenestroomcertificaten aan het Waalse Gewest (d.w.z. het Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat) wat leidde tot een netto kasinstroom van € 176,2 miljoen. Dit vloeide voort uit het decreet van 29 juni 2017, dat een wijziging was van het decreet van 12 april 2011 inzake de organisatie van de regionale elektriciteitsmarkt en het decreet van 5 maart 2008 inzake de oprichting van de Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat. De door Elia overgedragen groenestroomcertificaten kunnen door dit agentschap geleidelijk worden doorverkocht vanaf 2022, rekening houdend met de marktomstandigheden voor groenestroomcertificaten op dat moment. De wetgeving bepaalt ook dat de groenestroomcertificaten gedurende maximaal 9 jaar in het bezit moeten blijven van dit agentschap, na deze periode is Elia verplicht om onverkochte certificaten terug te kopen. Deze verbintenissen voor terugkoop hebben geen impact op de financiële prestaties van Elia, aangezien de kosten en uitgaven voor de terugkoop volledig moeten worden teruggevorderd door middel van de tarieven voor 'heffingen'.

8.4. Verbonden partijen

TRANSACTIES MET LEIDINGGEVEND MANAGEMENT

Het leidinggevend management omvat de leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité van Elia, dat bestaat uit de Chief Executive Officer, de Chief Financial Officer, de Chief Customers, Market & System Officer, de Chief Public Acceptance Officer, de Chief Assets Officer, de Chief Infrastructure Officer, de Chief Officer External Relations, en de Chief Human Resources & Internal Communication

De leden van de Raad van Bestuur zijn geen werknemers van de Groep. De vergoeding van hun mandaat wordt uitvoerig beschreven in de verklaring over deugdelijk bestuur in dit jaarverslag.

De leden van het Directiecomité van Elia hebben een werknemersstatuut en de elementen van hun vergoeding zijn hieronder uiteengezet. De leden van het Directiecomité ontvangen geen aandelenopties, speciale leningen of andere voorschotten van de Groep.

(in miljoen EUR)	2017	2016
Korte termijn personeelsbeloningen	**2,6**	**2,4**
Basisvergoedingen	1,8	1,6
Variabele vergoedingen	0,8	0,8
Vergoedingen na uitdiensttreding	**0,4**	**0,4**
Andere variabele vergoeding	**0,7**	**0,6**
Totale bruto vergoeding	**3,7**	**3,4**
Aantal personen (in eenheden)	8	7
Gemiddelde bruto vergoeding per persoon	0,5	0,5
Aantal aandelen (in eenheden)	**20.005**	**22.039**

Sommige leden van het Directiecomité bezitten ook aandelen in Elia System Operator – voor een overzicht verwijzen we naar de verklaring inzake Corporate Governance van dit jaarverslag.

Bovendien beoordeelde het Directiecomité van Elia ook of er transacties plaatsvonden met entiteiten waarin zij of leden van de Raad van Bestuur een invloed van betekenis uitoefenen (bv. posities als CEO, CFO, vicevoorzitter van het Directiecomité enz.).

Met sommige distributienetbeheerders vonden er belangrijke transacties plaats in 2017. Het totaalbedrag van de gerealiseerde verkooptransacties bedraagt € 54,1 miljoen. Het totaalbedrag van de uitgaven bedraagt € 3,3 miljoen. Per 31 december 2017 bedroegen de openstaande handelsvorderingen € 4,6 miljoen en was er een openstaand saldo handelsschulden van € 0,2 miljoen.

TRANSACTIES MET JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Transacties tussen de Vennootschap en haar dochterondernemingen, die verbonden partijen zijn, werden geëlimineerd tijdens de consolidatie en worden bijgevolg niet opgenomen in deze toelichting.

In de boekjaren 2017 en 2016 waren er geen transacties met E-Offshore, Atlantic Grid Investment en Enervalis.

Transacties met joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden niet geëlimineerd; details van de transacties met andere verbonden partijen worden hieronder weergegeven:

(In miljoen EUR)	2017	2016
Transacties met geassocieerde ondernemingen	**23,2**	**27,8**
Verkopen van goederen	33,3	34,6
Aankopen van goederen	(14,7)	(8,4)
Rente- en soortgelijke opbrengsten	4,6	1,6
Uitstaande balansposities tegenover geassocieerde ondernemingen	**134,9**	**28,8**
Langetermijnvorderingen	147,7	63,0
Handelsvorderingen	4,2	2,8
Handelsschulden	(11,7)	(29,7)
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	(5,3)	(0,1)
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	0,0	1,6

De verkoop van goederen bleef van jaar tot jaar relatief stabiel. De transacties betreffen voornamelijk werk uitgevoerd door EGI GmbH ten voordele van 50 Hertz, alsook opbrengsten gegenereerd met betrekking tot IGCC-export (d.w.z. International Grid Control Coordination) met 50Hertz.

De toename in verkoop van goederen kan worden verklaard door grotere hoeveelheden import met betrekking tot IGCC (d.w.z. International Grid Control Coordination) met 50Hertz.

De afname in handelsschulden is toe te schrijven aan een afname in openstaande handelsschulden van EGI GmbH ten aanzien van 50Hertz.

We verwijzen ook naar Toelichting 8.3 waar vermeld werd welke garanties Elia System Operator heeft uitgegeven ten voordele van zijn joint venture Nemo Link Limited.

De sterke stijging van de langetermijnvorderingen is een resultaat van de financiering van 2017 in Nemo Link – zie Toelichting 7.4.

8.5. Dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

OVERZICHT GROEPSSTRUCTUUR

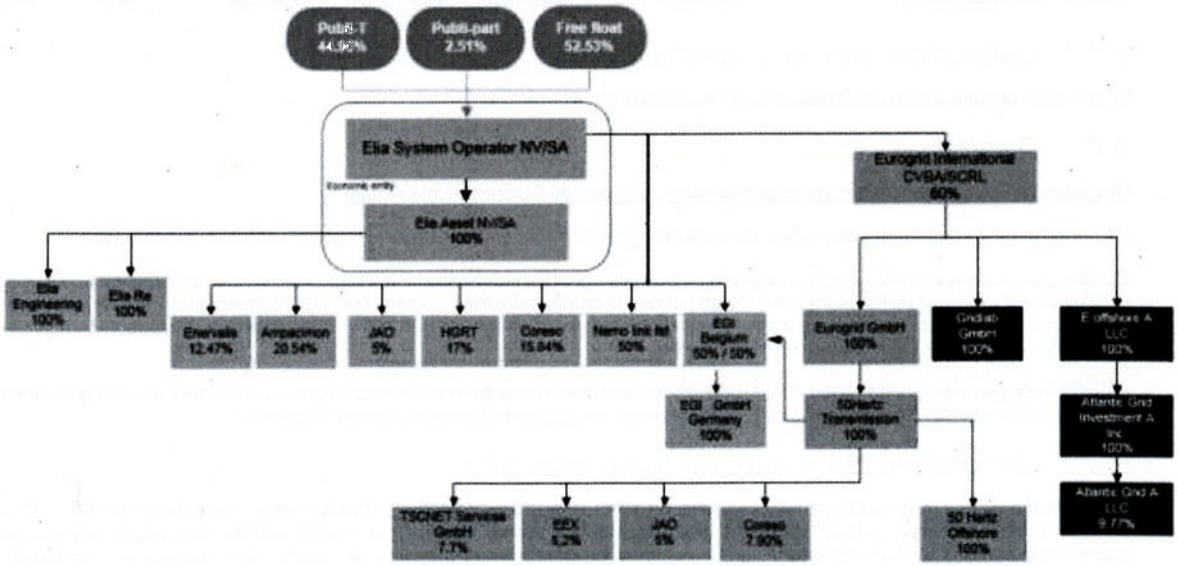

DOCHTERONDERNEMINGEN

Elia System Operator NV heeft rechtstreeks en onrechtstreeks zeggenschap over de onderstaande dochterondernemingen.

Alle entiteiten voeren hun boekhouding in euro (met uitzondering van E-Offshore A LLC, Atlantic Grid Investment A Inc en Atlantic Grid A LLC, met een boekhouding in USD) en hebben dezelfde verslagdatum als Elia System Operator NV (met uitzondering van Eurogrid International CVBA).

Naam	Land van vestiging	Maatschappelijke zetel	Participatie %	
			2017	2016
Elia Asset NV	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	99,99	99,99
Elia Engineering NV	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	100,00	100,00
Elia Re NV	Luxemburg	Rue de Merl 65, 2146 Luxemburg	100,00	100,00
Elia Grid International NV	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	80,00	80,00
Elia Grid International GmBH	Duitsland	Heidestraße 2a, 12435 Berlijn	80,00	80,00
Gezamenlijke overeenkomsten				
Eurogrid International CVBA	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	60,00	60,00
Eurogrid GMBH	Duitsland	Heidestraße 2a, 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Transmission GmbH	Duitsland	Heidestraße 2a, 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Offshore GmbH	Duitsland	Heidestraße 2a, 12435 Berlijn	60,00	60,00
Gridlab GmbH	Duitsland	Mittelstraße 7, 12529 Schönefeld	60,00	60,00
E-Offshore A LLC	VS	874, Walker Road, Suite C, 19904 Dover, Delaware	60,00	60,00
Atlantic Grid Investment A Inc	VS	1209 Orange Street, 19801 Wilmington, Delaware	60,00	60,00
Nemo Link Ltd.	Verenigd Koninkrijk	Strand 1-3 - Londen WC2N 5EH	50,00	50,00
Deelnemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode				
H.G.R.T S.A.S.	Frankrijk	1 Terrasse Bellini, 92919 La Défense Cedex	17,00	17,00
Coreso NV	België	Kortenberglaan 71, 1000 Brussel	20,58	21,66
Ampacimon NV	België	Rue Jean Gruslin 9, B-4460 Grâce-Hollogne	20,54	19,64
Enervalis NV	België	Centrum-Zuid 1111, 3530 Houthalen-Helchteren	12,47	0,00
Overige participaties				
JAO SA	Luxemburg	2, Rue de Bitbourg, 1273 Luxembourg Hamm	8,00	8,00
Atlantic Grid A LLC	VS	4445, Willard Av, Suite 1050, 20815 Chevy Chase, Maryland	5,86	6,00
European Energy Exchange (EEX)	Duitsland	Augustusplatz 9, 04109 Leipzig	4,32	5,20
TSCNET Services GmbH	Duitsland	Dingolfinger Strasse 3, 81673 München	4,62	4,62

8.6. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na 31 december 2017 te melden.

8.7. Diversen

Gevolgen van de uitslag van het Verenigd Koninkrijk dat deze de Europese Unie verlaat

De Groep is gestart met een analyse van de mogelijke gevolgen van de Brexit voor zijn geconsolideerde jaarrekening.

Op dit ogenblik verwacht de Groep geen gevolgen voor de bouw van de Nemo Link interconnector. De toekomstige activiteiten die het resultaat zullen zijn van de interconnector Nemo worden mogelijk beïnvloed door het feit dat het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie verlaat, maar als gevolg van lopende maatregelen die zowel door de regering van het Verenigd Koninkrijk als door Europa worden genomen, kan het effect niet worden gekwantificeerd.

Behalve voor een potentiële invloed op de toekomstige activiteiten van de interconnector Nemo die niet kan worden gekwantificeerd, verwacht de Groep dat de invloed van de Brexit op de geconsolideerde jaarrekening heel beperkt is.

8.8. Diensten verleend door de commissarissen

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft KPMG Bedrijfsrevisoren Burg. CVBA (vertegenwoordigd door Alexis Palm) en Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA (vertegenwoordigd door Patrick Rottiers) aangesteld voor de audit van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator nv en de audit van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator nv, Elia Asset nv en Elia Engineering nv.

De volgende tabel vermeldt de honoraria van het college van commissarissen en van hun verbonden ondernemingen met betrekking tot de verleende diensten voor het boekjaar 2017:

In EUR	België	Andere kantoren behorend tot het	Totaal

		netwerk	
Statutaire audit	179.958	319.450	499.408
Audit gerelateerd	110.355	171.296	281.651
Winstbelastingen	55.706	4.302	60.008
Indirecte belastingen	20.277	-	20.277
Overig advies	30.000	14.696	44.696
Totaal	**396.296**	**509.744**	**906.040**

9. REGELGEVEND KADER EN TARIEVEN

9.1 Regelgevend kader in België

9.1.1 Federale wetgeving

De Elektriciteitswet vormt de algemene basis van het regelgevende kader en bevat de belangrijkste principes die van toepassing zijn op de activiteiten van Elia als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in België.

Deze wet werd grondig gewijzigd op 8 januari 2012 door de omzetting op federaal niveau van het derde pakket van Europese richtlijnen. De nieuwe Elektriciteitswet die eruit voortvloeit:

- verscherpt de ontvlechting van de transmissieactiviteiten;
- bepaalt meer in detail de regels met betrekking tot het beheer van en de toegang tot het transmissienet;
- herdefinieert de wettelijke opdracht van de transmissienetbeheerder, en breidt ze meer bepaald uit tot de offshore gebieden die binnen het rechtsgebied van België vallen; en
- verruimt de bevoegdheden van de regelgevende instantie, in het bijzonder voor het opstellen van methodes voor het bepalen van de transmissietarieven.

Verscheidene koninklijke besluiten en in het bijzonder het koninklijk besluit inzake het federaal technisch reglement verduidelijken het regelgevend kader dat toepasselijk is voor het beheer van het transmissienet. De beslissingen van de CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) vullen deze bepalingen aan, wat resulteert in het regelgevende kader waarbinnen Elia zijn activiteiten uitoefent op federaal niveau.

9.1.2 Gewestelijke wetgeving

De drie Belgische gewesten zijn op hun respectieve grondgebieden verantwoordelijk voor de lokale transmissie van elektriciteit op netten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV. De gewestelijke regulatoren hebben bevoegdheid over het niet-tarifaire luik van de reglementering voor het lokale transmissienet; de bepaling en de controle van de tarieven vallen onder de bevoegdheid van de federale overheid.

Het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest hebben ook de bepalingen van het derde Europese pakket die hen aanbelangen in hun regelgeving omgezet. De gewestdecreten werden aangevuld met verscheidene andere voorschriften over openbare dienstverplichtingen, hernieuwbare energie en toelatingsprocedures voor leveranciers.

9.1.3 Regelgevende instanties

Zoals de EU-wetgeving het vereist, wordt de Belgische elektriciteitsmarkt door onafhankelijke regulatoren bewaakt en gecontroleerd.

FEDERALE REGULATOR
De CREG is de federale regelgevende instantie en zijn bevoegdheden ten aanzien van Elia zijn onder andere:

- het goedkeuren van de standaardvoorwaarden van de drie hoofdcontracten die door de Vennootschap op federaal niveau worden gebruikt: het verbindingscontract, het toegangscontract en het ARP-contract;
- het goedkeuren van het systeem voor capaciteitstoewijzing aan de grenzen tussen België en zijn buurlanden;
- het goedkeuren van de benoeming van de onafhankelijke leden van de Raad van Bestuur;
- het bepalen van de tariefmethodologie die de netbeheerder moet naleven bij de berekening van de verschillende tarieven die op de netgebruikers worden toegepast;
- het afleveren van een certificaat om zeker te zijn dat de netbeheerder wel degelijk de eigenaar is van de infrastructuur die hij beheert en voldoet aan de voorschriften inzake onafhankelijkheid ten opzichte van producenten en leveranciers.

GEWESTELIJKE REGULATOREN
De exploitatie van elektriciteitsnetten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV valt onder de bevoegdheid van de respectieve gewestelijke regulatoren. Elk van hen kan van om het even welke beheerder (met inbegrip van Elia wanneer deze dergelijke spanningsnetten exploiteert) eisen om alle specifieke bepalingen van de gewestelijke voorschriften inzake elektriciteit na te leven, op straffe van administratieve boetes of andere sancties. De gewestelijke regulatoren hebben echter geen bevoegdheid over de bepaling van de elektriciteitstransmissietarieven. De tariefbepaling voor de elektriciteitsnetten die een transmissiefunctie hebben is uitsluitend een bevoegdheid van de CREG.

9.1.4 Tariefbepaling

TARIEFREGELGEVING
Op 18 december 2014 werd door de CREG een besluit aangenomen tot vaststelling van de methoden voor het berekenen en vastleggen van de tariefvoorwaarden voor de gebruikers van het elektriciteitsnet met een transmissiefunctie. Elia heeft deze

methodologie gebruikt om haar tariefvoorstel 2016-2019 op 30 juni 2015 voor te stellen. Dit tariefvoorstel, aangepast aan de besprekingen tussen Elia en de CREG in de loop van het 2e semester van 2015, werd op 3 december 2015 goedgekeurd door de regulator.

TARIEFREGLEMENTERING VAN TOEPASSING IN BELGIË

Het grootste deel van de inkomsten van Elia als beheerder van netten met een transmissiefunctie (het transmissienet en de lokale en gewestelijke transmissienetten in België) is afkomstig van de gereguleerde tarieven die Elia aanrekent voor het gebruik van deze netten (tariefinkomsten) en die op voorhand door de CREG worden goedgekeurd. Op 1 januari 2008 trad een gereguleerd tariefmechanisme in werking, waarbij de goedgekeurde tarieven gelden voor periodes van vier jaar, behoudens uitzonderlijke omstandigheden. Het jaar 2017 was dus het tweede jaar van de derde vierjarige regulatoire periode.

Het tariefmechanisme is gebaseerd op de boekhouding volgens de Belgische boekhoudkundige regels (Be GAAP). De tarieven worden vastgesteld op basis van gebudgetteerde kosten, verminderd met een aantal niet-tarifaire opbrengsten. Deze kosten worden vervolgens gedeeld zowel op basis van een raming van de elektriciteitsvolumes die van het net worden afgenomen en van het ter beschikking gestelde vermogen als, voor sommige kosten, op basis van de geraamde volumes van in het net geïnjecteerde elektriciteit, overeenkomstig de bepalingen van de tariefmethodologie die door de CREG is opgesteld.

De in aanmerking genomen kosten omvatten de geraamde waarde van de toegestane billijke vergoeding van het geïnvesteerde kapitaal, een schatting van de aan Elia toegekende bedragen uit hoofde van prestatiegebonden incentives en de prognoses voor diverse kostencategorieën. Deze kosten zijn onderverdeeld in drie groepen: de beheersbare kosten, waarvoor efficiëntiewinsten of -verliezen evenredig verdeeld worden tussen Elia (stijging of daling van de toegelaten winst) en de netgebruikers (stijging of daling van de toekomstige tarieven); de niet-beheersbare kosten, die Elia niet kan beïnvloeden en waarvoor afwijkingen ten opzichte van het budget volledig worden toegerekend aan de totale opbrengsten van de toekomstige regulatoire periode; de beïnvloedbare kosten, waarvoor een gemengde regel geldt.

BILLIJKE VERGOEDING

De billijke vergoeding is het rendement op het kapitaal dat in het net werd geïnvesteerd. Ze is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse waarde van het gereguleerd actief (Regulated Asset Base - RAB), die jaarlijks wordt berekend, rekening houdend met nieuwe investeringen, desinvesteringen, afschrijvingen en variatie van de behoeften aan bedrijfskapitaal.

In deze context wordt de billijke vergoeding berekend volgens een formule die een verschillend rendement toekent aan het eigen vermogen dat 33 % vertegenwoordigt van de RAB (deel A) en aan het eigen vermogen dat deze verhouding overschrijdt (deel B). Deze formule is als volgt:

Billijke vergoeding = A + B met:
- A: [33 % x gemiddelde RAB in jaar n x [(OLO n)+(bèta x risicopremie)] x illiquiditeitspremie] plus
- B: [(S – 33 %) x gemiddelde RAB x (OLO n + 70 basispunten)] waarbij:
- OLO n = de rentevoet van Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, voor het betrokken jaar;
- S = geconsolideerd eigen vermogen/RAB, volgens de Belgische boekhoudnormen (BE GAAP);
- Beta (β) = moet worden berekend op basis van de dagprijzen van het aandeel Elia, vergeleken met de index BEL 20, over een periode van drie jaar – de waarde van het product van de parameter bèta en de risicopremie kan niet lager zijn dan 0,53;
- de risicopremie is vastgelegd op 3,5 %;
- de illiquiditeitspremie is vastgelegd op 1,10.

DEEL A

Het vergoedingspercentage (in %) zoals vastgesteld door de CREG voor het jaar 'n' is gelijk aan de som van de risicoloze rentevoet, dit wil zeggen de gemiddelde rente voor het jaar n van Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, en een premie voor het risico van de aandelenmarkt, gewogen door de toepasselijke bètafactor.

De referentieverhouding van 33 % wordt toegepast op de gemiddelde waarde van het gereguleerd actief (RAB) van Elia om het referentievermogen van Elia te berekenen.

Door de opgelegde referentieverhouding stimuleert de CREG een verhouding tussen het eigen vermogen en het gereguleerd actief die zo dicht mogelijk bij 33 % ligt. Bijgevolg wordt deel B (dat van toepassing is op het deel van het referentievermogen dat 33 % van het gereguleerd actief overschrijdt) vergoed tegen een lager tarief.

DEEL B

Indien de effectieve verhouding van het eigen vermogen van Elia hoger is dan de referentieverhouding, dan wordt het surplus vergoed tegen een percentage dat op de volgende manier wordt berekend: [(OLO n + 70 basispunten)].

Bovendien kan de regulator, in overeenstemming met de elektriciteitswet, hogere rendementen vaststellen voor het geïnvesteerde kapitaal om projecten van nationaal of Europees belang te financieren (zie verder 'Andere incentives')

Niet-beheersbare elementen

Deze categorie van kosten en opbrengsten waarover Elia geen directe controle heeft, is niet onderworpen aan incentivemechanismen door de CREG en wordt volledig bestemd voor de berekening van de inkomsten die door de tarieven moeten worden gedekt. De tarieven worden vastgesteld op basis van de geraamde waarde van deze kosten en het verschil met de werkelijke waarden wordt ex post bestemd voor de berekening van de tarieven voor de volgende periode.

De belangrijkste niet-beheersbare kosten zijn afschrijvingen van onroerende goederen, nevendiensten (met uitzondering van kosten in verband met de reservering van nevendiensten, behalve 'black start', die als 'beïnvloedbare kosten' worden beschouwd), kosten in verband met door een overheidsinstantie opgelegde verplaatsingen van lijnen en belastingen. Ook financiële lasten waarvoor het embedded-debt principe van toepassing is zijn niet-beheersbaar. Bijgevolg zijn alle werkelijke en redelijke financieringskosten in verband met schuldfinanciering inbegrepen in de tarieven.
Sommige inkomsten zijn niet-beheersbaar, zoals bijvoorbeeld inkomsten uit grensoverschrijdende congestie of financiële inkomsten.

Beheersbare elementen

De kosten en opbrengsten waarover Elia directe controle heeft zijn onderworpen aan een incentivemechanisme, wat inhoudt dat Elia wordt aangezet om deze kosten te verminderen en deze opbrengsten te verhogen. Zo worden de inspanningen voor efficiëntie (en omgekeerd ook de inefficiënties) die Elia realiseert voor de helft verdeeld over de winst van Elia en de toekomstige tarieven.

Beïnvloedbare kosten
De kosten in verband met de reservering van ondersteunde diensten, behalve 'black start', worden beschouwd als 'beïnvloedbare kosten', d.w.z. dat de winst van Elia gedeeltelijk (ten belope van 15 %) wordt beïnvloed door de stijging of de vermindering van deze kosten, binnen bepaalde grenzen (-2 miljoen en +6 miljoen euro vóór belasting)

Andere incentives

- *Marktintegratie*: deze incentive bestaat uit drie luiken: (i) verbetering van de importcapaciteit van België en (ii) stijging van de sociale welvaart door de regionale marktkoppeling. Deze twee componenten hebben een uitsluitend positief effect op het nettoresultaat, met een respectief maximum van 6 miljoen en 11 miljoen euro (vóór belasting). (iii) De winsten (dividenden en vermogenswinsten) die voortvloeien uit de financiële participatie van Elia in bepaalde ondernemingen en die bijdragen aan de marktintegratie (CASC, CORESO, HGRT, APX-ENDEX) worden verdeeld over Elia (60 %) en de toekomstige tarieven (40 %);

- *Investeringsprogramma*: deze incentive beoogt drie doelstellingen; (i) de verantwoording ex ante en ex post door Elia van de uitgaven voor elke investering (deze doelstelling draagt met een maximum van 2,5 miljoen euro bij aan de winst vóór belasting) (ii) de naleving van de geplande data voor de indienststelling van de projecten Stevin, Brabo, Alegro en van de 4e dwarsregeltransformator (1 miljoen euro vóór belasting per project dat tijdig in dienst wordt gesteld). (iii) de uitvoering van een lijst van geselecteerde strategische projecten, vooral investeringen ter versterking van de Europese integratie ('mark-up incentive'). De mark-up wordt berekend als percentage op het totale werkelijk bestede bedrag waarbij de investeringsbedragen zijn geplafonneerd per jaar en per project en de incentive wordt berekend op basis van het werkelijk geïnvesteerde bedrag. De mark-up wordt toegepast op het volledige percentage wanneer het percentage van OLO lager dan of gelijk is aan 0,5 %. Deze wordt verminderd als het percentage van OLO hoger is dan 0,5 % en daalt tot 0 voor een percentage van OLO dat gelijk is aan of hoger is dan 2,16 %. Er dient te worden opgemerkt dat 10 % van de voor elk project verkregen mark-up moet worden terugbetaald indien het project niet binnen de gestelde termijn is voltooid of indien het project na de inbedrijfstelling niet voldoende beschikbaar is.

- *Netbeschikbaarheid*: Elia geniet van een incentive berekend in functie van de AIT (Average Interruption Time), gemeten op jaarbasis. Het toegekende bedrag is beperkt tot 2 miljoen euro (vóór belasting);

- *Innovatie*: De incentive wordt berekend in functie van het bedrag van de gemaakte kosten voor het verkrijgen van innovatiesubsidies, met een maximumbedrag dat overeenkomt met 50 % van het subsidiebedrag of met 1 miljoen euro (vóór belasting);

- *Discretionaire incentive*: de CREG bepaalt elk jaar de doelstellingen die Elia moet bereiken in het kader van deze incentive. Deze hebben voornamelijk betrekking op de uitvoering van projecten en mechanismen om het evenwicht tussen vraag en aanbod op de elektriciteitsmarkt te bewaren. Deze incentive draagt bij aan de winst voor een maximum van 2 miljoen euro (vóór belasting).

Afrekeningsmechanisme: afwijkingen van gebudgetteerde waarden

De werkelijke volumes vervoerde elektriciteit kunnen verschillen van de voorspelde volumes. Als de vervoerde volumes hoger (of lager) zijn dan de voorspelde, wordt de afwijking van de gebudgetteerde waarde geboekt op een overlopende rekening tijdens het jaar waarin ze zich voordoet en creëert ze een 'regulatoire schuld' (of 'regulatoire opbrengst') waarmee rekening zal worden gehouden tijdens de berekening van de tarieven van de volgende periode. Hetzelfde mechanisme is van toepassing op de niet-beheersbare elementen.

Allocatie van kosten en opbrengsten tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten

De tariefmethodologie voor 2016-2019 bevat een mechanisme voor de ontwikkeling van nieuwe activiteiten door Elia buiten het toepassingsgebied van de regulering in België en waarvan de kosten niet worden gedekt door de nettarieven in België. De methodologie voert een mechanisme in om te verzekeren dat de impact van financiële deelnemingen van Elia in andere vennootschappen die door de CREG niet worden beschouwd als deel van de RAB (zoals deelnemingen in gereguleerde of niet-gereguleerde activiteiten buiten België, zoals de deelneming in 50Hertz of EGI) neutraal is voor de Belgische netgebruikers.

9.2 Regelgevend kader in Duitsland

9.2.1 Toepasselijke wettelijke bepalingen

Het Duitse regelgevend kader is verdeeld over diverse wetgevingsstukken. De kernwet is de Duitse wet inzake energievoorziening (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG), die het algemene wettelijke kader definieert voor de gas- en elektriciteitsvoorziening in Duitsland. De EnWG wordt ondersteund door een aantal wetten, verordeningen en regulerende besluiten, die gedetailleerde bepalingen verstrekken over het huidige stelsel van incentiverende regelgeving, boekhoudmethoden en toegangscontracten voor het net, met inbegrip van:

- de Verordening inzake de tarieven van het elektriciteitsnet (Verordnung über die Entgelte für den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen (Stromnetzentgeltverordnung – StromNEV)), die onder andere beginselen en methoden vaststelt voor de berekening van de netwerktarieven en verdere verplichtingen van de systeembeheerders;

- De verordening inzake toegang tot het elektriciteitsnet (Verordnung über den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen of de Stromnetzzugangsverordnung – StromNZV), die onder meer verdere bijzonderheden specificeert over de toegang tot de transmissienetten (en andere soorten netten) door vaststelling van het vereffeningssysteem (Bilanzkreissystem), planning van elektriciteitsbevoorrading, regelingsenergie en andere algemene verplichtingen, bijv. congestiebeheer (Engpaßmanagement), publicatieverplichtingen, metering, minimumeisen voor verschillende soorten contracten en de verplichting van bepaalde netbeheerders om het Bilanzkreissystem voor de hernieuwbare energiebronnen te beheren;

- De verordening inzake incentiverende regelgeving (Verordnung über die Anreizregulierung der Energieversorgungsnetze of de Anreizregulierungsverordnung – ARegV), die de basisvoorschriften beschrijft voor de incentiverende regulering van TNB's en andere netbeheerders (zoals hierna meer in detail beschreven). Ook worden hier algemene richtlijnen gegeven voor productiviteitsbenchmarking, welke kosten daarbij in aanmerking worden genomen, welke methode gebruikt kan worden om de inefficiëntie te bepalen en hoe dit vertaald kan worden naar jaarlijkse doelstellingen voor productiviteitsgroei.

9.2.2 Regelgevende instanties in Duitsland

De regelgevende instanties voor de energiesector in Duitsland zijn het Bundesnetzagentur (BNetzA) in Bonn (voor netten waarop 100.000 en meer netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn) en de specifieke regelgevende instanties in de respectieve deelstaten (voor netten waarop minder dan 100.000 netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn). De regelgevende instanties zijn onder andere belast met de niet-discriminerende toegang tot het net voor derde partijen en het toezicht op de tarieven die de netbeheerders toepassen voor het gebruik van het net. 50Hertz Transmission en 50Hertz Offshore zijn onderworpen aan de bevoegdheid van het BNetzA.

9.2.3 Tarieven in Duitsland

Het huidige mechanisme voor de tariefregelgeving in Duitsland is vastgelegd in de ARegV-verordening. Krachtens de ARegV-verordening worden de nettarieven vastgesteld om een vooraf bepaalde inkomstenlimiet, zoals vastgesteld door het BNetzA, te genereren voor elke TNB en voor elke regulatoire periode. De inkomstenlimiet is voornamelijk gebaseerd op de kosten van een basisjaar en wordt vastgelegd voor de volledige regulatoire periode, behalve wanneer de limiet wordt aangepast om rekening te houden met specifieke gevallen die in de ARegV zijn bepaald. Het is de netbeheerders niet toegestaan om hun individueel bepaalde inkomstenlimiet te overschrijden. Elke regulatoire periode duurt vijf jaar, de tweede regulatoire periode begon op 1 januari 2014 en zal eindigen op 31 december 2018. Tarieven zijn algemeen en niet onderworpen aan onderhandeling met klanten. Individuele tarieven worden slechts aan bepaalde klanten toegestaan (in bepaalde vaste omstandigheden die in de toepasselijke wetten worden vermeld) in overeenstemming met § 19 StromNEV (bijvoorbeeld bij alleengebruik van netactiva). Het BNetzA moet deze individuele tarieven goedkeuren.

Voor de inkomstenlimiet worden de kosten die een netbeheerder maakt in twee categorieën ingedeeld:

- Permanente niet-beïnvloedbare kosten (PNBK): deze kosten zijn voor 100 % geïntegreerd in de 'inkomstenlimiet' en zijn dus volledig gedekt door de nettarieven, weliswaar doorgaans met een vertraging van twee jaar. De PNBK omvatten het rendement op het eigen vermogen, de bedrijfsbelasting, de financieringskosten, afschrijvingen en operationele kosten (op dit moment vastgelegd op 0,8% van de geactiveerde investeringskosten van de respectieve onshore investeringen) voor wat de investeringsmaatregelen worden genoemd. De financieringskosten met betrekking tot de investeringsmaatregelen zijn op dit moment begrensd tot de effectieve financieringskosten of tot de financieringskosten berekend in overeenstemming met een gepubliceerde richtlijn van het BNetzA, indien dat bedrag lager is. Sinds 2012 worden de kosten in verband met deze investeringsmaatregelen gebaseerd op ramingen. De verschillen tussen de ramingen en de effectieve waarden worden weerspiegeld in de regulatoire rekening. Bovendien omvatten de PNBK de kosten voor de ondersteunende diensten, de netverliezen, de inschakelingskosten, de Europese initiatieven en de opbrengsten van de veilingen. Deze kosten en opbrengsten zijn opgenomen in de inkomstenlimiet op basis van een procedureel reguleringsmechanisme van het federaal agentschap voor netwerken conform Artikel 11(2) ARegV (FSV). Het reguleringsproces met betrekking tot ondersteunende diensten en kosten voor netwerkverliezen geeft de systeembeheerder een stimulans om de geplande kosten via een bonus- en boetemechanismen te overtreffen. Sinds de herziening van de ARegV in 2016 worden ook de kosten voor de beperking van hernieuwbare energiebronnen om netcongestie tegen te gaan, gebaseerd op ramingen. Bovendien kunnen ook kosten die voortvloeien uit Europese projecten van gemeenschappelijk belang (Projects of Common Interest – PCI) waarvoor tot een kostenbijdrage van Duitsland is beslist, worden opgenomen als PNBK, zij het met een vertraging van twee jaar;

- Tijdelijke niet-beïnvloedbare kosten (TNBK) en beïnvloedbare kosten (BK): deze kosten omvatten het rendement op eigen vermogen, de afschrijvingen, de financieringskosten, de bedrijfsbelasting en andere operationele kosten en zijn onderworpen aan een incentivemechanisme dat is vastgelegd door het BNetzA en dat een efficiëntiefactor (alleen van toepassing op BK), een productiviteitswinstfactor en een inflatiefactor (van toepassing op TNBK en BK) over een periode van vijf jaar omvat. Bovendien

voorziet het huidige incentivemechanisme in de toepassing van een kwaliteitsfactor, maar de criteria en het implementatiemechanisme voor een dergelijke factor voor transmissienetbeheerders moeten nog door het BNetzA worden beschreven. De verschillende factoren die zijn gedefinieerd, geven de transmissienetbeheerder een doelstelling op middellange termijn om inefficiënt geachte kosten te vermijden. Wat de financieringskosten betreft, moeten de toegestane financieringskosten (die verbonden zijn aan de beïnvloedbare kosten) bewezen vermarktbaar zijn;

Wat het rendement op eigen vermogen betreft, bevatten de relevante wet- en regelgeving bepalingen met betrekking tot het toegestane rendement op eigen vermogen, dat in de TNBK/BK is opgenomen voor activa die tot de regulatoire activabasis behoren en de PNBK voor activa die in investeringsbudgetten zijn goedgekeurd. Voor de tweede regulatoire periode (2014-2018) is het rendement op eigen vermogen vastgesteld op 7,14 % voor investeringen uitgevoerd vóór 2006 en 9,05 % voor investeringen uitgevoerd vanaf 2006, gebaseerd op 40 % van de totale waarde van de activa die worden beschouwd als 'met eigen vermogen gefinancierd', terwijl de rest wordt behandeld als 'quasi-schuld'. In 2016 legde het BNetzA het rendement op eigen vermogen vast voor de derde regulatoire periode (2019-2023); in vergelijking met de tweede regulatoire periode werden de waarden sterk verminderd, tot 5,12 % voor investeringen uitgevoerd vóór 2006 en 6,91 % voor investeringen uitgevoerd sinds 2016. Het rendement op het eigen vermogen wordt berekend vóór vennootschapsbelasting, maar na bedrijfsbelasting;

Afzonderlijk van de inkomstenlimiet wordt 50Hertz gecompenseerd voor gemaakte kosten in verband met haar verplichtingen inzake hernieuwbare energie, met inbegrip van EEG- en WKK-/KWKG-verplichtingen, offshore verplichtingen ... Hiervoor zijn meerdere toeslagen ingevoerd die onderworpen zijn aan specifieke reguleringsmechanismen gericht op een evenwichtige behandeling van kosten en opbrengsten.

WIJZIGINGEN IN DE TARIEFREGELGEVING

In 2016 trad een herziening van de ARegV in werking die verschillende relevante wijzigingen doorvoerde, met name inzake de regelgeving voor distributienetbeheerders. Ook TSB's worden echter beïnvloed aangezien de ARegV-herziening een aantal PNBK-aspecten wijzigt, zoals de methode voor het bepalen van vervangingsonderdelen in nieuwe investeringsmaatregelen (voor reeds goedgekeurde en toegepaste investeringsmaatregelen is het behoud van de bestaande situatie gepland), de inachtneming van kosten als gevolg van de beperking van hernieuwbare energiebronnen op basis van geraamde waarden en de inachtneming van PCI-kosten. Bovendien onderbouwt de ARegV-herziening de methodologieën die kunnen worden toegepast voor het meten van de individuele efficiëntie van de vier Duitse TSB's, waarbij alleen een internationale benchmark of een relatieve referentienetanalyse voor dit doel wordt toegestaan.

Per 31 december 2017 had 50Hertz de goedkeuring verkregen voor 86 van de 123 aanvragen voor actieve investeringsmaatregelen die sinds 2008 zijn ingediend.

Op basis van het totale aangevraagde investeringsbudget van 13 bn. € bedroeg het goedgekeurde investeringsbudget op dezelfde datum 8,7 bn. €.

TARIEVEN

De nettoegangstarieven werden berekend op basis van de betreffende inkomstenlimieten en werden op 29 september 2017 gepubliceerd voor het jaar 2018. In vergelijking met 2017 zijn ze gemiddeld 11 % afgenomen. 50Hertz is actief en succesvol doorgegaan met zijn netuitbreidingsprojecten. Door de ingebruikname van nieuwe lijnen was het mogelijk om de kosten voor de doorzending en voor de inperking van duurzame energie te verlagen en daarmee de nog steeds hoge kosten voor de netuitbreiding te compenseren, wat deze daling van de tarieven toeliet.

In de afgelopen jaren hebben de tarieven voor nettoegang van de vier Duitse TSB's zich anders ontwikkeld, vooral onder invloed van de verschillende hoeveelheden hernieuwbare energie die in de controlegebieden zijn geïnstalleerd, wat heeft geleid tot aanzienlijk hogere tarieven in de controlegebieden met grotere hoeveelheden hernieuwbare energie. In juli 2017 ging de Wet inzake modernisering van nettarieven ("Netzentgeltmodernisierungsgesetz" – NEMoG) van kracht. De NEMoG voorziet vanaf 2019 de stapsgewijze harmonisatie van de tarieven voor nettoegang van de vier Duitse TSB's die zal leiden tot uniforme transmissietarieven in 2023. Bovendien schaft de NEMoG zogenaamde vermeden nettarieven (vNNE) voor vluchtige opwekking van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en een nieuwe regeling voor offshorenetwerkaansluitingen af, waardoor de daarmee gepaard gaande kosten worden verlegd van de tarieven naar een toeslag.

VERSLAG VAN HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

VERSLAG TOEVOEGEN – 2 tot 3 pagina's

INFORMATIE MET BETREKKING TOT DE MOEDERVENNOOTSCHAP

Uittreksels uit de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, opgesteld in overeenstemming met de Belgische boekhoudkundige normen, worden hierna in verkorte vorm weergegeven.

Overeenkomstig de Belgische vennootschapswetgeving zullen de volledige jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van het college van commissarissen worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Deze documenten zullen ook worden gepubliceerd op de website van Elia en zijn op aanvraag verkrijgbaar bij Elia System Operator nv, Keizerslaan 20, 1000 Brussel, België. Het college van commissarissen heeft een opinie zonder voorbehoud gepubliceerd.

Balans na winstverdeling

ACTIVA (in miljoen EUR)	2017	2016
VASTE ACTIVA	3.677,8	3.620,7
Financiële vaste activa	3.677,8	3.620,7
Verbonden ondernemingen	3.572,3	3.572,3
Deelnemingen	3.572,3	3.572,3
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	105,6	48,4
Deelnemingen	105,4	48,2
Andere financiële vast activa	0,2	0,2
VLOTTENDE ACTIVA	1.893,9	1.628,5
Vorderingen op meer dan één jaar	147,8	63,0
Handelsvorderingen	8,8	8,8
Overige vorderingen	139,0	54,2
Voorraden en bestellingen in uitvoering	4,9	5,8
Bestellingen in uitvoering	4,9	5,8
Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.585,3	1.428,4
Handelsvorderingen	215,6	208,8
Overige vorderingen	1.369,8	1.219,6
Geldbeleggingen	30,0	0,0
Overige geldbeleggingen	30,0	0,0
Liquide middelen	117,9	126,9
Overlopende rekeningen	8,0	4,5
TOTAAL DER ACTIVA	**5.571,7**	**5.249,3**

PASSIVA (In EUR miljoen)	2017	2016
EIGEN VERMOGEN	1.765,2	1.764,1
Kapitaal	1.519,0	1.518,7
Geplaatst kapitaal	1.519,0	1.518,7
Uitgiftepremies	11,9	11,8
Reserves	174,7	173,9
Wettelijke reserve	173,0	173,0
Belastingvrije reserve	1,6	0,9
Overgedragen winst	57,2	59,7
VOORZIENINGEN, UITGESTELDE BELASTINGEN	0,4	0,5
Voorzieningen voor risico's en kosten	0,4	0,5
Overige risico's en kosten	0,4	0,5
SCHULDEN	3.806,0	3.484,7
Schulden op meer dan één jaar	2.839,2	2.590,7
Financiële schulden	2.839,2	2.590,7
Niet-achtergestelde obligatieleningen	2.343,4	2.094,9
Kredietinstellingen	0,0	0,0
Overige leningen	495,8	495,8
Schulden op ten hoogste één jaar	389,4	418,1
Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	0,0	20,0
Financiële schulden	4,3	82,7
Kredietinstellingen	0,0	78,0
Overige leningen	4,3	4,7
Handelsschulden	186,4	204,9
Leveranciers	179,3	196,1
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	7,1	8,8
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	8,7	7,7
Belastingen	0,7	0,6
Bezoldigingen en sociale lasten	8,0	7,1
Overige schulden	192,5	102,8
Overlopende rekeningen	577,4	475,9
TOTAAL DER PASSIVA	**5.571,7**	**5.249,3**

Resultatenrekening

(in EUR miljoen)	2017	2016
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	**799,4**	**732,9**
Omzet	792,2	714,7
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering: toename/(afname)	(0,9)	1,0
Andere bedrijfsopbrengsten	8,1	17,2
BEDRIJFSKOSTEN	**(704,7)**	**(669,8)**
Diensten en diverse goederen	(666,5)	(634,2)
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(38,1)	(35,2)
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen/(terugnemingen)	(0,2)	(0,2)
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen/(bestedingen en terugnemingen)	0,0	0,2
Andere bedrijfskosten	(0,0)	0,4
BEDRIJFSWINST	**94,8**	**63,1**
Financiële opbrengsten	**98,0**	**182,6**
Opbrengsten uit financiële vaste activa	90,4	123,0
Opbrengsten uit vlottende activa	7,6	4,9
Niet-recurrente financiële opbrengsten	0,0	54,7
Financiële kosten	**(88,9)**	**(97,2)**
Kosten van schulden	(86,7)	(93,9)
Andere financiële lasten	(2,2)	(3,3)
Niet-recurrente financiële kosten	0,0	0,0
WINST VAN HET BOEKJAAR VOOR BELASTING	**103,8**	**148,5**
Belastingen op het resultaat	**(6,9)**	**(11,3)**
Belastingen	(6,9)	(11,3)
WINST VAN HET BOEKJAAR	**96,9**	**137,2**
Overboeking naar de belastingvrije reserves	(0,8)	(0,8)
TE BESTEMMEN WINST VAN HET BOEKJAAR	**96,1**	**136,4**